

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR SENAT

LEGE

pentru modificarea și completarea Codului Civil, a Codului de
Procedură Civilă, a Legii cadastrului și publicității imobiliare nr.
7/1996, precum și a altor acte normative conexe

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I - Codul civil se modifică și se completează după cum urmează:

1. Titlul preliminar – “Despre efectele și aplicarea legilor în genere” se modifică în „TITLU PRELIMINAR – Despre legea civilă” și va avea următorul cuprins:

**“TITLU PRELIMINAR
Despre legea civilă**

**Capitolul I
Dispoziții generale**

Art. 1 – Dispozițiile codului de față reglementează, în acord cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care România este parte, raporturile civile, patrimoniale și personale nepatrimoniale, stabilite între persoanele fizice sau persoanele juridice.

Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care, în toate domeniile la care se referă textul, spiritul sau obiectul dispozițiilor sale, stabilește, în mod expres sau implicit, dreptul comun, de la care se poate deroga numai prin dispoziții legale speciale.

Art. 2. – Dispozițiile cuprinse în alte legi care reglementează raporturi patrimoniale sau personale nepatrimoniale, cum sunt raporturile comerciale, de muncă, cooperatiste ori de altă natură, se întregesc cu prevederile legii civile, în măsura în care aceste legi nu cuprind dispoziții contrare și natura acestor raporturi o permite.

**Capitolul II
Aplicarea în timp a legii civile**

Art. 3. Legea intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României sau la o altă dată ulterioară prevăzută în cuprinsul ei.

Art. 4. – Legea nouă nu are putere retroactivă; ea dispune numai pentru viitor.

Astfel, ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice anterior constituite, nici condițiile de stingere a unei situații juridice anterior stinse. De asemenea, legea nouă nu modifică și nici nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de desfășurare.

Actele juridice lovite de nulitate la data intrării în vigoare a legii noi rămân supuse legii vechi, chiar dacă potrivit legii noi ele ar fi deplin valabile.

Art. 5 – Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de desfășurare la data intrării sale în vigoare.

Astfel, situațiile juridice în curs de constituire, modificare sau stingere sunt, în ceea ce privește condițiile de constituire, modificare sau stingere care nu au fost încă realizate, guvernate de legea nouă; de asemenea, legea nouă guvernează, în egală măsură, și efectele viitoare ale situațiilor juridice anterior constituite.

Art.5¹ – În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, afară de cazul în care prin legea nouă s-ar dispune altfel.

Cu toate acestea, dispozițiile legii noi se aplică în ceea ce privește modalitățile de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și a celor privitoare la transmisiunea, preluarea, transformarea sau, după caz, stingerea acestora.

Art.5² – În cazul situațiilor juridice legale în curs de desfășurare, de la data intrării în vigoare a legii noi încetează efectele legii vechi, în afară de cazul în care prin legea nouă s-ar dispune altfel.

Art.5³ – O lege nu este abrogată decât printr-o lege ulterioară ce cuprinde o dispoziție expresă abrogatoare sau prin incompatibilitatea noilor dispoziții cu cele precedente atunci când legea nouă reglementează în întregime materia ce era reglementată de legea anterioară.

În lipsa unei prevederi exprese, dispozițiile unei legi generale nu abrogă dispozițiile unei legi speciale, chiar dacă acestea din urmă sunt contrare.

Art.5⁴ – În sensul prezentului capitol, prin situații juridice se înțelege orice raporturi juridice civile împreună cu actele sau faptele juridice generatoare, modificatoare sau extinctive, precum și starea persoanelor, capacitatea lor civilă, regimul bunurilor și altele asemenea.

Capitolul III

Aplicarea în spațiu a legii civile

Art.5⁵ – Actele normative adoptate de autoritățile centrale se aplică pe întreg teritoriul țării, iar cele adoptate în condițiile legii de autoritățile locale, numai în raza teritorială de activitate a acestora.

Art.5⁶ – În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face, în toate cazurile, ținând seama de normele de drept internațional privat.

Capitolul IV

Interpretarea legii civile

Art.5⁷ – În cazurile neprevăzute de lege se aplică dispozițiile privitoare la cazuri asemănătoare, iar în lipsa acestora, principiile generale ale dreptului civil.

Cu toate acestea, este interzis judecătorului să stabilească dispoziții cu caracter normativ prin hotărârile pe care le pronunță în cererile ce îi sunt supuse judecării.

Art.5⁸ – Legile care derogă de la vreo dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazurile anume arătate.

Art.5⁹ – Nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau bunele moravuri.

Art.5¹⁰ – Când cineva, împărtășind credința comună, a crezut că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanța judecătorească, ținând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această eroare, va produce față de cel amăgit aceleași efecte ca și când ar fi valabil, afară însă de cazul când desființarea lui nu i-ar pricinui nici o pagubă.”

2. Se reintroduce Cartea I – „Despre persoane”, cu următorul cuprins:

“CARTEA I

Despre persoane

TITLUL I

Dispoziții generale

Art.6- Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice și persoanele juridice.

Art.7- Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi și de obligații civile.

Art.8- Persoana juridică este orice organizație care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi și de obligații civile.

Art.9- Drepturile civile ale persoanelor fizice și ale persoanelor juridice sunt ocrotite și garantate de lege.

Art.10- Cetățenii străini și apatrizii sunt asimilați, în condițiile legii, cu cetățenii români, în ceea ce privește drepturile lor civile.

Asimilarea se aplică în mod corespunzător și persoanelor juridice străine.

Art.11- Persoanele fizice și persoanele juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri.

Buna-credință se prezumă, cât timp nu se dovedește contrariul.

Art.12- Nici un drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori, după caz, într-o manieră excesivă și nerezonabilă, contrară bunei-credințe.

Art.13- Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.

Orice persoană are capacitate de folosință și, în afară de cazurile prevăzute de lege, capacitate de exercițiu.

Art.14 – Rasa, culoarea, naționalitatea, originea etnică, limba, religia, sexul, opinia, apartenența politică, averea, originea socială, gradul de cultură, precum și orice altă situație similară, nu au nici o influență asupra capacității.

Art.15 – Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosință sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exercițiu, decât în cazurile și condițiile prevăzute expres de lege.

Nimeni nu poate renunța nici în tot, nici în parte, la capacitatea de folosință sau la capacitatea de exercițiu.

Art.16 - Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu.

Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau afecțiuni, însă numai în condițiile prevăzute de lege.

TITLUL II **Persoana fizică**

CAPITOLUL I **Despre capacitatea civilă a persoanei fizice**

SECȚIUNEA I **Capacitatea de folosință**

Art.17- Capacitatea de folosință este aptitudinea de a avea drepturi și obligații civile.

Art.18- Capacitatea de folosință începe la nașterea persoanei și încetează o dată cu moartea acesteia.

Art.19- Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naște viu. Dispozițiile art.345 referitoare la timpul legal al concepțiunii sunt aplicabile.

Art.20- În cazul în care mai multe persoane au murit, fără să se poată stabili, cu toate diligențele făcute, dacă una a supraviețuit alteia, ele sunt socotite că au murit deodată.

SECȚIUNEA II **Capacitatea de exercițiu**

Art.21 - Capacitatea de exercițiu este aptitudinea de a încheia singur acte juridice.

Art.22 - Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră.

Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Art.23 - Minorul dobândește, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu.

În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bunăcredință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

Art.24 - Pentru motive temeinice, instanța tutelară poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați și părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, și avizul consiliului de familie.

Art.25 - Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă.

Acele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, și cu încuviințarea instanței tutelare. Încuviințarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

Cu toate acestea, minorul prevăzut la alin.1, poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu sunt păgubitoare, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor.

Art.26 - Minorul care a împlinit 15 ani poate să încheie singur acte juridice referitoare la munca, la îndeletnicirile artistice sau sportive ori la profesia sa, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui.

În acest caz, minorul exercită singur drepturile și execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte și poate dispune singur de veniturile dobândite.

Art.27- Nu au capacitate de exercițiu:

- a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;
- b) interzisul judecătoresc.

Pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se fac de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege.

Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitate de exercițiu poate face singură acte de conservare, precum și acte de dispoziție de mică valoare, care au caracter curent și se execută la momentul încheierii lor.

Art.28 - Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art.25 alin.3 și la art.27 alin.3, precum și actele făcute de tutore fără încuviințarea instanței tutelare, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt lovite de nulitate relativă, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

Art.29 - Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca singur, în apărare, incapacitatea sa rezultată din minoritate sau din punerea sub interdicție judecătorească.

Art.30 - Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu este obligată la restituire, decât în limita folosului realizat.

SECȚIUNEA III Declararea judecătorească a morții

Art.31 - În cazul în care o persoană este dispărută și există indicii că a încetat din viață, ea poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, dacă au trecut cel puțin patru ani din ziua primirii ultimelor știri din care rezultă că era în viață.

Dacă ziua primirii ultimelor știri despre cel dispărut nu se poate stabili, termenul prevăzut în alin.1 se socotește de la sfârșitul lunii în care s-au primit ultimele știri, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârșitul anului calendaristic.

Art.32 - Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundațiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptățește a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puțin șase luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc dispariția nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art.31 alin.2.

Art.33 – Dacă încetarea din viață este sigură, deși cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească fără a se aștepta împlinirea vreunui termen de la dispariție.

Art.34 – Judecarea cererii de declarare a morții se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Art.35 – Cel declarat mort este socotit că a încetat din viață la data la care hotărârea rămasă irevocabilă a stabilit-o ca fiind aceea a morții. Dacă hotărârea nu arată și ora morții, se socotește că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a morții.

În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art.31 sau art.32, după caz.

Instanța judecătorească poate rectifica ulterior data morții stabilită potrivit dispozițiilor alin.1 și 2, dacă se dovedește că nu a fost posibil ca cel declarat mort să fi murit la acea dată.

Față de data prezumată a morții, stabilită prin hotărâre judecătorească, se vor determina și moștenitorii legali sau testamentari care au dreptul de a cere restituirea bunurilor ce au aparținut autorului lor, în condițiile art.37 alin.2.

Art.36 – Cel dispărut este socotit a fi în viață, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă irevocabilă.

Art.37 – Dacă cel declarat mort este în viață se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putință, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispozițiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii știa ori trebuia să știe că persoana declarată moartă este în viață.

Hotărârea va fi, oricând, anulată și în cazul în care se înfățișează certificatul de deces al celui declarat mort.

Art.38 – Plata făcută moștenitorilor sau legatarilor cu titlu particular ai unei persoane care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte este valabilă și liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din din registrul de stare civilă a mențiunii privitoare la deces.

Art.39 – Moștenitorul aparent care află de existența persoanei declarate decedată prin hotărâre judecătorească păstrează posesiunea bunurilor și dobândește fructele sau veniturile acestor bunuri, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

CAPITOLUL II

Despre respectul ființei umane și a drepturilor ei inerente

SECȚIUNEA I

Dispoziții comune

Art.40 – Orice persoană are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la onoare și reputație, la respectul vieții sale familiale și private.

Art.41 – De asemenea, orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la reședință, precum și la o anumită stare civilă.

Art.42 – Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

SECȚIUNEA II

Dreptul la viață, la sănătate și la integritate al persoanei fizice

Art.43 – Dreptul persoanei la viață, la sănătate, precum și dreptul la integritate fizică și psihică sunt garantate.

Binele persoanei umane trebuie luat în considerare cu prioritate în raport cu interesul societății și al științei.

Art.44 – Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.

Este interzisă orice practică eugenică privind organizarea selecției persoanelor.

Art.45 - Sunt interzise orice intervenții asupra caracterelor genetice având ca scop modificarea descendenței persoanei, sub rezerva celor care privesc prevenirea și tratamentul maladiilor genetice.

Art.46 - Corpul uman este inviolabil.

Nu se poate aduce atingere integrității corpului ființei umane, decât în caz de necesitate terapeutică pentru aceasta.

Art.47 - Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută.

Art.48 - Nici o persoană nu poate fi supusă experiențelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor operațiuni în scop terapeutic sau în scop de cercetare științifică, decât după ce aceasta și-a dat consimțământul în mod liber și în scris și numai dacă nu i se aduce atingere vieții sau integrității.

Persoana în cauză trebuie să fie în prealabil și în mod corespunzător informată cu privire la scopul, natura, consecințele și riscurile intervenției.

Consimțământul poate fi revocat în orice moment, chiar verbal, dacă, după împrejurări, revocarea scrisă nu era cu putință.

În aceste cazuri, nu se poate pretinde decât o indemnizație care să compenseze pierderile și constrângerile suferite.

Art.49 – Poate fi luată în considerare voința anterior exprimată de persoana care nu-și poate da consimțământul la efectuarea unei intervenții terapeutice.

Art.50 - În cazul în care este amenințată viața sau integritatea unei persoane aflate în imposibilitate de a-și exprima consimțământul în timp util, aceasta poate fi supusă unor tratamente sau operațiuni în scop terapeutic, cu condiția ca ele să fie efectuate în beneficiul său direct.

Cu toate acestea, este interzisă folosirea de tratamente, operațiuni sau tehnici nevalidate sau ale căror consecințe ar fi intolerabile pentru persoana în cauză.

Art.51 - Operațiunile în scop terapeutic asupra minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau asupra unei persoane lipsite de discernământ se pot efectua numai cu consimțământul reprezentantului sau ocrotitorului legal. Dispozițiile art.48 alin.2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani poate consimți singur la efectuarea operațiunilor în scop terapeutic. Cu toate acestea, este necesar și consimțământul părinților sau, după caz, al ocrotitorului legal, dacă intervenția în scop terapeutic prezintă risc pentru sănătatea minorului ori dacă ar putea avea efecte grave sau ireversibile.

Art.52 - Operațiunile în scop de cercetare științifică asupra unui minor sau asupra unei persoane lipsite de discernământ se pot efectua, în condițiile legii, numai cu consimțământul reprezentantului sau, după caz, al ocrotitorului legal. Dispozițiile art.48 alin.2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Refuzul minorului împiedică efectuarea acestor operațiuni.

Art.53 - Operațiunile în scop de cercetare științifică pot fi efectuate numai dacă nu există o altă metodă cu efecte comparabile, dacă riscurile pentru persoana în cauză nu sunt disproporționate în raport cu avantajele posibile ale cercetării și dacă intervenția este acceptabilă din punct de vedere științific și al eticii medicale.

Art.54 - Operațiunile în scop de cercetare științifică asupra unui minor sau asupra unei persoane lipsite de discernământ, se pot efectua numai dacă, pe lângă condițiile prevăzute la art.53, rezultatele previzibile sunt de natură fie să aducă un beneficiu real și direct sănătății sale, fie să contribuie în mod semnificativ și cu un risc minim pentru persoana în cauză, la dezvoltarea științei medicale.

Art.55 - Instanța va putea încuviința, la cererea persoanei interesate, efectuarea operațiunilor în scop terapeutic sau de cercetare științifică, dacă persoanele al căror consimțământ este cerut de lege sunt în imposibilitate de a-și exprima voința sau refuză în mod nejustificat să-și dea acordul.

Instanța va administra orice probă admisă de lege și va putea asculta membri ai familiei, rude, afini sau alte persoane, ținând seama de relațiile personale și interesul pe care îl manifestă față de cel în cauză.

Art.56 - Se interzice prelevarea de organe și țesuturi umane de la minori, precum și de la persoanele lipsite de discernământ, aflate în viață, în afara cazurilor prevăzute de lege.

Art.57 – Instanța poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman.

SECȚIUNEA III Dreptul la viața familială și privată

Art.58 - Nimeni nu va putea fi supus vreunor imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața particulară, viața de familie, domiciliul sau corespondența sa, nici la atingeri ilegale aduse onoarei sau reputației sale.

Orice persoană are dreptul la propria imagine. În exercitarea acestui drept, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățișării sale fizice.

Art.59- Este interzisă utilizarea, în mod public, a înregistrărilor imaginii sau vocii unei persoane, fără acordul acesteia.

Este, de asemenea, interzisă utilizarea în mod public a corespondenței, manuscriselor sau altor documente personale, precum și a informațiilor din viața privată a unei persoane, fără acordul acesteia, dacă sunt de natură să aducă atingere imaginii sale.

Fac excepție de la prevederile alin.1 și 2 cazurile în care utilizarea este permisă prin lege sau când interesul public o cere.

Art.60 - Pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private a unei persoane:

- a) interceptarea sau utilizarea intenționată a unei convorbiri private;
- b) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane, dacă aceasta nu se află într-un loc public;
- c) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afara de cazurile prevăzute expres de lege;
- d) utilizarea numelui, imaginii, vocii sau asemănării în alt scop decât informarea legitimă a publicului;
- e) utilizarea corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, fără acordul persoanei.

Art.61 – Când materialele au fost puse la dispoziția unei persoane fizice sau persoane juridice care își desfășoară activitatea în domeniul informării publicului chiar de către persoana respectivă, consimțământul pentru utilizarea lor se presupune dat.

Art.62 – Nici o persoană, autoritate sau instituție publică, nu poate întocmi sau deține un dosar privitor la o anumită persoană decât dacă justifică un interes serios și legitim.

Ea nu poate aduna decât acele informații ce corespund scopului pentru care s-a constituit dosarul.

Art.63 – Nimeni nu are dreptul ca, fără acordul persoanei cu privire la care s-a constituit dosarul sau fără autorizarea prevăzută de lege, să comunice date din acel dosar terților și nici să folosească informațiile în alte scopuri decât cele prevăzute în art.62 alin.2.

Art.64 – Persoana care deține un dosar privind o altă persoană nu îi poate interzice acesteia din urmă accesul la dosar decât dacă justifică un interes serios și legitim.

SECȚIUNEA IV Despre respectul persoanei și după moarte

Art.65 – Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum și cu privire la corpul său.

Art.66 – Este interzis a se aduce atingere memoriei persoanei decedate, prin cuvinte, gesturi, prin expunere la batjocură, ori prin atribuirea unui defect, a unei boli sau infirmități care, chiar dacă ar fi fost reale, nu ar fi trebuit să fie relevate.

Constituie atingere adusă memoriei unei persoane decedate și afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la acea persoană, care, dacă ar fi fost adevărată, ar fi expus acea persoană, în timpul vieții, la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară, ori disprețului public.

Proba verității celor afirmate sau imputate este admisibilă dacă afirmarea sau imputarea au fost săvârșite pentru apărarea unui interes legitim.

Art.67 – Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii și poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul celor lipsiți de capacitate de exercițiu sau al celor cu capacitate de exercițiu restrânsă este necesar și consimțământul scris al părinților sau, după caz, al tutorelui,

În lipsa dorinței exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voința soțului, părinților, descendenților, legatarilor universali sau cu titlu universal ori decizia primăriei în a cărei rază teritorială a avut loc decesul.

Art.68 - Prelevarea de țesuturi și organe umane, în scop medical sau științific, de la persoanele decedate se efectuează în condițiile prevăzute de lege.

CAPITOLUL III

Identificarea persoanei fizice

SECȚIUNEA I

Numele

Art.69 - Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Art.70 - Numele cuprinde numele de familie și prenumele.

Art.71 - Numele de familie se dobândește prin efectul filiației și se modifică prin efectul schimbării stării civile, în condițiile prevăzute de lege.

Prenumele se stabilește la data înregistrării nașterii, pe baza declarației de naștere și poate fi alcătuit din cel mult trei vocabule.

Numele de familie și prenumele copilului găsit, născut din părinți necunoscuți, se stabilesc, prin dispoziția primarului comunei, orașului, municipiului sau a sectorului municipiului București, în a cărei rază teritorială a fost găsit copilul.

Art.72 – Cetățenii români pot obține, în condițiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie și a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

SECȚIUNEA II

Domiciliul și reședința

Art.73 – Domiciliul persoanei fizice este acolo unde ea își are locuința statornică sau principală.

Reședința persoanei fizice este acolo unde își are locuința temporară sau secundară.

Art.74 - Reședința va fi socotită domiciliu când acesta nu este cunoscut.

În lipsă de reședință, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul unde ea se găsește, iar dacă acesta nu se cunoaște, la locul ultimului domiciliu.

Art.75 – Dovada domiciliului și a reședinței se face cu mențiunile cuprinse în cartea de identitate.

În lipsa acestor mențiuni, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reședinței nu va putea fi opusă altor persoane.

Art.76 - Domiciliul minorului este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuiește în mod statornic.

Domiciliul copilului dat în plasament de instanța judecătorească unei a treia persoane rămâne la părinții săi, iar în cazul în care aceștia au domiciliu separat și nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, decide instanța judecătorească.

Instanța judecătorească poate, în mod excepțional și având în vedere interesul superior al copilului, să stabilească domiciliul acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire.

Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum și domiciliul persoanei puse sub interdicție, este la reprezentantul legal.

Art.77 – Domiciliul copilului aflat în dificultate, în cazurile prevăzute prin legea specială, se află la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament sau încredințat, după caz.

Art.78 - În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptăţit să-l reprezinte.

Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesoriale, cei chemaţi la moştenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptăţit să-i reprezinte.

Art.79 – Acela care exercită în mod statornic o activitate profesională sau are una ori mai multe întreprinderi agricole, comerciale sau industriale, va fi socotit că domiciliază şi la locul acelor întreprinderi sau activităţi, în tot ceea ce priveşte obligaţiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Art.80 – Părţile unui act juridic pot ca, prin acelaşi act sau printr-un act separat, să aleagă un domiciliu în vederea executării actului sau a exercitării drepturilor născute din actul principal.

Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci ea trebuie făcută în scris.

SECȚIUNEA III Actele de stare civilă

Art.81 - Orice persoană are o anumită stare civilă alcătuită din elementele care o individualizează în raport cu alte persoane, cum ar fi cele privind rudenia, căsătoria, afinitatea şi sexul.

Starea civilă se dovedeşte cu actele întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum şi cu certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.

Art.82 – Anularea, modificarea, rectificarea sau completarea actelor de stare civilă, precum şi orice înscrieri făcute pe actele de stare civilă, se pot face numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti irevocabile.

Starea civilă a persoanei nu poate fi modificată numai în baza unei hotărâri de anulare, modificare, rectificare sau completare a unui act de stare civilă, dacă nu a fost formulată şi o acţiune de modificare a stării civile.

Art.83 – Actele de stare civilă sunt înscrieri autentice şi fac dovada până la înscrierea în fals pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofiţerului de stare civilă şi, până la proba contrară, pentru celelalte menţiuni.

Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.

Art.84 - Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanţei judecătoreşti, prin orice mijloace de probă, dacă:

- a) nu au existat registre de stare civilă;
- b) registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;
- c) nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului după actul de stare civilă;
- d) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

TITLUL III Ocrotirea persoanei fizice

CAPITOLUL I Dispoziţii generale

Art.85 – Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabileşte numai în interesul acesteia.

La luarea unei măsuri de ocrotire, trebuie să se țină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-şi exercita drepturile şi de a-şi îndeplini obligaţiile cu privire la persoana şi bunurile sale.

Art.86 – Ocrotirea minorului se realizează prin părinţi, tutelă, plasament sau încredinţare, în condiţiile legii.

Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdicţie judecătorească sau prin instituirea curatelei, în condiţiile prevăzute de prezentul cod.

Art.87 - Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei prin tutelă şi curatelă, sunt de competenţa judecătoriei de la domiciliul acesteia, ca instanţă tutelară, şi se realizează prin judecători de tutelă anume desemnaţi de preşedintele instanţei.

Art.88 - Ocrotirea persoanei prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod, precum și de către consiliul de familie, ca organ consultativ.

Consiliul de familie poate fi constituit de către instanța tutelară numai la cererea persoanelor interesate.

În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atribuțiile acestuia vor fi exercitate de către instanța tutelară în cazurile prevăzute la art. 114, 118 și 126.

CAPITOLUL II

Despre tutela minorului

SECȚIUNEA I

Despre deschiderea tutelei

Art.89 – Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești, puși sub interdicție, dispăruți ori declarați morți, când copilul este declarat abandonat prin hotărâre judecătorească irevocabilă sau este lipsit de îngrijirea ambilor părinți, precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăște că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

Art.90 – Au obligația ca, în termen de cel mult cinci zile de la data când află de existența unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute în art.89, să înștiințeze instanța tutelară:

- a) persoanele apropiate minorului, precum și administratorii și locatarii casei în care locuiește minorul;
- b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morții unei persoane, precum și notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesoriale;
- c) instanțele judecătorești, reprezentanții Ministerului Public și ai poliției, cu prilejul pronunțării, luării sau executării unei măsuri privative de libertate;
- d) organele administrației publice locale, instituțiile de ocrotire, precum și orice altă persoană.

SECȚIUNEA II

Despre tutore

Art.91 – Poate fi tutore o persoană fizică sau soțul și soția, împreună, dacă nu se află în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

În cazul în care, în situația prevăzută la art.89 se află mai mulți minori, de regulă, se numește un singur tutore.

Art.92 –Nu poate fi tutore:

- a) minorul, interzisul sau cel pus sub curatelă;
- b) cel decăzut din drepturile părintești sau declarat incapabil de a fi tutore;
- c) cel căruia i s-a restrâns exercițiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum și cel cu rele purtări;
- d) cel lipsit, potrivit legii speciale, de dreptul de a alege și de a fi ales în autoritățile publice sau în funcții electiv publice;
- e) cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta;
- f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;
- g) cel înlăturat prin act autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morții, ocrotirea părintească.

Art.93 – Părintele poate desemna, prin înscris autentic sau prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.

Desemnarea făcută de părintele care în momentul morții era decăzut din drepturile părintești sau pus sub interdicție, este lipsită de efecte.

Art.94 – În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferință, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei și care își exprimă dorința de a fi tutore, instanța tutelară va hotărî ținând seama de condițiile lor materiale, precum și de garanțiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Art.95 – Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispozițiile art.93 nu poate fi înlăturat fără acordul său, decât dacă se află în vreunul din cazurile

prevăzute la art.92 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi primejduite.

Dacă cel chemat la tutelă este numai vremelnic împiedicat în exercitarea atribuțiilor ce i-au fost conferite, instanța tutelară, după încetarea împiedicării, îl numește tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de șase luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanța desemnează un tutore provizoriu.

După trecerea celor șase luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei.

Art.96 – În lipsa unui tutore desemnat, instanța tutelară, numește ca tutore, dacă motive întemeiate nu se opun, o rudă sau un afin, ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină ținând seama de relațiile personale, de apropierea domiciliilor, de condițiile materiale și de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Art.97 – Numirea tutorelui se face de instanța tutelară în camera de consiliu prin încheiere irevocabilă. Ascultarea minorului care a împlinit 10 ani este obligatorie.

În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanța tutelară a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin.1, cu consultarea consiliului de familie.

Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui și se afișează la sediul instanței tutelare și la primăria de la domiciliul minorului.

Drepturile și îndatoririle tutorelui încep de la primirea comunicării.

Între timp, instanța tutelară poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Art.98 – Cel numit tutore, dacă este rudă sau afin până la gradul al IV-lea inclusiv cu minorul, nu poate refuza această sarcină.

Poate refuza sarcina tutelei:

- a) cel care are vârsta de 60 de ani împliniți;
- b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de opt ani;
- c) cel care crește și educă doi sau mai mulți copii;
- d) cel care, din cauza bolii, a infirmității, a felului îndeletnicirii, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar putea să îndeplinească această sarcină.

Tutorele poate refuza sarcina tutelei în termen de o lună de la comunicarea încheierii prin care a fost numit. Cu toate acestea, până la desemnarea unui alt tutore, acesta este dator să exercite provizoriu atribuțiile de tutore.

Art.99 – Dacă vreuna dintre împrejurările arătate în art.98 se ivește în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. În acest caz, el este obligat să continue exercitarea atribuțiilor până la rezolvarea cererii sale de înlocuire, care se face de urgență.

Art.100 – Tutela este o sarcină personală.

Cu toate acestea, instanța tutelară, cu avizul consiliului de familie poate, ținând seama de mărimea și compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca gestionarea patrimoniului ori doar a unei părți a acestuia să fie încredințată unei persoane fizice sau juridice specializate.

Art.101 – Tutela este o sarcină gratuită.

Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptățit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remunerație al cărei quantum va fi stabilit de instanța tutelară, cu avizul consiliului de familie, ținând seama de munca depusă în administrarea averii și de starea materială a minorului și a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile bunurilor minorului. Instanța tutelară, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remunerație, potrivit împrejurărilor.

SECȚIUNEA III Consiliul de familie

Art.102 – Consiliul de familie se constituie pentru a supraveghea modul în care tutorele își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile cu privire la persoana și bunurile minorului.

Art.103 – Instanța tutelară poate constitui un consiliu de familie, compus din trei rude sau afini, ținând seama de gradul de rudenie și de relațiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi numite și alte persoane care au avut legături de prietenie cu părinții minorului sau care manifestă interes pentru situația acestuia.

Soțul și soția nu pot fi, împreună, membri ai aceluiași consiliu de familie.

În aceleași condiții, instanța tutelară numește și doi supleanți.

Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Art.104 – Dispozițiile art.92, 98 alin.1 și alin.2 lit. d), 99 și 125 se aplică în mod corespunzător și consiliului de familie.

Art.105 – În afară de cazul prevăzut la art.109, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea sau dispariția unuia dintre membri, completarea ar fi necesară.

Art.106 – În vederea constituirii consiliului de familie, membrii acestuia sunt convocați la domiciliul minorului de către instanța tutelară, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunoștință despre situația minorului.

Numirea membrilor consiliului de familie se face de către instanța tutelară pe baza raportului anchetei referitoare la situația psiho-socială, precum și a oricăror altor probe.

Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat.

Art.107 – Consiliul de familie este convocat cu cel puțin 10 zile înainte de data întrunirii.

Cei convocați sunt obligați să se prezinte personal. Totuși, dacă aceasta nu este posibil, ei pot fi reprezentați de persoane care sunt rude sau afini cu părinții minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu, ca membrii ai consiliului de familie. Soții se pot reprezenta reciproc.

Art.108 – Consiliul de familie dă avize consultative la cererea tutorelui sau a instanței tutelare și, în cazurile prevăzute de lege, ia decizii în mod valabil, cu votul majorității membrilor săi, fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat; dispozițiile art.107 alin.2 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Deciziile consiliului de familie vor fi motivate.

Art.109 – Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod, instanța a hotărât de cel puțin două ori, în mod irevocabil, împotriva consiliului de familie.

Art.110 – Dacă în cazul prevăzut la art.109, nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca și în cazul contrarietății de interese dintre minor și toți membrii consiliului de familie și supleanți, tutorele poate cere instanței tutelare autorizația de a exercita singur tutela.

SECȚIUNEA IV Despre exercitarea tutelei

§.1 Dispoziții generale

Art.111 – Tutela se exercită numai în interesul minorului. Tutela se instituie pentru a asigura protecția copilului, atât în ceea ce privește persoana, cât și bunurile acestuia.

Art.112 – Tutorele are obligația de a îngriji de minor.

El este obligat să crească copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, de educarea, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însușirile lui.

Art.113 – În cazul în care tutori sunt doi soți, aceștia au o responsabilitate comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului, dispozițiile privind responsabilitatea părintească fiind aplicabile în mod corespunzător.

În cazul în care unul dintre soți introduce acțiunea de divorț, instanța, din oficiu, va înștiința instanța tutelară pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§. 2 Exercițarea tutelei cu privire la persoana copilului

Art.114 – Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu excepția măsurilor care au un caracter curent.

Art.115 – Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu încuviințarea instanței tutelare minorul poate avea și o reședință.

Art.116 – Felul învățaturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul ce nu a împlinit 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta, decât cu încuviințarea instanței tutelare.

Instanța tutelară nu poate, împotriva voinței minorului care a împlinit 14 ani, să schimbe felul învățaturii acestuia, hotărâtă de părinți sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Credința religioasă în care a fost educat copilul nu se poate schimba decât în cazuri excepționale, cu încuviințarea instanței tutelare.

Art.117 - Instanța tutelară nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani.

§. 3 Exercițarea tutelei cu privire la bunurile copilului

Art.118 – După numirea tutorelui și în prezența acestuia, membrii consiliului de familie vor verifica la fața locului toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instanței tutelare.

Creanțele pe care le au față de minor tutorele sau vreunul din membrii consiliului de familie, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile acestora trebuie declarate, sub sancțiunea de a le pierde, cu prilejul inventarierii și pot fi plătite numai cu aprobarea instanței tutelare.

Art.119 – Înainte de încheierea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare și acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Art.120 – Tutorele are obligația de a administra cu bună-credință bunurile minorului.

Nu sunt supuse administrării tutorelui bunurile dobândite cu titlu gratuit, dacă testatorul sau donatorul nu a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul desemnat prin actul de dispoziție sau numit de către instanța tutelară.

Art.121 - Tutorele are obligația de a reprezenta pe minor în actele civile, dar numai până când acesta împlinește vârsta de 14 ani.

Art.122 – Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații și nici să garanteze obligația altuia. Fac excepție darurile obișnuite, potrivite cu starea materială a minorului.

Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie și încuviințarea instanței tutelare, să facă în mod valabil înstrăinarea, împărțeala, ipotecarea ori, după caz, gajarea bunurilor minorului, renunțarea la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie orice alte acte ce depășesc dreptul de administrare.

Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor cuprinse în alin.1 și 2 sunt lovite de nulitate relativă.

Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie și fără încuviințarea instanței tutelare, bunurile supuse pieirii ori stricăciunii, precum și bunurile devenite nefolositoare pentru minor.

Art.123 – Instanța tutelară acordă tutorelui încuviințarea, numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

Încuviințarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condițiile de încheiere a actului.

În caz de vânzare, încuviințarea va arăta dacă vânzarea se va face prin licitație publică, prin bună învoială sau în alt mod.

În toate cazurile, instanța tutelară poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Art.124 – Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviințarea tutorelui sau, după caz, a curatorului.

Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să-l încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu încuviințarea instanței tutelare și cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât încuviințarea acesteia, cât și avizul consiliului de familie.

Minorul nu poate să facă, nici chiar cu încuviințare, donații și nici să garanteze obligația altuia, în afara cazurilor prevăzute de art.122 alin.1.

Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor alin.1-3 sunt lovite de nulitate relativă.

Art.125 – Este interzisă încheierea de acte juridice între tutore, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, pe de o parte, și minor, pe de altă parte.

Oricare dintre aceste persoane poate, însă, cumpăra la licitație publică un bun al minorului, dacă este creditor ipotecar sau gajist, ori dacă se află în coproprietate cu minorul.

Art.126 – Consiliul de familie stabilește suma anuală necesară pentru întreținerea minorului și administrarea bunurilor sale și poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă.

Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului și administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanța tutelară va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin licitație publică sau prin bună învoială.

Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod excepțional.

Art.127 – Sumele de bani care întrec nevoile întreținerii minorului și ale administrării bunurilor sale, precum și titlurile de valoare, se depun, pe numele minorului, la Casa de Economii și Consemnațiuni, de unde nu pot fi ridicate decât cu încuviințarea instanței tutelare.

Tutorele poate depune și sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat și pot fi ridicate de tutore, fără încuviințarea prevăzută în alin.1.

Art.128 – Ori de câte ori între tutore și minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța tutelară va numi un curator special.

De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive, tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța tutelară va numi un curator special.

SECȚIUNEA V

Despre controlul exercitării tutelei

Art.129 – Instanța tutelară va efectua un control efectiv și continuu asupra modului în care tutorele și consiliul de familie își îndeplinesc atribuțiile cu privire la minor și bunurile acestuia.

Pentru înlesnirea controlului, instanța tutelară va putea cere colaborarea autorităților administrației publice sau a instituțiilor de ocrotire, după caz.

Art.130 – Tutorele este dator să prezinte anual instanței tutelare o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum și despre administrarea bunurilor acestuia.

Darea de seamă se va prezenta instanței tutelare în termen de 30 de zile de la sfârșitul anului calendaristic.

Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanța tutelară poate să încuviințeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăși însă trei ani.

În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instanței tutelare, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum și despre administrarea bunurilor acestuia.

Art.131 – Instanța tutelară va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului și la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia și cu administrarea bunurilor sale și, dacă sunt corect întocmite și corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Art.132 – Dispensa de a da socoteli, acordată de părinți sau de către o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate sub această condiție, este lovită de nulitate absolută.

Art.133 – Instanța tutelară poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garanții reale sau personale dacă interesele minorului cer o astfel de măsură; ea stabilește potrivit cu împrejurările felul și întinderea garanțiilor.

Art.134 – Minorul, consiliul de familie, precum și toți cei prevăzuți în art.90, pot face plângere la instanța tutelară cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârșește un abuz, o neglijență gravă sau fapte care-l fac nevrednic de a fi tutore, precum și dacă nu își îndeplinește mulțumitor sarcina.

SECȚIUNEA VI

Încetarea tutelei

Art.135– Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum și în cazul morții minorului.

Funcția tutorelui încetează prin moartea tutorelui, prin îndepărtarea acestuia de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea sa.

Art.136– În cazul morții tutorelui, moștenitorii săi au obligația de a înștiința instanța tutelară.

Până la numirea unui nou tutore, ei vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai mulți moștenitori, ei pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei, să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.

Art.137 – Până la intrarea în funcțiune a noului tutore, instanța tutelară poate numi un curator special.

Art.138 – La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanței tutelare o dare de seamă generală. El are aceeași îndatorire și în caz de îndepărtare din tutelă.

Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moștenitorilor acestuia sau noului tutore.

Art.139 – După predarea bunurilor, verificarea socotelilor și aprobarea lor, instanța tutelară va da tutorelui descărcare de gestiune sa.

Chiar dacă instanța tutelară a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru paguba pricinuită prin culpa sa.

Tutorele care înlocuiește un alt tutore are obligația să ceară acestuia repararea pagubelor pe care le-a pricinuit minorului prin culpa sa.

Art.140 – În cazul refuzului de a lua în primire sarcinile tutelei, tutorele poate fi sancționat de către instanța tutelară, prin încheiere executorie, cu amendă civilă, în folosul statului, între 100.000 lei și 500.000 lei. Amendă poate fi repetată de cel mult trei ori, la interval de câte 7 zile.

De asemenea, dacă tutorele, prin culpa sa, îndeplinește defectuos sarcinile tutelei, va putea fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, între 500.000 lei și 2.000.000 lei.

CAPITOLUL III

Ocrotirea interzisului judecătoresc (Interdicția judecătorească)

Art.141 – Persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației mintale ori debilității mintale, va fi pusă sub interdicție.

Pot fi puși sub interdicție și minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Art.142 – Interdicția poate fi cerută de instanța tutelară, precum și de cei prevăzuți în art.90.

Art.143 – În caz de nevoie și până la rezolvarea cererii de punere sub interdicție, instanța tutelară va putea numi un curator special pentru îngrijirea persoanei și reprezentarea celui a cărui interdicție a fost cerută, precum și pentru administrarea bunurilor.

Art.144 – Judecarea cererii de punere sub interdicție se va face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Art.145 – Interdicția își produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas irevocabilă.

Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu va putea fi opusă unei terțe persoane decât de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel deal treilea a cunoscut punerea sub interdicție pe altă cale.

Art.146 – Hotărârea de punere sub interdicție va fi comunicată, în condițiile legii, instanței tutelare, care va desemna de îndată un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție.

Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art.147 – Actele juridice făcute de persoana pusă sub interdicție, altele decât cele prevăzute de art.27 alin.3, sunt lovite de nulitate relativă, chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi lucrat cu discernământ.

Art.148 – Tutorele celui pus sub interdicție este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art.149 – Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicție, spre a-i grăbi vindecarea și a-i îmbunătăți condițiile de viață; în acest scop, se vor întrebuița veniturile și, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicție.

Instanța tutelară, luând avizul consiliului de familie și consultând un medic de specialitate, va hotărî, ținând seama de împrejurări, dacă cel pus sub interdicție va fi îngrijit la locuința lui sau într-o instituție sanitară.

Când interzisul este căsătorit, va fi ascultat și soțul acestuia.

Art.150 – Interzisul și descendenții acestuia vor putea fi gratificați sau înzestrați de către tutore cu avizul consiliului de familie și cu încuviințarea instanței tutelare, fără însă să se poată da scutire de raport.

Art.151 – Minorul care, la data punerii sub interdicție, se afla sub ocrotirea părinților, va rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispozițiile art.149 sunt aplicabile și situației prevăzute în prezentul alineat.

Dacă la data când minorul devine major el se află încă sub interdicție, instanța tutelară va numi un tutore.

În cazul în care, la data punerii sub interdicție, minorul se afla sub tutelă, instanța tutelară va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau va numi un nou tutore.

Art.152 – Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicția, instanța judecătorească va pronunța ridicarea ei.

Cererea se va putea face de cel pus sub interdicție, de tutore, precum și de toți cei prevăzuți în art.90.

Hotărârea care pronunță ridicarea interdicției își produce efectele de la data când a rămas irevocabilă.

Cu toate acestea, încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă decât în condițiile art.145 alin.2, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV

Despre curatela persoanei fizice

Art.153 – În afară de cazurile prevăzute de lege, instanța tutelară poate institui curatela:

- a) dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să-și administreze bunurile sau să-și apere interesele în condiții mulțumitoare și, din motive temeinice, nu-și poate numi un reprezentant;
- b) dacă din cauza bolii sau din alte motive o persoană, deși capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;
- c) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general;
- d) dacă o persoană a dispărut fără a se avea știri despre ea și nu a lăsat un mandatar general.

Art.154 – Instanța tutelară competentă este:

- a) în cazul prevăzut la art.153 lit.a), instanța de la domiciliul persoanei reprezentate;
- b) în cazul prevăzut la art.153 lit.b), fie instanța de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanța de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;
- c) în cazurile prevăzute la art.153 lit.c) sau d), instanța de la ultimul domiciliu din țară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art.155 – Poate fi numit curator orice persoană în măsură să îndeplinească această sarcină.

Art.156 – În cazurile prevăzute la art.153, instituirea curatelei nu aduce nici o atingere capacității celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art.157 – Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor arătați în art.90. Instanța tutelară poate institui curatela și din oficiu.

Curatela nu se poate institui decât cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat.

Numirea curatorului se face de instanța tutelară, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței tutelare, precum și la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Art.158 – În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat.

Instanța tutelară poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art.159 – Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art.160 – Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatei, aceasta va fi ridicată de instanța tutelară la cererea curatorului, a celui reprezentat, a oricărui dintre cei prevăzuți în art.90 ori din oficiu.

Art.161 – Dispozițiile prezentului capitol se aplică și curatorului special prevăzut de art.97 alin.5, 128, 137 și 143.

TITLUL IV

Persoana juridică

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.162 – Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Art.163 – Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, într-una din formele prevăzute de lege.

Art.164 – Persoanele juridice de drept public se înființează, de regulă, prin lege, iar, în cazurile anume prevăzute, prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale.

Prin derogare de la prevederile alin.1, persoanele juridice de drept public se pot înființa și altfel, în cazurile anume prevăzute de lege.

Art.165 – Sunt, în condițiile legii, persoane juridice:

- a) statul și unitățile sale administrativ-teritoriale;
- b) Parlamentul;
- c) Președinția României și autoritățile administrației publice centrale;
- d) instanțele judecătorești;
- e) autoritățile administrative autonome;
- f) consiliile locale și județene;
- g) instituțiile de stat și cele ale autorităților administrației publice locale;
- h) partidele și alianțele politice;
- i) sindicatele și alte organizații ale acestora;
- j) asociațiile și fundațiile;
- k) cultele religioase;
- l) cooperativele și uniunile acestora;
- m) societățile civile, agricole și comerciale;
- n) regiile autonome;
- o) orice altă organizație sau grupare de persoane care are o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anume scop, în acord cu interesul general.

Art.166 – Persoana juridică legal înființată se supune dispozițiilor aplicabile categoriei din care face parte, precum și celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

CAPITOLUL II

Înființarea persoanei juridice

Art.167 – Persoana juridică se înființează:

- a) în temeiul actului de înființare al organului competent, în cazul autorităților și al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale, precum și al agenților economici care se constituie de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale. În toate cazurile, actul de înființare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau instituția publică este persoană juridică;
- b) în temeiul actului de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii;
- c) în orice alt mod prevăzut de lege.

Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin act de înființare se înțelege actul de constituire a persoanei juridice și, după caz, statutul acesteia.

Art.168 – Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile reglementează această înregistrare.

Prin înregistrare se înțelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege.

Art.169 – Persoana juridică se înființează pe durată nedeterminată dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

CAPITOLUL III

Capacitatea civilă a persoanei juridice

SECȚIUNEA I

Despre capacitatea de folosință a persoanei juridice

Art.170 - Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării pot avea drepturi și obligații de la data înregistrării lor.

Celelalte persoane juridice pot avea drepturi și obligații, după caz, potrivit art.167, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

Cu toate acestea, persoanele juridice arătate la alin.1 pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi și să-și asume obligații, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

Art.171 – Persoana juridică poate avea orice drepturi și obligații civile, afară de acelea care, prin natura lor sau în temeiul legii, nu pot aparține decât persoanei fizice.

Cu toate acestea, persoanele juridice cu scop nepatrimonial nu pot avea decât acele drepturi și obligații civile care sunt necesare pentru realizarea obiectului de activitate, stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

Actul juridic încheiat cu încălcarea dispozițiilor alin.1 și 2 este lovit de nulitate absolută.

Art.172 – În cazurile prevăzute de lege, persoanele juridice pot desfășura anumite activități numai în baza unei autorizații speciale; dreptul de a desfășura asemenea activități ia naștere din momentul obținerii autorizației respective.

Art.173 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalități, în condițiile dreptului comun, chiar de la data actului de înființare sau, în cazul fundațiilor testamentare, din momentul decesului testatorului.

SECȚIUNEA II

Despre capacitatea de exercițiu a persoanei juridice

Art.174 – Persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin.1, persoanele fizice sau persoanele juridice care prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice.

Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Art.175 - Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor care privesc persoana juridică se fac de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

Actele juridice încheiate de către persoanele desemnate, însă cu depășirea puterilor conferite, potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înființarea persoanei juridice, precum și actele încheiate de alte persoane obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal ținut față de terți dacă aceasta nu se înființează ori dacă nu își asumă obligația contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligație.

Art.176 – Nu pot face parte din organele de administrare ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, cei decăzuți din

dreptul de a exercita o funcție în cadrul acestor organe, precum și cei declarați prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de funcție.

Art.177 - Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice înseși.

Faptele licite sau ilicite săvârșite de organele sale de administrare obligă persoana juridică însăși, dacă ele au fost îndeplinite cu prilejul exercitării funcției lor.

Faptele ilicite atrag și răspunderea personală și solidară a celor ce le-au săvârșit, atât față de persoana juridică, cât și față de terți.

Art.178 – În cazul în care mai multe persoane care nu constituie o persoană juridică acționează, în raporturile cu terți de bună-credință, ca o persoană juridică, ele sunt ținute să răspundă față de aceștia solidar și indivizibil.

Art.179 – Este lovit de nulitate relativă actul juridic încheiat, în fraudă intereselor persoanei juridice, de un membru al organelor de administrare dacă acesta din urmă, soțul, ascendenții sau descendenții lui, rudele în linie colaterală sau afiniții săi până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act și dacă cealaltă parte a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

Dacă cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice este interesat, el însuși ori una dintre persoanele prevăzute la alin.1, într-o chestiune supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înștiințeze persoana juridică și să nu ia parte la nici o deliberare privitoare la această chestiune; în caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul ei nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art.180 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt răspunzătoare de faptele licite sau ilicite săvârșite de organele lor, în aceleași condiții ca persoanele juridice de drept privat.

Art.181 – Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru obligațiile acesteia din urmă și nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică căreia îi este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art.182 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde pentru obligațiile organelor, autorităților și instituțiilor publice, care sunt persoane juridice. De asemenea, nici una dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului.

Dispozițiile alin.1 sunt aplicabile în mod corespunzător și unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

CAPITOLUL IV **Identificarea persoanei juridice**

Art.183 – Sunt de naționalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire, este stabilit în România.

Art.184 – Persoana juridică va purta denumirea stabilită în condițiile legii prin actul de constituire sau prin statut.

O dată cu înregistrarea persoanei juridice, se va trece în registru denumirea ei și celelalte atribute de identificare.

Art.185 – Sediul persoanei se stabilește potrivit actului de constituire sau statutului.

În funcție de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele sau reprezentanțele sale teritoriale. Dispozițiile art.80 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.186 – Persoana juridică poate să-și schimbe denumirea sau sediul, în condițiile prevăzute de lege.

Art.187 - În raporturile cu terți, denumirea și sediul se dovedesc cu mențiunile făcute în registrele de publicitate sau de evidență prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

În lipsa acestor mențiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii și a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Art.188 – În funcție de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea și alte atribute de identificare, cum sunt capitalul social, codul fiscal, contul bancar.

Art.189 - Toate actele care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea și sediul, precum și alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sancțiunea plății de daune-interese persoanei prejudiciate.

CAPITOLUL V

Reorganizarea persoanei juridice

Art.190 – Reorganizarea persoanei juridice este operațiunea juridică ce implică două sau mai multe persoane juridice și care produce efecte creatoare, modificatoare ori de încetare a lor.

Art.191 – Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

Reorganizarea se face cu respectarea condițiilor prevăzute pentru dobândirea personalității juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Art.192 – Fuziunea se face prin absorbția unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Art.193 – În cazul absorbției, drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite trec asupra persoanei juridice care o absoarbe.

În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile și obligațiile acestora trec asupra noii persoane juridice astfel înființate.

Art.194 – Divizarea poate fi totală sau parțială.

Divizarea totală se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există sau care iau, astfel, ființă.

Divizarea parțială constă în desprinderea unei părți din patrimoniul unei persoane juridice, care-și menține ființa, și în transmiterea acestei părți

către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înființează în acest fel.

Art.195 – Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție.

În cazul divizării parțiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde și se transmite unei singure persoane juridice existente sau care ia astfel ființă, împărțirea patrimoniului se face în proporția părții desprinse și transmise.

În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice existente sau care iau astfel ființă, împărțirea patrimoniului între persoana juridică față de care s-a făcut desprinderea și persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alin.2, iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alin.1, ce se vor aplica în mod corespunzător.

Art.196 – Persoanele juridice care dobândesc bunuri prin efectul divizării totale răspund față de creditorii pentru obligațiile persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare, proporțional cu valoarea bunurilor dobândite, stabilită la data dobândirii, dacă prin actul ce a dispus divizarea persoanei juridice nu s-a prevăzut altfel.

Dispozițiile alin.1 se aplică și persoanelor juridice ce au dobândit bunuri ca urmare a divizării parțiale.

Art.197 – Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică își încetează ființa, concomitent cu crearea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

În aceste cazuri, drepturile și obligațiile persoanei juridice care și-a încetat existența trec asupra persoanei juridice nou înființate, cu excepția cazului în care prin actul prin care s-a dispus reorganizarea se prevede altfel.

Art.198 – Transmiterea drepturilor și obligațiilor, în cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, se îndeplinește, atât între părți cât și față de terți, numai prin înregistrarea operațiunii și pe data acesteia.

În ceea ce privește celelalte persoane juridice, nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor și obligațiilor, în cazurile prevăzute de alin.1, se îndeplinește atât între părți cât și față de terți, numai pe data aprobării, de

către organul competent, a inventarului, a bilanțului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidenței și repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum și a oricăror altor asemenea acte prevăzute de lege.

Art.199 – Actele prin care s-a dispus reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opoziție de către creditorii și orice alte persoane interesate în termen de 30 de zile de la data înregistrării operațiunii, iar pentru persoanele juridice nesupuse înregistrării, de la data când au luat cunoștință de aprobarea acesteia de către organul competent potrivit legii.

Opoziția suspendă executarea față de oponenți până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, în afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel. Opoziția se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților, de către instanța competentă.

Hotărârea pronunțată asupra opoziției este supusă numai recursului.

CAPITOLUL VI

Încetarea persoanei juridice

Art.200 – Încetarea persoanei juridice are loc, după caz, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare, desființare sau printr-un alt mod prevăzut de lege.

Art.201 – Persoana juridică se dizolvă:

- a) prin declararea nulității;
- b) dacă termenul pentru care a fost constituită s-a împlinit;
- c) dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;
- d) dacă scopul pe care îl urmărește sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice, ori urmărește un alt scop decât cel declarat;
- e) prin hotărârea organului competent al acesteia;
- f) prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Art.202 – Declararea nulității persoanei juridice se poate cere, pe cale judecătorească, de către orice persoană interesată, în cazul în care actul de constituire sau, după caz, statutul acesteia au fost făcute cu nerespectarea cerințelor impuse de lege pentru constituirea ei valabilă.

Art.203 – În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opoziție, dispozițiile art.199 aplicându-se în mod corespunzător.

Art.204 – Prin efectul dizolvării, persoana juridică intră în lichidare, în vederea valorificării activului și a plății pasivului.

Persoana juridică își păstrează capacitatea civilă pentru operațiunile necesare lichidării, până la terminarea acesteia.

Dacă încetarea ființei persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declanșează procedura lichidării.

Art.205 – Oricare ar fi cauzele încetării personalității juridice, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinația indicată prin actul de constituire sau în statut, ori destinația indicată de hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau în statut, ori în lipsa unei hotărâri luate în condițiile alin.1, precum și în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, bunurile rămase după lichidare vor fi atribuite de instanța competentă unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel.

În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute de art.201 lit. d), precum și în cazul în care nici o persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în condițiile alin.2, acestea vor fi preluate de stat, prin Ministerul Finanțelor.

Art.206 – Persoanele juridice înființate de către autoritățile publice centrale și locale pot fi desființate prin hotărârea organului care le-a înființat.

În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile și obligațiile persoanei juridice desființate trec asupra persoanei juridice dobânditoare, proporțional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, ținându-se însă seama și de natura obligațiilor respective.

Art.207 – Persoanele juridice supuse înregistrării încetează a avea ființă la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

Celelalte persoane juridice încetează a avea ființă de la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

TITLUL V

Apărarea drepturilor personale nepatrimoniale

Art.208 – Personalitatea este ocrotită de lege.

Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor strâns legate de persoana umană cum sunt viața, sănătatea, integritatea, demnitatea, intimitatea vieții private și de familie, creația științifică, artistică, literară sau tehnica, precum și a oricăror altor drepturi personale nepatrimoniale.

Art.209 – Persoana fizică ce a suferit o încălcare cu privire la drepturile sale personale nepatrimoniale poate cere oricând încetarea faptei prin care i se aduce o astfel de atingere și interzicerea ei pentru viitor.

Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi va putea cere instanței să oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum ar fi obligarea autorului la publicarea hotărârii de condamnare sau la plata unei sume de bani în folosul unei persoane juridice cu scop nepatrimonial care desfășoară o activitate de binefacere.

Deosebit de aceasta, persoana prejudiciată va putea cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În acest caz, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Art.210 - Dacă autorul faptei săvârșite fără drept nu îndeplinește, în termenul stabilit prin hotărâre, măsurile destinate să restabilească dreptul atins, instanța judecătorească va putea să-l oblige la plata, în folosul statului, a unei amenzi de la 100.000 lei la 500.000 lei pe fiecare zi de întârziere, socotită de la expirarea termenului de mai sus. Această amendă poate fi pronunțată și prin hotărârea dată asupra cererii principale, urmând să-și producă efectele de la termenul prevăzut în hotărâre.

Art.211 – Acțiunea pentru restabilirea dreptului personal nepatrimonial încălcat poate fi pornită sau continuată, după moartea persoanei vătămate, de către soțul rămas în viață, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum și de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.

Acțiunea pentru restabilirea integrității memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuți la alin.1.

Art.212 - Dispozițiile acestui titlu se aplică prin asemănare și drepturilor personale nepatrimoniale ale persoanelor juridice, cum sunt dreptul la denumire, la sediu, la marca de fabrică, de comerț și de serviciu, și altele asemenea.

Orice membru al unei persoane juridice poate cere apărarea prestigiului acesteia prin oricare din modalitățile prevăzute în titlul de față atunci când acest prestigiu este lezat printr-o faptă ilicită săvârșită de un terț.”

3. După Cartea I – „Despre persoane” se introduce Cartea I¹ – „Familia”, cu următorul cuprins:

“CARTEA I¹ FAMILIA

Titlul I Dispoziții generale

Art.213 - Familia este elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni arbitrare în viața sa de familie.

Art.214 - Bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după încheierea căsătoriei civile.

Condițiile de încheiere și de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul cod.

Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți.

Căsătoria poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

Art.215 - Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea copiilor.

Art.216 - Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum și cu cei adoptați.

Art.217 – Părinții sunt, în primul rând, responsabili pentru creșterea copiilor lor minori.

Copilul nu poate fi separat de părinți împotriva voinței lor, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Copilul care nu locuiește la părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu aceștia.

Art.218 – În toate deciziile care îl privesc pe copil, interesele superioare ale acestuia trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Art.219- În procedurile care îl privesc, copilul care a împlinit vârsta de 10 ani are dreptul de a fi ascultat fie de către judecător, fie de către o persoană desemnată de acesta. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă instanța consideră că este necesar pentru soluționarea cauzei.

Opiniile copilului vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și cu gradul său de maturitate.

Ascultarea copilului nu conferă acestuia calitatea de parte în proces.

Cererea copilului de a fi ascultat nu poate fi respinsă decât printr-o hotărâre motivată.

Dispozițiile speciale privind consimțământul sau prezența copilului, în procedurile care îl privesc, precum și prevederile referitoare la desemnarea de către instanță a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Art.220 - Judecarea cererilor privind relațiile de familie se face în camera de consiliu.

În vederea soluționării acestor cereri, instanța competentă este datoare să dea părților toate îndrumările necesare pentru ca acestea să poată recurge la mediere.

Titlul II Căsătoria

Capitolul I Încheierea căsătoriei

Secțiunea I Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Art.221 - Căsătoria se încheie prin consimțământul personal al viitorilor soți.

Art.222 – Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători numai dacă are încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui. Dacă unul dintre părinți este decedat sau se află în imposibilitate de a-și manifesta voința, încuviințarea celuilalt părinte este suficientă.

Cu toate acestea, pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 15 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, dacă, pe lângă încuviințarea prevăzută la alin. 2, are și încuviințarea președintelui consiliului județean sau, după caz, a primarului general al municipiului București, în a cărui rază teritorială își are domiciliul.

Art.223 - Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

În cazul în care soțul de bună-credință al unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit și, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Art.224 - Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum și între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi încuviințată de președintele consiliului județean sau, după caz, de primarul general al municipiului București, în a cărui rază teritorială își are domiciliul cel care cere încuviințarea.

Dispozițiile alin.1 și 2 sunt aplicabile și în cazul rudeniei din adopție.

Art.225 – În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore și persoana minoră care se află sub tutela sa.

Art.226. - Este interzis să se căsătorească alienatul mintal și debilul mintal.

Art.227 – Căsătoria nu se va încheia dacă viitorii soți nu prezintă dovezile că au efectuat examenul medical prenupțial.

SECȚIUNEA II

Formalitățile pentru încheierea căsătoriei

Art.228 – Căsătoria se celebrează de către ofițerul de stare civilă, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința oricare dintre viitorii soți.

Art.229 – Cei care vor să se căsătorească vor face, personal, declarația de căsătorie la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

În cazul în care viitorul soț este minor, părinții sau, după caz, tutorele vor face personal o declarație prin care încuviințează încheierea căsătoriei.

Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația la primăria în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau reședința, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Art.230 – În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există nici un impediment legal la căsătorie.

O dată cu declarația de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege.

După ce a primit declarația de căsătorie, ofițerul de stare civilă este obligat să informeze, pe scurt, viitorii soți cu privire la regimurile matrimoniale prevăzute de lege.

Art.231- În aceeași zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă va dispune publicarea acesteia, prin afișarea în extras, într-un loc special amenajat, la sediul primăriei unde urmează să se încheie căsătoria.

Extrasul din declarația de căsătorie va cuprinde, în mod obligatoriu: data afișării, datele de stare civilă ale viitorilor soți și, după caz, încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum și înștiințarea că orice persoană poate face opoziție la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afișării.

Art.232 – În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afișării declarației de căsătorie, trebuie să se facă o nouă declarație de căsătorie și să se dispună publicarea acesteia.

Art.233 – Orice persoană poate face opoziție la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite.

Opoziția la căsătorie se va face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Art.234 - Ofițerul de stare civilă va refuza să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opozițiilor primite sau a informațiilor pe care le deține, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

Art.235 – Viitorii soți sunt obligați să se prezinte împreună, la sediul primăriei, pentru a-și da consimțământul în mod public, în prezența a doi martori, în fața ofițerului de stare civilă.

Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofițerul de stare civilă poate celebra căsătoria și în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea celorlalte condiții menționate la alin.1.

Art.236 - Martorii atestă faptul că soții și-au exprimat consimțământul potrivit art.235.

Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum și cei care din cauza unei deficiențe psihice sau fizice nu sunt apti să ateste faptele prevăzute la alin. 1.

Martorii pot fi rude sau afini în orice grad cu oricare dintre viitorii soți.

Art.237 – Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți.

Art.238 – După încheierea căsătoriei, soții declară regimul matrimonial ales, despre care se va face mențiune pe actul de căsătorie.

Ofițerul de stare civilă are obligația ca, din oficiu și de îndată, să comunice la registrul special prevăzut la art.280 alin.1 o copie de pe actul de căsătorie și, după caz, un exemplar de pe convenția matrimonială.

CAPITOLUL II

Dovada căsătoriei

Art.239 – După încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă va întocmi, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei doi martori și de către ofițerul de stare civilă.

Art.240 – Căsătoria se dovedește prin actul de căsătorie și prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

Cu toate acestea, în situațiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

CAPITOLUL III

Nulitatea căsătoriei

SECȚIUNEA I

Nulitatea absolută a căsătoriei

Art.241 – Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute de art.221, 223 alin.1, 224 și 235 alin.1.

Art.242 – Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 15 ani este lovită de nulitate absolută. Cu toate acestea, nulitatea se acoperă dacă, între timp, acesta a împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Art.243 – Căsătoria fictivă este lovită de nulitate absolută, afară de cazul în care, între timp, a intervenit conviețuirea soților.

Art.244 – Orice persoană interesată poate introduce acțiunea în nulitate absolută. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce acțiunea după încetarea căsătoriei.

SECȚIUNEA II

Nulitatea relativă a căsătoriei

Art.245 – Este lovită de nulitate relativă căsătoria încheiată fără încuviințările prevăzute de art.222 alin. 2 și 3.

Nulitatea poate fi invocată numai de către persoanele a căror încuviințare era necesară.

Art.246 – În cazul prevăzut la art.222 alin. 2, nulitatea relativă a căsătoriei se acoperă dacă părinții sau, după caz, tutorele au confirmat căsătoria încheiată fără încuviințarea lor.

Nulitatea relativă a căsătoriei încheiată fără încuviințările prevăzute la art.222 alin. 3 se acoperă dacă acestea sunt obținute până la rămânerea irevocabilă a hotărârii de anulare a căsătoriei sau dacă minorul a împlinit, între timp, vârsta de 16 ani și părinții sau, după caz, tutorele au confirmat căsătoria astfel încheiată.

În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, minorul a împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Art.247 – Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare sau smuls prin violență.

Constituie viciu de consimțământ numai eroarea privind identitatea fizică a viitorului soț sau calitățile esențiale ale acestuia, dacă în lipsa lor, soțul al cărui consimțământ a fost viciat nu ar fi încheiat căsătoria.

Art.248 – Este lovită de nulitate relativă căsătoria pe care persoana lipsită vremelnice de facultățile mintale o încheie într-un moment în care nu are discernământ.

Art.249 – Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni de la data la care persoanele a căror încuviințare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoștință de încheierea acesteia sau, după caz, de la data

încetării violenței, de la data la care au cunoscut eroarea ori cauza de anulare prevăzută la art.248.

Cu toate acestea, căsătoria nu va putea fi anulată, dacă soții au conviețuit timp de 6 luni de la data încetării violenței sau de la data descoperirii erorii ori a cauzei de anulare prevăzute la art.248.

Art.250 – Acțiunea în nulitate relativă nu se transmite la moștenitorii soților; ea poate fi, însă, continuată de către aceștia dacă a fost pornită de către unul dintre soți.

SECȚIUNEA III

Despre efectele anulării căsătoriei

Art.251 – Soțul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei lovit de nulitate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne irevocabilă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă.

Raporturile patrimoniale sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț. În acest caz, dreptul la prestație compensatorie se recunoaște exclusiv soțului de bună-credință, în condițiile prevăzute pentru soțul divorțat.

Art.252 – Nulitatea căsătoriei nu are nici un efect în privința copiilor, care păstrează situația de copii din căsătorie.

În ceea ce privește drepturile și obligațiile dintre părinți și copii se aplică, prin asemănare, dispozițiile privitoare la divorț.

Art.253 - Hotărârea judecătorească de anulare a căsătoriei este opozabilă terțelor persoane, în condițiile legii. Dispozițiile art.238 alin.2, precum și cele ale art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terțe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soți, afară de cazul în care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acțiunea în nulitate sau terțul a cunoscut ori, după împrejurări, ar fi putut cunoaște cauza de nulitate a căsătoriei, înainte de încheierea actului.

CAPITOLUL IV

Drepturile și obligațiile personale ale soților

Art.254 – Dispozițiile prezentului capitol se aplică raporturilor dintre soți, oricare ar fi drepturile și obligațiile patrimoniale ale acestora.

Art.255 – Soții hotărăsc împreună în tot ceea ce privește căsătoria. În caz de neînțelegere, instanța tutelară va hotărî în interesul familiei.

Art.256 Soții au obligația de fidelitate, de a conviețui și de a-și acorda sprijin moral reciproc.

Art.257 – Dacă nu se alege un domiciliu comun, fiecare dintre soți își păstrează domiciliul pe care îl avea înainte de căsătorie.

Art.258 – La încheierea căsătoriei, viitorii soți vor declara în fața ofițerului de stare civilă și în prezența martorilor numele de familie pe care au convenit să-l poarte în timpul căsătoriei.

Soții pot conveni să-și păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite.

Art.259 – Soții sunt obligați să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.

Dacă soții au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun și l-au declarat potrivit dispozițiilor art.258 alin.1, unul dintre soți nu va putea cere schimbarea acestui nume, pe cale administrativă, decât cu consimțământul celuilalt soț.

CAPITOLUL V

Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților (Regimurile matrimoniale)

Secțiunea I

Dispoziții comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Art.260 – Viitorii soți pot alege regimul separației de bunuri, regimul comunității legale sau cel al comunității convenționale.

Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile prezentei secțiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art.261 - Între soți, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.

Față de terți, regimul matrimonial este opozabil numai de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art.262- Un soț poate să dea mandat celuilalt soț să-l reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Art.263 - În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și exprima voința, celălalt soț poate obține încuviințarea instanței să-l reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin aceeași hotărâre se stabilesc condițiile, întinderea și perioada de valabilitate a acestui mandat.

În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin.1 sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

Dispozițiile art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.264 - În mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț poate cere instanței ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăși doi ani.

Dispozițiile art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Acele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătorești sunt lovite de nulitate relativă. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 1 an, care începe să curgă de la data când soțul vătămat a luat cunoștință de existența actului.

Art.265 – Regimul matrimonial încetează prin anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

În mod excepțional, regimul matrimonial poate fi schimbat în timpul căsătoriei.

Art.266 – În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii.

§2. Locuința familiei

Art.267 – Locuința familiei este domiciliul comun al soților sau, în lipsă, domiciliul soțului la care se află copiii.

Oricare dintre soți poate cere notarea în cartea funciară a unui imobil ca locuință a familiei; nu se va putea însă cere notarea fără consimțământul soțului care este proprietar exclusiv al imobilului.

Art.268 - Un soț, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune fără consimțământul scris al celuilalt soț de drepturile care asigură folosința locuinței familiei.

De asemenea, un soț nu poate deplasa sau dispune de bunurile ce mobilează sau ornează locuința familiei, fără consimțământul scris al celuilalt soț.

Soțul care nu și-a dat consimțământul poate cere anularea actului în termen de 1 an de la data la care a luat cunoștință despre acesta, dar nu mai târziu de 1 an de la data încetării regimului matrimonial.

În lipsa notării locuinței familiei în cartea funciară, soțul care nu și-a dat consimțământul nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț.

Art.269 – În cazul în care locuința este deținută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare soț are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.

Dispozițiile art.268 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.270 – La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuinței de către ambii soți, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soți, ținând seama, în ordine, de interesele copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei și de interesele legitime ale celorlalți membri ai familiei determinați potrivit legii.

Soțul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt soț o indemnizație pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuință, cu excepția cazului în care divorțul a fost pronunțat din culpa lui exclusivă. Dacă există bunuri comune, indemnizația

se poate imputa asupra contribuției soțului căruia i s-a atribuit beneficiul închirierii, la cererea acestuia.

Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului și produce efecte față de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas irevocabilă.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Art.271 - Soții sunt obligați să-și acorde sprijin material reciproc.

Ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenție matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

Art.272 - Munca oricărui dintre soți în gospodărie și pentru creșterea copiilor reprezintă o contribuție la cheltuielile căsătoriei.

Art.273 - Fiecare soț este liber să exercite o profesie și să dispună, în condițiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligațiilor ce-i revin privind cheltuielile căsătoriei.

Art.274 - Soțul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt soț poate obține o compensație, în măsura îmbogățirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depășit limitele obligației de sprijin material și ale obligației de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

Secțiunea II

Despre convențiile matrimoniale

Art.275 - Dacă aleg regimul separației de bunuri sau regimul comunității convenționale, viitorii soți trebuie să încheie o convenție matrimonială.

Art.276 - Sub sancțiunea nulității absolute, convenția matrimonială se încheie, înainte de căsătorie, prin act autentic notarial, cu consimțământul personal al viitorilor soți.

Art.277 - Prin convenția matrimonială nu se poate deroga, sub sancțiunea nulității absolute, de la dispozițiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

De asemenea, convenția matrimonială nu poate aduce atingere egalității dintre soți, responsabilității părintești sau devoluțiunii succesorale legale.

Art.278 - Prin convenție matrimonială se poate stipula ca soțul supraviețuitor să preia fără plată, înainte de împărțeala succesoră, unul sau mai multe din bunurile comune, deținute în devălmășie sau în coproprietate.

Clausa de preciput nu este supusă raportului donațiilor și nici reducățiunii, afară de cazul în care se aduce atingere drepturilor moștenitorilor rezervatari.

Clausa de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vieții soților.

Art.279 - Executarea clauzei de preciput se va face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Clausa de preciput nu aduce nici o atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunității, bunurile ce fac obiectul clauzei.

Art.280 - Pentru a fi opozabile terților, convențiile matrimoniale se înscriu într-un registru special, ținut de judecătoria în a cărei circumscripție se află domiciliul comun al soților sau, în lipsă, domiciliul fiecăruia dintre soți.

Dacă se schimbă domiciliul în funcție de care s-a făcut înscrierea potrivit alin. 1, se va face, la cererea oricărui dintre soți, mențiune pe marginea înscrierii inițiale, urmând ca, din oficiu, convenția matrimonială să se înscrie în registrul special ținut de judecătoria în circumscripția căreia se află noul domiciliu.

Dispozițiile alin.1-2 nu exclud dreptul oricărui dintre soți de a solicita îndeplinirea formalităților de publicitate.

De asemenea, ținând seama de natura bunurilor, convențiile matrimoniale, la cererea oricărui dintre soți, se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comerțului, precum și în alte registre de publicitate prevăzute de lege; în toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalității de publicitate nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul special menționat la alin.1.

Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul special menționat la alin.1 și poate solicita, în condițiile legii,

eliberarea de extrase certificate sau, după caz, de copii legalizate de pe convențiile matrimoniale.

Art.281 - Convenția matrimonială nu va putea fi opusă unei terțe persoane împotriva unui act încheiat de aceasta cu unul din soți, decât dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute la art.280.

Simpla cunoștință de către terți a convenției matrimoniale nu acoperă niciodată lipsa formalităților de publicitate.

Art.282 - Convenția matrimonială poate fi modificată, înainte sau după încheierea căsătoriei, cu respectarea condițiilor prevăzute la art.276 și 277. Dispozițiile art.280 și 281 sunt aplicabile.

Nici o modificare a convenției matrimoniale nu poate fi opusă terților dacă este făcută în fraudă intereselor acestora.

Art.283 - Minorul poate încheia sau modifica o convenție matrimonială, numai cu încuviințarea ocrotitorului său legal și a instanței tutelare.

Secțiunea III **Regimul separației de bunuri**

Art.284 – Fiecare dintre soți este proprietar exclusiv atât al bunurilor sale prezente, cât și al celor pe care le dobândește singur după încheierea căsătoriei.

Art.285 – La adoptarea acestui regim, soții trebuie să întocmească un inventar al bunurilor mobile ce aparțin fiecăruia dintre ei la data încheierii căsătoriei.

Se poate întocmi un inventar și pentru bunurile mobile dobândite în timpul separației de bunuri.

În toate cazurile, inventarul se anexează la convenția matrimonială supunându-se, pentru opozabilitate față de terți, la aceleași formalități de publicitate ca și aceasta.

În lipsa inventarului, dreptul de proprietate exclusivă se prezumă, până la proba contrarie, în favoarea soțului posesor.

Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei condiții de formă, de validitate ori de publicitate, proprietatea exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul cerut de lege.

Art.286 – Bunurile dobândite împreună de soți aparțin acestora în proprietate comună pe cote-părți, în condițiile legii.

Dovada coproprietății se face în condițiile art.285, care se aplică în mod corespunzător.

Art.287 – Soțul care se folosește de bunurile celuilalt soț fără împotrivirea acestuia din urmă are obligațiile unui uzufructuar, cu excepția celor prevăzute de art.625, 628 alin.1 și 629; el va fi dator să restituie numai fructele și veniturile existente la data solicitării lor de către celălalt soț sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

Dacă unul dintre soți încheie singur un act prin care dobândește un bun folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri aparținând celuilalt soț, acesta din urmă poate alege, în proporția bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achiziționat și a pretinde daune-interese de la soțul achizitor; proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca soțul achizitor să dispună de bunul dobândit.

Art.288 – Nici unul dintre soți nu poate fi ținut de obligațiile născute din acte sau fapte juridice săvârșite, fără acordul său, de celălalt soț.

Cu toate acestea, soții răspund solidar pentru obligațiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obișnuite ale căsătoriei.

Art.289 – La încetarea regimului separației de bunuri, fiecare dintre soți poate reține bunurile celuilalt până la acoperirea integrală a creanțelor pe care și le datorează unul altuia.

Secțiunea IV **Regimul comunității legale**

Art.290 - Bunurile dobândite în timpul comunității legale de oricare dintre soți sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmășie ale soților.

Dispozițiile art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.291 - Orice convenție contrară dispozițiilor prezentei secțiuni este lovită de nulitate absolută în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunității convenționale.

Art.292. - Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț:

- a) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moștenire sau donație, cu excepția cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;
- b) bunurile de uz personal;
- c) bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soți, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerț care face parte din comunitatea de bunuri;
- d) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de invenții și alte asemenea bunuri;
- e) indemnizația de asigurare și despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți;
- f) valoarea sau bunul care înlocuiește un bun propriu, precum și bunul dobândit prin această valoare.

Art.293 - Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale și altele asemenea, precum și veniturile cuvenite din dreptul de autor și dreptul de proprietate industrială sub forma dreptului de creanță sunt bunuri proprii, chiar dacă dreptul s-a născut în timpul comunității.

Dacă însă au fost încasate sau au devenit scadente în timpul comunității, aceste venituri reprezintă bunuri comune.

Art.294 - Bunurile proprii sunt supuse regimului separației de bunuri.

Art.295 - Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

Dovada că un bun este propriu se va putea face prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art.292 lit.a), dovada se face în condițiile legii.

Pentru bunurile mobile dobândite înainte de căsătorie se va întocmi un inventar; în lipsa acestuia, se prezumă, până la proba contrarie, că bunurile sunt comune.

Art.296 – Oricare dintre soți poate cere să se facă mențiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenența unui bun la comunitate.

Art.297 - Fiecare soț are dreptul de a folosi bunul comun fără consimțământul expres al celuilalt soț. Cu toate acestea, schimbarea destinației bunului comun nu se poate face decât prin acordul soților.

De asemenea, fiecare soț poate efectua singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum și acte de dobândire a bunurilor comune.

În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate, soțul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi însă afectate drepturile dobândite de terți.

Art.298 – Actele de dispoziție având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soți.

Cu toate acestea, oricare dintre soți poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune, în afară de cele a căror înstrăinare este supusă, potrivit legii, anumitor formalități de publicitate. Dispozițiile art.297 alin.3 rămân aplicabile.

Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin.1 darurile obișnuite.

Art.299 - Actul încheiat fără consimțământul expres al celuilalt soț, atunci când el este necesar potrivit legii, este lovit de nulitate relativă.

Art.300 – Soții, împreună sau alături de alte persoane, pot constitui societăți, asociații sau fundații, în condițiile legii, aducând ca aport bunuri comune. Dispozițiile art.298 alin.1 și art.299 se aplică în mod corespunzător.

Pentru exercitarea drepturilor ce le revin ca asociați soții trebuie să desemneze un reprezentant comun, în condițiile legii.

Art.301 - Nici unul dintre soți nu poate, sub sancțiunea prevăzută la art.299, să devină singur asociat întrebunând, fără acordul celuilalt soț, bunurile comune ca aport la o societate civilă ori comercială sau pentru dobândirea de părți sociale ori, după caz, de acțiuni. În cazul societăților comerciale ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață organizată, soțul care nu și-a dat acordul la întrebunarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terți.

În toate cazurile, părțile sociale sau, după caz, acțiunile sunt bunuri comune. Cu toate acestea, soțul care a devenit asociat exercită singur toate drepturile ce decurg din această calitate.

Art.302 - Fiecare soț poate dispune prin testament de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Art.303 - Soții răspund cu bunurile comune pentru:

- a) obligațiile născute în legătură cu conservarea sau administrarea bunurilor comune;
- b) obligațiile pe care le-au contractat împreună;
- c) obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obișnuite ale căsătoriei.

Art.304 - Fiecare soț răspunde cu bunurile sale proprii :

- a) dacă a dobândit singur un bun comun, pentru obligațiile născute în legătură cu dobândirea bunului;
- b) dacă și-a însușit fără drept un bun, pentru obligația de reparare a prejudiciului astfel cauzat.

Cu toate acestea, atunci când celălalt soț se folosește de bunul respectiv cunoscând existența obligațiilor născute în legătură cu dobândirea sau, după caz, însușirea lui ilicită, soții răspund cu bunurile comune.

Art.305 - În măsura în care obligațiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, soții răspund solidar, cu bunurile proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plății datoriei. Dispozițiile art.289 sunt aplicabile.

Art.306 - Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.

Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere împărțeala bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

Art.307 - La încetarea regimului comunității, acesta se lichidează.

Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privința bunurilor, cât și în privința obligațiilor.

Dacă regimul comunității încetează ca urmare a încetării căsătoriei, lichidarea se face între soțul supraviețuitor și moștenitorii soțului decedat. În acest caz, obligațiile care incumbă soțului decedat se divid între moștenitori proporțional cu cotele ce le revin din succesiune.

Art.308 - În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți își va prelua bunurile sale proprii, după care se va proceda la împărțeala bunurilor comune.

În acest scop, se vor determina mai întâi cotele-părți ideale ce revin fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât și la îndeplinirea obligațiilor comune; până la proba contrarie, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.

Dispozițiile art.289 sunt aplicabile.

Art.309 - În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi supuse împărțelii, potrivit dreptului comun, în tot sau în parte, fie prin bună învoiaie, fie pe cale judecătorească.

Bunurile atribuite prin împărțeală devin bunuri proprii, iar celelalte rămân bunuri comune.

Secțiunea V

Regimul comunității convenționale

Art.310 - Regimul comunității convenționale se aplică atunci când, în condițiile și limitele prevăzute în prezenta secțiune, se derogă, prin convenție matrimonială, de la dispozițiile privind regimul comunității legale.

Art.311 - În cazul în care se adoptă comunitatea convențională, convenția matrimonială se poate referi la unul sau mai multe din următoarele aspecte:

- a) includerea în comunitate a bunurilor dobândite înainte de căsătorie ori restrângerea comunității numai la acestea din urmă;
- b) restrângerea comunității la bunurile anume determinate în convenția matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite înainte sau în timpul căsătoriei;
- c) obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare.

În acest din urmă caz, dacă unul din soți se află în imposibilitate de a-și exprima voința sau se opune în mod abuziv, celălalt soț poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței;

d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se va face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunității.

Art.312 – Dispozițiile prezentei secțiuni se completează cu cele privind regimul comunității legale.

Secțiunea VI

Schimbarea regimului matrimonial

Art.313 - După cel puțin un an de la încheierea căsătoriei, regimul matrimonial existent poate fi schimbat cu un alt regim matrimonial prin act autentic notarial, cu respectarea condițiilor prevăzute pentru încheierea convențiilor matrimoniale.

Dispozițiile art.280-283 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.314 – Instanța, la cererea unuia dintre soți, poate hotărî aplicarea regimului separației de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

Dispozițiile art.280-281 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL VI

Desfacerea căsătoriei

SECȚIUNEA I

Cazurile de divorț

Art.315 – Divorțul poate fi pronunțat:

- prin acordul soților;
- atunci când, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;
- în urma cererii oricărui dintre soți, dacă starea sănătății unuia dintre ei face imposibilă continuarea căsătoriei.

Art.316 - Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat, dacă până la data cererii de divorț a trecut cel puțin un an de la încheierea căsătoriei.

Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și nevițiat al fiecărui soț.

Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție.

În toate cazurile, instanța va dispune desfacerea căsătoriei fără a pronunța divorțul din vina unuia sau a ambilor soți.

Art.317 - În cazul prevăzut de art.315 lit.b), divorțul se poate pronunța dacă instanța stabilește culpa soțului pârât în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă vina amândurora, instanța poate pronunța divorțul din culpa comună a soților, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorț.

În mod excepțional, divorțul se poate pronunța din culpa exclusivă a soțului reclamant, dacă separația în fapt a soților durează de cel puțin 5 ani.

Art.318 – În cazul prevăzut de art.315 lit. c), instanța va dispune desfacerea căsătoriei fără a pronunța divorțul din vina unuia sau a ambilor soți.

Instanța va putea desface căsătoria datorită stării sănătății soțului pârât, numai dacă divorțul nu ar produce pentru acesta consecințe deosebit de grave care să justifice menținerea căsătoriei.

SECȚIUNEA II

Efectele divorțului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Art.319 - Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas irevocabilă.

Art.320 – În ceea ce privește încetarea regimului matrimonial, între soți, hotărârea de divorț produce efecte începând cu data introducerii cererii de divorț.

Cu toate acestea, soțul nevinovat poate cere instanței să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separației în fapt.

Dispozițiile alin.2 sunt aplicabile și în cazul divorțului prin acordul soților, dacă aceștia au convenit astfel.

Art.321 - Actele menționate la art.298 alin.2, precum și actele din care se nasc obligații în sarcina comunității, încheiate de unul dintre soți după data introducerii cererii de divorț sunt lovite de nulitate relativă, dacă au fost făcute în fraudă celui alt soț.

Art.322 – Hotărârea judecătorească prin care s-a pronunțat divorțul este opozabilă față de terți, în condițiile legii.

Dispozițiile art.238 alin.2 și ale art.280-281 sunt aplicabile în mod corespunzător.

§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre soți

Art.323 - La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni ca soțul care a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celui alt să poarte acest nume și după desfacerea căsătoriei.

Instanța judecătorească va lua act de această înțelegere prin hotărârea de divorț. Pentru motive temeinice, instanța poate să încuviințeze acest drept chiar în lipsa unei înțelegeri între soți.

Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți va purta numele dinaintea căsătoriei.

Art.324 – Soțul nevinovat, care suferă un prejudiciu material sau moral prin desfacerea căsătoriei, va putea cere soțului vinovat să-l despăgubească. Instanța judecătorească va soluționa cererea prin hotărârea de divorț.

Art.325 – Prin desfacerea căsătoriei, obligația de întreținere între soți încetează, cu excepția cazului în care divorțul s-a pronunțat în temeiul cererii soțului reclamant, din culpa lui exclusivă.

În acest din urmă caz, întreținerea poate fi cerută o dată cu desfacerea căsătoriei ori ulterior acesteia.

Întreținerea se stabilește în raport cu mijloacele pe care le are soțul debitor și cu starea de nevoie a soțului creditor. Ea nu poate însă depăși o treime din venitul net al soțului obligat sau, dacă are copii în întreținere, jumătate din acest venit.

În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligația de întreținere încetează prin recăsătorirea soțului îndreptățit.

Dispozițiile prezentului articol nu exclud dreptul soțului îndreptățit de a solicita, în locul întreținerii, prestație compensatorie. În acest caz, el pierde însă pentru viitor orice drept la întreținere.

Art.326 – În cazul în care divorțul este pronunțat, din culpa comună a soților sau fără a se stabili culpa, oricare dintre ei poate beneficia de prestația compensatorie; de asemenea, prestația compensatorie poate fi cerută de soțul reclamant atunci când divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului pârât.

Art.327 – Prestația compensatorie nu se poate solicita decât o dată cu desfacerea căsătoriei și numai în măsura în care, din cauza divorțului, soțul îndreptățit nu ar mai putea să-și asigure prin resurse proprii condiții de viață asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

La stabilirea prestației compensatorii se va ține seama atât de resursele soțului îndreptățit, cât și de mijloacele celui alt soț din momentul divorțului, precum și de orice alte împrejurări previzibile de natură să le modifice, cum ar fi vârsta și starea de sănătate a soților, contribuția la creșterea copiilor minori pe care a avut-o și urmează să o aibă fiecare soț, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfășura o activitate remunerată și altele asemenea.

Art.328 - Prestația compensatorie poate fi stabilită în bani, sub formă de rentă, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile. Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

Instanța judecătorească poate mări sau micșora prestația compensatorie după cum se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului și resursele creditorului.

În cazul în care prestația compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, în funcție de rata inflației.

Art.329 – Renta și uzufructul se pot constitui pe toată durata vieții sau pe o perioadă mai scurtă stabilită prin hotărârea de divorț.

Art.330 – Instanța, la cererea soțului creditor, poate obliga pe soțul debitor să constituie o garanție reală sau să dea cauțiune pentru a garanta executarea rentei.

Art.331 – Prestația compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soți, prin recăsătorirea soțului îndreptățit, precum și atunci când acesta obține resurse de natură să îi asigure condiții de viață asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori

Art.332 - Instanța judecătorească hotărăște, o dată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi va asculta.

Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.333 – Responsabilitatea părintească revine în comun foștilor soți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

În lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța va stabili, o dată cu pronunțarea divorțului, domiciliul copilului minor la părintele la care acesta locuiește în mod statornic.

În mod excepțional, dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili domiciliul la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea exercită supravegherea minorului și îndeplinesc toate actele obișnuite privind sănătatea, educația și învățătura copilului.

Art.334 - Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța va hotărî ca responsabilitatea părintească să revină numai unuia dintre părinți.

Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creștere și educare a copilului, precum și dreptul de a consimți la adopția sau la căsătoria acestuia.

Art.335 - În mod excepțional, instanța va putea hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie sau persoană, cu consimțământul acestora sau

într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită numai drepturile și îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului.

Instanța judecătorească va stabili dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinți în comun sau revin unuia dintre ei.

Art.336 – Părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

În caz de neînțelegere, instanța decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept.

Art.337 - Instanța, prin hotărârea de divorț, va stabili contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere a copiilor.

Art.338- În cazul schimbării împrejurărilor, instanța va putea modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului.

Art.339 – În cazul prevăzut de art.223 alin.2, instanța tutelară va hotărî asupra raporturilor dintre părinți și copiii lor minori, dispozițiile art.332-338 fiind aplicabile în mod corespunzător.

TITLUL III Rudenia

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.340 – Rudenia firească este legătura rezultată din descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

Rudenia civilă este legătura rezultată din adopția încheiată în condițiile prevăzute de lege.

Art.341 – Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendenței unei persoane dintr-o altă persoană și în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că

mai multe persoane au un ascendent comun. Rudenia în linie dreaptă poate fi ascendentă sau descendentă.

Gradul de rudenie se stabilește astfel:

- a) în linie dreaptă, după numărul nașterilor: astfel, fiul și tatăl sunt rude de gradul întâi, nepotul de fiu și bunicul sunt rude de gradul al doilea;
- b) în linie colaterală, după numărul nașterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun și coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, frații sunt rude de gradul al doilea, unchiul și nepotul de gradul al treilea, verii primari de gradul al patrulea.

Art.342 – Afinitatea este legătura dintre un soț și rudele celui alt soț.

Rudele soțului sunt, în aceeași linie și același grad, afinii celui alt soț.

CAPITOLUL II

Filiația

SECȚIUNEA I

Stabilirea filiației

§1. Dispoziții generale

Art.343 – Filiația față de mamă rezultă din faptul nașterii; ea se poate stabili și prin recunoaștere sau prin hotărâre judecătorească.

Filiația față de tată se stabilește prin efectul prezumției de paternitate, prin recunoaștere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Art.344 - Filiația se dovedește prin actul de naștere întocmit în registrul de stare civilă; în cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de naștere și prin actul de căsătorie al părinților.

Art.345 – Intervalul de timp cuprins între a trei sute și a o sută optzece zile dinaintea nașterii copilului este timpul legal al concepțiunii. El se calculează zi cu zi.

Cu toate acestea, se poate face dovada concepțiunii copilului într-o anumită perioadă din timpul legal al concepțiunii.

§2. Presumția de paternitate

Art.346 – Tată al copilului născut sau, după caz, conceput în timpul căsătoriei este prezumat a fi soțul mamei din căsătoria în timpul căreia a avut loc nașterea ori concepțiunea copilului.

Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului.

Copilul conceput în timpul primei căsătorii și născut în timpul celei de-a doua căsătorii a mamei sale este considerat fiul celui de-al doilea soț. Dacă această paternitate este înlăturată prin hotărâre judecătorească, tată al copilului este considerat soțul din prima căsătorie.

§3. Recunoașterea copilului

Art.347 – Dacă nașterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinți necunoscuți, mama îl poate recunoaște pe copil.

Copilul conceput și născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți firești.

Art.348 - Recunoașterea poate fi făcută prin declarație la serviciul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament.

Dacă recunoașterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia va fi trimisă din oficiu serviciului de stare civilă competent, pentru a se face mențiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

Recunoașterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Art.349 – Minorul necăsătorit poate recunoaște singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoașterii.

Art.350 – Recunoașterea este lovită de nulitate absolută dacă:

- a) s-a recunoscut un copil a cărui filiație, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată;
- b) a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenți firești;

c) a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Art.351 – Recunoașterea poate fi anulată pentru violență și, cu excepția cazului în care corespunde adevărului, pentru eroare.

Prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data încetării violentei ori, după caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Art.352 - Recunoașterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând și de orice persoană interesată.

Cu toate acestea, dacă posesiunea de stat, conformă cu recunoașterea, a durat cel puțin 10 ani, recunoașterea nu mai poate fi contestată decât de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de părinții adevărați ai copilului.

Art.353 - Dacă recunoașterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenții acestuia, dovada filiației este în sarcina autorului recunoașterii sau a moștenitorilor săi.

§4. Acțiuni privind filiația

Art.354 – Nici o persoană nu poate reclama o filiație contrară celeia ce rezultă din actul său de naștere și posesiunea de stat conformă cu acesta.

Nimeni nu poate contesta filiația persoanei care are o posesiune de stat conformă cu actul său de naștere.

Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituție de copil ori că s-a făcut astfel încât să se înregistreze ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiații cu orice mijloc de probă.

Art.355 – Orice persoană interesată poate contesta prin acțiune în justiție filiația stabilită printr-un act de naștere ce nu este conform cu posesiunea de stat.

În acest caz, filiația se dovedește, în ordine, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiației, prin certificatul medical constatator al nașterii sau, în lipsa acestora, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesiunea de stat continuă.

Posesiunea de stat rezultă din fapte care indică legătura dintre copil și familia din care se pretinde că face parte. Sunt asemenea fapte :

a) copilul a purtat întotdeauna numele părintelui;

b) părintele l-a tratat ca pe fiul său și s-a îngrijit în această calitate de creșterea sa;

c) copilul a fost întotdeauna recunoscut în această calitate în societate și de către familie.

Cu toate acestea, dovada filiației nu se va face prin martori decât în cazul prevăzut la art.354 alin.3 sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acțiunea formulată.

Art.356 – Dreptul la acțiunea în stabilirea filiației față de mamă aparține copilului și se pornește în numele acestuia de către reprezentantul său legal.

Dreptul la acțiune nu se transmite moștenitorilor copilului; ei pot însă continua acțiunea pornită de acesta.

Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă poate fi introdusă și împotriva moștenitorilor preinsei mame.

Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Art.357 – Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele lui de către reprezentantul său legal.

Dreptul de a porni acțiunea în stabilirea paternității nu se transmite moștenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta.

Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretinsului tată.

Art.358 – Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de 2 ani de la nașterea copilului.

Dacă paternitatea a fost înlăturată prin efectul unei hotărâri judecătorești, termenul de prescripție curge de la data rămânerii irevocabile a acesteia.

În cazul în care mama a conviețuit cu pretinsul tată ori dacă acesta din urmă a prestat întreținere copilului, termenul începe să curgă de la încetarea conviețuirii ori a întreținerii.

Art.359 - Dacă acțiunea în stabilirea paternității nu a fost formulată în timpul minorității copilului, acesta poate să o introducă în termen de 2 ani de la data majoratului.

Art.360 – Acțiunea în tăgăduirea paternității poate fi pornită de soțul mamei, de mamă, precum și de copil; ea poate fi continuată de moștenitorii acestora.

Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului, iar de către copil sau mama acestuia împotriva soțului mamei.

În cazul copilului decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei copilului. Dacă soțul mamei este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui.

Art.361 – Soțul mamei poate exercita dreptul la acțiunea în tăgăduirea paternității în termen de 1 an de la data când a cunoscut nașterea copilului.

În cazul în care a fost pus sub interdicție înainte de împlinirea acestui termen, un nou termen curge pentru tutore de la data când acesta a aflat despre nașterea copilului.

Dacă acțiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de soțul mamei după ce i s-a ridicat interdicția, înăuntrul unui nou termen de 1 an.

În toate cazurile, mama copilului va fi citată.

Art.362 – Acțiunea în tăgăduirea paternității introdusă de mamă trebuie însoțită de o acțiune în stabilirea adevăratei filiații a copilului. Asupra acestor acțiuni, instanța se va pronunța prin aceeași hotărâre.

Acțiunea poate fi pornită în termen de 1 an de la data nașterii copilului.

Dacă mama este pusă sub interdicție, termenul de 1 an se calculează potrivit dispozițiilor art.361 alin.2 și 3.

Art.363 - Copilul poate tăgădui paternitatea în termen de 1 an de la data majoratului.

§5. Procrearea asistată medical

Art.364 – În cazul procreării asistate medical cu terț donator nu se stabilește nici o legătură de filiație între copil și donator.

De asemenea, împotriva donatorului nu poate fi pornită nici o acțiune în răspundere.

Art.365 – Nimeni nu poate contesta filiația copilului astfel conceput, pentru motive ce țin de caracterul asistat medical al procreării.

Copilul născut astfel nu poate contesta filiația sa.

Tatăl copilului poate tăgădui paternitatea acestuia, în condițiile legii, dacă nu a consimțit la procrearea asistată medical realizată cu ajutorul unui terț donator sau dacă face dovada că respectivul copil nu a fost conceput în acest mod.

Art.366 - Tatăl copilului, care a consimțit la procrearea asistată medical cu terț donator și, după naștere, nu recunoaște acest copil, va fi responsabil față de copil și față de mama acestuia.

Art.367 – Orice convenție având drept scop procrearea sau gestația pentru altul este lovită de nulitate absolută.

Art.368 - Orice informații privind procrearea asistată medical sunt confidențiale.

Cu toate acestea, în cazul în care există riscul unui prejudiciu grav referitor la sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendenților acesteia în lipsa unor astfel de informații, instanța poate autoriza transmiterea lor, în mod confidențial, autorității competente.

Asigurarea confidențialității unor astfel de informații, precum și modul de transmitere a acestora se stabilesc prin lege specială.

SECȚIUNEA II Situația legală a copilului

Art.369 – Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită potrivit legii are, față de fiecare părinte și rudele acestuia, aceeași situație ca și aceea a unui copil din căsătorie.

Art.370 - Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților săi.

Dacă părinții nu au un nume comun, copilul va lua numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se va stabili prin acordul părinților și se va declara, o dată cu nașterea copilului, la serviciul de stare civilă.

În lipsa unui acord al părinților, va decide autoritatea administrației publice locale de la locul înregistrării nașterii, prin dispoziție scrisă.

Art.371 - Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită.

În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior și față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele părintelui față de care și-a stabilit filiația ulterior sau numele reunite ale acestora. În lipsa acordului părinților se aplică dispozițiile art.370 alin. 3.

În cazul în care copilul și-a stabilit filiația în același timp față de ambii părinți, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art.370 alin.2 și 3.

CAPITOLUL III

Adopția

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.372 - Adopția este o măsură de protecție a copilului care este lipsit de mediul său familial ori care nu poate fi menținut în acest mediu.

Adopția se încheie în interesul superior ale copilului.

Art.373 - Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacității depline de exercițiu.

Cu toate acestea, poate fi adoptată și persoana care a dobândit capacitate deplină de exercițiu, dacă a fost crescută în timpul minorității de către cel care dorește să o adopte.

Art.374 - Adopția internațională poate fi încuviințată numai în cazul în care copilul nu a putut fi adoptat sau încredințat unei persoane sau familii, în țară.

Art.375 - Adopția se încuviințează de către instanța judecătorească, în condițiile legii.

SECȚIUNEA II

Condițiile pentru încuviințarea adopției

Art.376 - Este posibilă adopția de către o persoană sau de către o familie, care au consimțit la aceasta.

Persoanele care doresc să adopte trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu și să prezinte condițiile materiale și garanțiile morale necesare dezvoltării armonioase a copilului.

Alienatul mintal și debilul mintal nu pot adopta.

Art.377 - Dacă cel care vrea să adopte este căsătorit, este necesar și consimțământul soțului său, cu excepția cazurilor în care acesta este în imposibilitate de a-și manifesta voința.

Art.378 - Adopția nu poate fi încuviințată decât dacă ambii părinți firești ai copilului și-au exprimat consimțământul.

Cu toate acestea, consimțământul părinților nu este necesar dacă aceștia sunt decedați, puși sub interdicție, declarați morți prin hotărâre judecătorească, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești, necunoscuți sau se află în imposibilitate de a-și exprima voința ori în cazul în care copilul a fost declarat abandonat prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

Dacă unul dintre părinți se află într-una din situațiile menționate la alin.2, este suficient consimțământul celuilalt părinte.

Art.379 - Părinții pot consimți la adopția copilului lor numai după trecerea unui termen de 45 de zile de la nașterea acestuia.

Părintele își poate revoca consimțământul în formă autentică, în termen de 30 de zile de la data autentificării înscrisului prin care acesta a fost exprimat. După expirarea acestui termen, consimțământul devine irevocabil.

Art.380 - În cazul în care unul dintre părinți refuză să consimtă la adopție, instanța poate să încuviințeze adopția, dacă există vreun motiv de natură să atragă decăderea din exercițiul drepturilor părintești și apreciază că adopția este în interesul superior al copilului.

Art.381 - În cazul în care copilul se află sub tutelă este necesar consimțământul tutorelui în vederea adopției.

Dispozițiile art.380 se aplică în mod corespunzător.

Art.382 - Pentru încuviințarea adopției este necesar consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. Consimțământul copilului va fi cerut direct în instanță.

Art.383 - Consimțământul cerut de lege pentru încheierea adopției trebuie să fie liber, neviciat și necondiționat de vreo plată sau contraprestație de orice fel.

Consimțământul fiecărei persoane se exprimă în formă autentică.

Adopția nu poate fi încuviințată decât dacă copilul, precum și celelalte persoane al căror consimțământ este cerut de lege au primit sfaturile necesare și au fost informați asupra consecințelor adopției și ale consimțământului lor.

Art.384 – Persoana sau familia care dorește să adopte este propusă de către instituția publică specializată pentru protecția copilului dintre persoanele sau familiile care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege.

Nici un contact între viitorii părinți adoptivi și părinții copilului sau orice altă persoană care exercită drepturi părintești nu poate avea loc atâta timp cât nu au fost respectate dispozițiile privind consimțământul la adopție și nu s-a constatat că adopția corespunde interesului superior al copilului.

Dispozițiile alin.2 nu sunt aplicabile în cazul în care persoana care dorește să adopte este o rudă a copilului până la gradul al patrulea inclusiv sau dacă un soț adoptă copilul celui alt soț.

Art.385 - Adopția poate fi încuviințată dacă diferența de vârstă între persoana care adoptă și cel ce urmează să fie adoptat este de cel puțin 18 ani. Cu toate acestea, dacă există motive temeinice, instanța poate încuviința adopția, chiar dacă diferența de vârstă este mai mică de 18 ani.

Art.386 - Este interzisă adopția:

- a) între părintele firească și copilul său;
- b) între frați;
- c) între soți;
- d) a doi soți de către aceeași persoană sau familie;
- e) unui copil de către mai multe persoane, cu excepția cazului în care se face de către soț și soție simultan sau succesiv.

Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată dacă adoptatorul sau soții adoptatori au decedat. Prima adopție este desfășurată pe data încheierii noii adopții. Dacă însă cel care dorește să adopte este soțul supraviețuitor al adoptatorului, legăturile de rudenie rezultate în urma încheierii primei adopții se mențin.

SECȚIUNEA III

Încredințarea copilului în vederea adopției

Art.387 - În vederea încuviințării adopției, copilul va fi încredințat persoanei sau familiei care dorește să-l adopte, pentru o durată de cel puțin 3 luni.

Cu toate acestea, încredințarea copilului nu este necesară, dacă persoana care dorește să adopte este rudă până la gradul al patrulea inclusiv cu unul dintre părinții copilului, dacă un soț adoptă copilul celui alt soț ori în cazul în care copilul se află în îngrijirea persoanei sau familiei care dorește să-l adopte, în temeiul unei măsuri de protecție dispusă potrivit legii.

Art.388 – Dacă înăuntrul termenului prevăzut la art.379 alin.2 o rudă a copilului până la gradul al patrulea inclusiv cere ca acesta să-i fie încredințat în vederea adopției, la expirarea termenului se va lua în considerare cu prioritate posibilitatea încredințării copilului acelei rude.

Art.389 – Persoana sau familia căreia i-a fost încredințat copilul în vederea adopției exercită pe toată durata încredințării numai drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului.

Art.390 – Încredințarea copilului în vederea adopției se dispune potrivit legii speciale.

SECȚIUNEA IV

Efectele adopției

Art.391 – Adopția produce efecte numai de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești prin care a fost încuviințată.

Prin adopție se stabilesc raporturi de rudenie între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și adoptator și rudele acestuia, pe de altă parte.

Raporturile de rudenie încetează între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și părinții firești și rudele acestora, pe de altă parte. Cu toate acestea, impedimentul la căsătorie izvorât din rudenie se aplică între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și rudele firești ale acestuia, pe de altă parte.

Art.392 – Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile și îndatoririle părintelui față de copilul său firesc.

În cazul în care cel care adoptă este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile și îndatoririle părintești se exercită de către adoptator și părintele firesc căsătorit cu acesta.

Art.393 – Dacă adoptatorul va fi decăzut din exercițiul drepturilor părintești, instanța, ținând seama de interesul superior al copilului, va putea fie să redea părinților firești exercițiul drepturilor părintești, fie să hotărască instituirea tutelei. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.394 – Copilul adoptat dobândește prin adopție numele celui care adoptă.

Dacă adopția se face de către doi soți ori de către soțul care adoptă pe copilul celui alt soț, iar soții au nume comun, copilul adoptat va purta acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței care încuviințează adopția, numele pe care acesta urmează să-l poarte. Dispozițiile art.258 alin.2 sunt aplicabile prin analogie.

Pe baza hotărârii irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent va întocmi, în condițiile legii, un nou act de naștere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi firești. Vechiul act de naștere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

SECȚIUNEA V Încetarea adopției

Art.395 – Adopția încetează prin nulitate sau desfacere.

Art.396 – Adopția este lovită de nulitate, dacă a fost încheiată cu încălcarea condițiilor prevăzute de lege.

Adopția fictivă este lovită de nulitate absolută, în afara cazului când ulterior încuviințării adopției între adoptator și adoptat s-au stabilit raporturi de natură să satisfacă interesul superior al copilului.

Adopția se desface în cazul prevăzut de art.386 alin. 2, precum și atunci când este în interesul superior al copilului.

Art.397 – Autoritățile publice care, potrivit legii, îndeplinesc atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, părinții firești ai copilului, precum și copilul care a împlinit vârsta de 14 ani pot cere instanței judecătorești desfacerea adopției, dacă aceasta este în interesul superior al copilului. Instanța poate hotărî desfacerea adopției pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială.

Copilul care a împlinit vârsta de 10 ani, precum și adoptatorul pot solicita autorităților prevăzute la alin.1 ca acestea să ceară desfacerea adopției.

Adoptatorul poate cere instanței desfacerea adopției după ce adoptatul a devenit major, dacă acesta a săvârșit față de adoptator fapte grave contrare legii sau bunelor moravuri.

Art.398 – La încetarea adopției, adoptatul redobândește numele de familie avut înainte de încuviințarea adopției. Cu toate acestea, la desfacerea adopției, pentru motive temeinice, instanța va putea încuviința ca adoptatul să păstreze numele de familie dobândit prin adopție.

La încetarea adopției, părinții firești ai copilului redobândesc drepturile și îndatoririle părintești, dacă instanța nu decide o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii. Dispozițiile art.89 sunt aplicabile.

TITLUL IV Responsabilitatea părintească

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.399 - Ambii părinți sunt responsabili pentru creșterea copiilor lor minori.

Art.400 - Drepturile și îndatoririle părintești privesc atât persoana, cât și bunurile copilului minor.

În exercitarea drepturilor și îndeplinirea îndatoririlor pe care le au față de copilul lor minor, părinții trebuie să aibă în vedere interesul superior al copilului.

Art.401 - Responsabilitatea părintească durează până când copilul dobândește capacitatea deplină de exercițiu.

Art.402 - Copilul datorează respect părinților săi indiferent de vârsta sa.

Art.403 - Ori de câte ori există neînțelegeri între părinți cu privire la exercițiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părintești, instanța tutelară, după ce ascultă pe părinți și luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăște potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

CAPITOLUL II

Drepturile și îndatoririle părintești

Art.404 - Părinții au dreptul și obligația de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri și însușirilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaște acestuia.

Art.405 - Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului.

Drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui.

Art.406 - Părinții hotărăsc credința religioasă a copilului.

Credința religioasă a copilului care a împlinit 14 ani nu poate fi schimbată fără consimțământul acestuia.

Copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să-și aleagă singur credința religioasă.

Art.407 - Părinții aleg numele și prenumele copilului, în condițiile legii.

Art.408 - Părinții au dreptul și obligația de supraveghere a copilului minor.

Cu toate acestea, părinții nu pot, în afara unor motive temeinice, să împiedice corespondența și legăturile personale ale copilului cu bunicii săi

ori cu frații și surorile sale. Orice neînțelegeri se soluționează de către instanța tutelară.

În mod excepțional, instanța tutelară poate recunoaște un drept de corespondență sau un drept de vizitare și altor persoane, chiar dacă nu sunt rude cu minorul.

Părinții nu pot restricționa dreptul copilului minor la libertatea de exprimare, decât în cazurile prevăzute de lege.

Art.409 - Părinții pot cere oricând instanței tutelare înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept.

Instanța tutelară poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.

Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.410 - Părinții au dreptul și obligația de a stabili locuința copilului.

Art.411 - Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței tutelare pentru a-și schimba felul învățurii ori al pregătirii profesionale ori pentru schimbarea locuinței necesare desăvârșirii învățurii ori pregătirii sale profesionale.

Instanța tutelară va hotărî pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art.219 fiind aplicabile.

Art.413 - Copilul minor este întreținut de părinții săi.

Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părinții au îndatorirea să asigure condițiile necesare pentru creșterea acestuia.

În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul și modalitățile executării, precum și contribuția fiecăruia dintre părinți, se stabilesc de către instanță pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială. Dispozițiile art.219 sunt aplicabile.

Art.414 - Părintele nu are nici un drept asupra bunurilor copilului și nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moștenire și la întreținere.

Art.415 - Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz.

După împlinirea vârstei de 14 ani minorul își exercită singur drepturile și își execută, tot astfel obligațiile, însă numai cu încuviințarea părinților și, după caz, a instanței tutelare.

Art.416 – Drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului, sunt aceleași cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

Cu toate acestea, nu se va întocmi inventarul prevăzut de art.118, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

CAPITOLUL III

Exercitarea responsabilității părintești

Art.417 - Părinții sunt egali în drepturi și au o responsabilitate comună pentru creșterea copilului lor minor.

Oricare dintre părinți, care îndeplinește singur un act curent pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești, este prezumat că are și consimțământul celuilalt părinte.

Art.418 - Dacă părinții sunt divorțați, responsabilitatea părintească se exercită potrivit dispozițiilor referitoare la efectele divorțului în raporturile dintre părinți și copii.

În cazul copilului din afara căsătoriei recunoscut de ambii părinți, concomitent sau, după caz, succesiv, responsabilitatea părintească se exercită în comun și în mod egal, dacă părinții conviețuiesc la data recunoașterii sau, după caz, a celei de-a doua recunoașteri a copilului.

Dacă filiația copilului din afara căsătoriei se stabilește prin hotărâre judecătorească, instanța este obligată să dispună asupra modul de exercitare a responsabilității părintești, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț.

Art.419 - Instanța competentă poate să încuviințeze înțelegerea liber consimțită dintre părinți cu privire la exercitarea responsabilității părintești sau cu privire la o măsură de protecție a copilului, dacă este respectat interesul superior al copilului.

Art.420 - Dacă unul dintre părinți este decedat, pus sub interdicție, declarat mort prin hotărâre judecătorească, decăzut din exercițiul drepturilor părintești sau dacă, din orice împrejurare, se află în neputință de a-și exprima voința, celălalt părinte exercită singur drepturile părintești.

CAPITOLUL IV

Decăderea din exercițiul drepturilor părintești

Art.421 - Instanța, la cererea autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, poate pronunța decăderea din exercițiul drepturilor părintești, dacă prin relele tratamente aplicate copilului, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtare abuzivă sau prin neglijența gravă în îndeplinirea obligațiilor părintești pune în pericol sănătatea, securitatea sau dezvoltarea copilului.

Cererea se judecă cu citarea părinților, pe baza raportului referitor la ancheta psihosocială a copilului. Participarea procurorului este obligatorie.

Art.422 - Decăderea din exercițiul drepturilor părintești este totală și se întinde asupra tuturor copiilor născuți la data pronunțării hotărârii, afară de cazul în care prin hotărârea judecătorească se limitează numai la anumite drepturi părintești ori numai la anumiți copii născuți.

Art.423 - Decăderea din exercițiul drepturilor părintești nu scutește părintele de obligația sa de a da întreținere copilului.

Art.424 - În cazul în care, după decăderea din exercițiul drepturilor părintești, copilul se află în situația de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinți, se va institui tutela.

Art.425 - Instanța va reda părintelui exercițiul drepturilor părintești, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exercițiul drepturilor părintești și dacă sănătatea, securitatea și dezvoltarea copilului nu mai sunt puse în pericol.

Până la soluționarea cererii, instanța poate îngădui părintelui să păstreze legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Drepturile părintești nu vor putea fi însă redade părintelui în cazul în care copilul a fost încredințat în vederea adopției.

TITLUL V

Obligația de întreținere

CAPITOLUL I

Persoanele între care există obligația de întreținere și ordinea în care în care aceasta se datorează

Art.426 - Obligația de întreținere există între soț și soție, rudele în linie dreaptă, între frați și surori, precum și între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

Dispozițiile alin.1 privind obligația de întreținere între rudele în linie dreaptă, precum și între frați și surori sunt aplicabile și în cazul adopției.

Obligația de întreținere există între foștii soți, în condițiile prevăzute de lege.

Art.427 - Cel care a luat un copil pentru a-l crește fără a cere, în condițiile legii, încuviințarea adopției, are obligația să-l întrețină cât timp copilul este minor, însă numai dacă părinții firești au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

Art.428 - Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să continue a da întreținere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi firești au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

În acest caz, copilul va putea fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut timp de 10 ani.

Art.429 - Moștenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuti, în măsura valorii bunurilor moștenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor.

În cazul în care sunt mai mulți moștenitori, fiecare dintre ei contribuie la întreținerea minorului proporțional cu valoarea bunurilor moștenite.

Art.430 – Întreținerea se datorează în ordinea următoare:

- a) soții și foștii soți, în cazul prevăzut la art. 325 alin.1, își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;
- b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar, dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;
- c) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicii.

Art.431 – După desfacerea adopției, adoptatul poate cere întreținere numai de la părinții săi firești.

Art.432 – În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art.426 sunt obligate să întrețină aceeași persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele pe care le au.

Dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia.

Art.433 – În cazul în care cel obligat în primul rând la întreținere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanța judecătorească va putea obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreținere să o completeze, în ordinea stabilită la art.430.

Art.434 – Când cel obligat nu poate presta, în același timp, întreținere tuturor celor îndreptățiți să o ceară, instanța judecătorească, ținând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreținerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest caz, instanța va hotărî, totodată, modul în care se va împărți întreținerea între persoanele care urmează a o primi.

Art.435 – Obligația de întreținere se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligației de întreținere.

Nimeni nu poate renunța pentru viitor la dreptul său la întreținere.

CAPITOLUL II

Condițiile obligației de întreținere

Art.436 - Are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau din bunurile sale.

Art.437 - Minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri.

Cu toate acestea, în cazul în care părinții n-ar putea presta întreținerea fără a primejdui propria lor existență, dacă nu există alte persoane care ar putea fi obligate la întreținerea minorului, instanța tutelară poate încuviința ca întreținerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepția celor de strictă necesitate.

Părinții sunt obligați să întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani.

Art.438 - Nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave contrare legii sau bunelor moravuri.

De asemenea, cel care a căzut în nevoie din vina sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate. În acest caz, frații și surorile nu-și datorează întreținere.

Art.439 - Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti.

La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se va ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere sarcinile și obligațiile persoanei respective.

Art.440 - Starea de nevoie a persoanei îndreptățite la întreținere, precum și mijloacele celui care datorează întreținere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

CAPITOLUL III

Stabilirea și executarea obligației de întreținere

Art.441 - Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

Când întreținerea este datorată de părinte, ea se stabilește până la o pătrime din venitul său lunar net din muncă pentru un copil, o treime pentru doi copii și o jumătate pentru trei sau mai mulți copii.

Cuantumul întreținerii datorate copiilor, împreună cu întreținerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu va putea depăși jumătate din venitul lunar net din muncă al celui obligat.

Art.442 - Obligația de întreținere se execută în natură sau prin plata unei sume de bani.

Pensia de întreținere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreținere. Dispozițiile art.441 alin. 2 și 3 rămân aplicabile.

Art.443 - În cazul în care pensia de întreținere constă într-o sumă fixă de bani, aceasta se indexează de drept la începutul fiecărui trimestru, în raport cu indicele ratei inflației.

Art.444 - Instanța poate obliga pe debitorul întreținerii să constituie o garanție reală sau să dea o cauțiune pentru executarea pensiei de întreținere.

Art.445 - Dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța judecătorească, potrivit împrejurărilor, va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau va putea hotărî încetarea ei.

Art.446 - Întreținerea se datorează de la data cererii de chemare în judecată.

Pensia de întreținere se poate acorda pentru o perioadă anterioară cererii de chemare în judecată dacă introducerea acțiunii în justiție a fost întârziată din culpa debitorului întreținerii.

Art.447 - Pensia de întreținere se plătește periodic, la termenele convenite de părți sau, în lipsă, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.

Chiar dacă creditorul întreținerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întreținerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.

De asemenea, părțile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanța de judecată poate hotărî ca întreținerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întreținere ale celui îndreptățit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreținerea.”

4. Cartea II – „Despre bunuri și despre osebitele modificări ale proprietății” se modifică în Cartea II – „Despre bunuri” și va cuprinde art.461-643¹¹¹, cu următorul cuprins:

**“CARTEA II
Despre bunuri**

**TITLUL I
Despre bunuri și drepturi reale în general**

**CAPITOLUL I
Despre bunuri în general**

**SECȚIUNEA I
Despre distincția bunurilor**

Art.461 – Sunt bunuri lucrurile care pot forma obiectul unui drept patrimonial.

Art.462 - Bunurile sunt mobile sau imobile.

Art.463 - Sunt imobile terenurile, izvoarele și cursurile de apă, plantațiile prinse de rădăcini, construcțiile și orice alte lucrări având o așezare fixă, construcțiile plutitoare solid legate de țărm, platformele și alte instalații de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum și tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat durabil în acestea.

Art.464 - Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un fond, pentru a fi reîntrebuințate, atât timp cât sunt păstrate în aceeași

formă, precum și părțile integrante ale unui imobil care sunt temporar detașate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reamplasate.

Materialele aduse pentru a fi întrebuințate în locul celor vechi devin bunuri imobile.

Art.465 - Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile.

Art.466 - Bogățiile de orice natură ale solului și subsolului, fructele prinse de rădăcini, plantațiile și construcțiile încorporate în sol devin mobile prin anticipație, atunci când, prin voința părților sunt privite în natura lor individuală în vederea detașării lor.

Pentru opozabilitate față de terți, este necesară însă notarea în cartea funciară.

Art.467 – Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile și drepturile reale asupra acestora.

Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Art.468 - Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligații.

Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Art.469 - Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuințare obișnuită implică înstrăinarea sau distrugerea lor.

Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuințarea.

Art.470 - Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.

Bunurile care nu pot fi împărțite în natură fără a li se schimba destinația sunt bunuri indivizibile.

Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Art.471 - Bunul care a fost destinat în mod permanent întrebuințării economice a altui bun este bun accesoriu, atât timp cât satisface această utilizare.

Destinația comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.

Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situația juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

Încetarea calității de bun accesoriu nu poate fi, însă, opusă unui terț care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.

Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu-i înlătură această calitate.

Drepturile unui terț cu privire la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

SECȚIUNEA II

Despre produsele bunurilor

Art.472 - Produsele bunurilor sunt: fructele, veniturile și produsele.

Art.473 - Fructele și veniturile reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanța acestuia.

Fructele sunt produsele directe și periodice ale unui bun obținute cu sau fără intervenția omului, cum ar fi recoltele, produsele și sporul animalelor.

Veniturile sunt sumele de bani sau alte produse rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor, dividendele și partea din activul net distribuit, în condițiile legii, în urma lichidării unui patrimoniu.

Art.474 - Produsele sunt foloasele obținute dintr-un bun, prin consumarea sau diminuarea substanței acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră și altele asemenea.

CAPITOLUL II

Despre drepturile reale în general

Art.475 - Sunt drepturi reale acele drepturi în virtutea cărora titularii lor pot exercita anumite prerogative asupra unui bun fără concursul altcuiva.

Art.476 - Sunt drepturi reale:

- 1.dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
- 3.dreptul de uzufruct;
- 4.dreptul de uz;
- 5.dreptul de abitație;
- 6.dreptul de servitute;
- 7.dreptul de administrare;
- 8.dreptul de concesiune;
- 9.dreptul de folosință, în cazurile prevăzute de lege;
- 10.dreptul de ipotecă;
- 11.dreptul de gaj;
- 12.dreptul de retenție.

TITLUL II

Despre proprietatea privată

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.477 - Proprietatea este dreptul de a stăpâni, a folosi și dispune de un bun, în mod exclusiv și perpetuu, însă în limitele prevăzute de lege.

Proprietarul poate dispune de bun prin efectuarea de acte care consumă în tot sau în parte substanța bunului, prin transmiterea dreptului său prin oricare din modurile prevăzute de lege și prin grevarea bunului cu orice drepturi reale.

Art.478 - Dreptul de proprietate se poate dobândi, în condițiile legii, prin act juridic, moștenire legală, accesiune, uzucapiune, ocupațiune, precum și prin hotărâre judecătorească, atunci când aceasta este translativă de proprietate.

În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

Prin lege se pot reglementa și alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

În cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește prin înscriere în cartea funciară, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege..

Art.479 - Proprietarul poate exercita acțiunea în revendicare împotriva posesorului pentru a obține, în temeiul recunoașterii dreptului, intrarea în posesiunea bunului revendicat.

Dreptul la acțiunea în revendicare este imprescriptibil, cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel.

Proprietarul poate intenta acțiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept de superficic, uzufruct, uz, abitație sau servitute; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Art.480 – Proprietarul este obligat să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a efectuat.

Cheltuielile utile se restituie în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuarii, însă posesorul are dreptul de a-și însuși lucrările efectuate cu aceste cheltuieli, numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

Art.481 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, dispozițiile prezentului titlu se aplică și proprietății publice, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu aceasta din urmă.

CAPITOLUL II

Întinderea dreptului de proprietate privată

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.482 - Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligați să contribuie la grănițuire prin reconstituirea hotarului și fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Art.483 - Orice proprietar este dator a-și îngrați proprietatea, suportând, în condițiile legii, cheltuielile ocazionate.

Obligația de îngrație nu există pentru terenurile situate în extravilan, în afara cazurilor prevăzute de lege.

Art.484 - Dreptul de proprietate asupra unui teren se extinde asupra coloanei de aer aflate deasupra sa, precum și asupra subsolului, în limitele prevăzute de lege.

Art.485 - Tot ceea ce produce bunul, precum și tot ce se unește ori se încorporează în bun, ca urmare a faptei proprietarului, a unei alte persoane ori a unui caz fortuit, revin proprietarului, dacă legea nu prevede altfel.

Art.486 - Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea și culegerea fructelor, respectiv a veniturilor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

În acest caz, bunul, produsele sau contravaloarea acestora pot fi reținute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere restituirea bunului ori a contravalorii sale dacă dovedește că produsele reținute ori contravaloarea acestora acoperă în întregime cheltuielile.

SECȚIUNEA II

Accesiunea imobiliară naturală

Art.487 - Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Art.488 - Proprietarul fondului riveran dobândește, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la țărmul respectiv.

Art.489 - Proprietarul terenului înconjurat de heleșteie, iazuri, canale și alte asemenea ape stătătoare, nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înălțimea de scurgere.

Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândește nici un drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Art.490 - Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o parte importantă de teren, alipind-o la terenul altuia, nu pierde dreptul de

proprietate asupra părții desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data intrării în posesiune.

Art.491 - Albiile râurilor aparțin proprietarilor riverani, cu excepția acelor care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Insulele și prundurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.

Dacă insula aparține proprietarilor riverani și trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părții de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Art.492 - În cazul în care o apă curgătoare, formându-și un braț nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Art.493 - Albia părăsită de o apă curgătoare care și-a format un nou curs se împarte în mod egal între proprietarii riverani.

Art.494 - Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului a încetat să-l urmărească.

Animalele domestice sau domesticite rătăcite pe terenul altuia revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de o lună de la data declarației făcute la primărie de către proprietarul terenului.

SECȚIUNEA III

Accesiunea imobiliară artificială

Art.495 - Construcțiile și lucrările efectuate pe un teren sau în subsolul acestuia revin proprietarului terenului, dacă prin lege sau prin act juridic nu se prevede altfel.

Dreptul de proprietate asupra construcției sau lucrării se naște, pe măsura edificării, cu începere de la data încorporării fundației, respectiv a începerii lucrării.

Dispozițiile secțiunii de față referitoare la construcții sunt aplicabile lucrărilor, ori de câte ori nu se prevede altfel.

Prin lucrări se înțelege plantatiile, precum și amenajările aduse unui fond, care nu se încorporează în mod durabil în acesta.

Art.496 - Până la proba contrară, proprietarul terenului este prezumat că a edificat construcția, pe cheltuiala sa.

Art.497 - În cazul în care a edificat construcția cu materialele altuia, proprietarul terenului devine proprietarul construcției, neputând fi obligat la desființarea acesteia și nici la restituirea materialelor folosite.

Proprietarul materialelor are dreptul la despăgubiri care să acopere valoarea materialelor, precum și orice alte prejudicii ocazionate.

Art.498 - În cazul în care construcția este efectuată de către un constructor de bună-credință, proprietarul terenului dobândește proprietatea asupra întregului fond, fiind însă dator să plătească constructorului o despăgubire care să acopere, la alegerea proprietarului, fie valoarea materialelor, manopera și alte asemenea cheltuieli, fie sporul de valoare adus fondului prin efectuarea construcției.

În mod excepțional, atunci când sporul de valoare adus fondului este de trei ori mai mare decât valoarea sa inițială, constructorul de bună-credință poate dobândi proprietatea asupra construcției și a terenului aferent, însă numai dacă plătește proprietarului valoarea de circulație a terenului. Această dispoziție nu este aplicabilă în cazul lucrărilor.

Sub sancțiunea decăderii, constructorul trebuie să invoce acest drept în termen de un an de la finalizarea construcției, dar nu mai mult de doi ani de la începerea construcției. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art.499 - În cazul constructorului de rea-credință, proprietarul terenului poate opta între obligarea constructorului la desființarea construcției și păstrarea acesteia, datorând, în acest din urmă caz, o despăgubire care să acopere o cincime din valoarea materialelor și a manoperei sau din sporul de valoare rezultat din efectuarea construcției, la alegerea proprietarului terenului.

Constructorul de rea-credință nu poate invoca nici un drept de retenție.

Desființarea construcției se face, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, pe cheltuiala constructorului care este ținut, totodată, să repare și prejudiciile ocazionate.

Art.500 - În sensul prezentei secțiuni, prin constructor se înțelege persoana fizică sau persoana juridică care ar deveni proprietarul construcției, dacă nu s-ar aplica accesiunea.

Art.501 - Constructorul este de bună-credință, dacă se întemeiază pe cuprinsul cărții funciare unde este înscris ca proprietar al terenului.

În cazul terenurilor care nu sunt înscrise în cartea funciară, este de bună-credință constructorul care se consideră proprietarul terenului în virtutea unui act translativ de proprietate a cărui cauză de ineficacitate nu o cunoaște și nu ar trebui, după împrejurări, să o cunoască.

Dispozițiile alin.1 și 2 sunt aplicabile și constructorului care se întemeiază pe calitatea sa de superficial sau, după caz, de concesionar.

Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credință cel care construiește în lipsa sau cu nerespectarea autorizațiilor cerute de lege.

Este suficient ca buna-credință să existe la data incorporării fundației.

Art.502 - În cazul în care construcția este ridicată în parte pe terenul constructorului și în parte pe un teren învecinat, proprietarul vecin poate dobândi proprietatea asupra întregii construcții, plătind constructorului o despăgubire, numai dacă cel puțin două treimi din suprafața construită se află pe terenul său. În acest caz, el va dobândi și un drept de suprafață asupra terenului aferent însă numai pe durata de existență a construcției.

Dispozițiile art.498 alin.3 se aplică în mod corespunzător.

Despăgubirea trebuie să acopere valoarea de circulație a părții de construcție aflate pe terenul constructorului, precum și contravaloarea folosinței terenului aferent.

Constructorul de rea-credință nu poate pretinde o despăgubire mai mare de o treime din suma arătată la alin.3.

Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile cu precădere față de prevederile art.498 alin.2.

Art.503 - Este lovită de nulitate relativă convenția încheiată cu constructorul de rea-credință prin care acesta din urmă consimte să primească o despăgubire mai mică decât aceea cuvenită potrivit dispozițiilor art.499 alin.1 și 502 alin.4.

De la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de admitere a acțiunii în anulare, constructorul de rea-credință poate pretinde proprietarului dublul sumei cuvenite cu titlu de despăgubire.

Art.504 - Proprietarul terenului neînscris în cartea funciară care, cunoscând faptul edificării construcției, se menține în pasivitate până la data incorporării fundației, pierde, în favoarea constructorului, dreptul de opțiune reglementat de dispozițiile art.498 alin.1 sau, după caz, art. 499 alin.1, precum și dreptul prevăzut la art.502.

Nu este considerat în pasivitate proprietarul care, până la data menționată la alin.1, face cunoscută constructorului, în scris, situația juridică reală a terenului.

Art.505 - Constructorul de rea-credință care folosește materialele altuia este obligat la despăgubiri în condițiile art.497.

Art.506 - Ori de câte ori dispozițiile prezentei secțiuni se referă la despăgubiri, cuantumul acestora se determină în raport cu valoarea de circulație a bunurilor la data stabilirii ei prin act juridic ori a solicitării lor pe cale judecătorească.

SECȚIUNEA IV Accesiunea mobilă

Art.507 - Bunul mobil produs cu materialele altuia aparține celui care l-a confecționat sau, după caz, proprietarului materialelor, în funcție de raportul dintre manoperă și valoarea materialelor, determinat la data confecționării bunului.

Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Art.508 - În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferență nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună și se exercită în condițiile Secțiunii II a Capitolului V din prezentul titlu.

Art.509 - În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiți, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt

proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Art.510 - Dacă nu se poate obține separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art.507 și 508.

CAPITOLUL III

Limitele (îngrădirile) dreptului de proprietate

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.511 - Exercițarea dreptului de proprietate poate fi limitată prin lege, prin act juridic sau prin hotărâre judecătorească.

SECȚIUNEA II

Îngrădiri legale

§.1 Dispoziții comune

Art.512 - Legea poate îngădi exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

Îngrădirile legale în interes privat pot fi agravate, modificate ori desființate temporar prin acordul părților; pentru opozabilitate față de terți este necesară îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art.513 - Pentru lucrări de interes general, autoritățile administrației publice pot folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.

În acest caz, despăgubirea se stabilește prin convenția încheiată între proprietar și autoritatea publică sau, în caz de divergență, pe cale judecătorească.

Art.514 - Dreptul de proprietate obligă la respectarea tuturor sarcinilor și obligațiilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți.

§. 2 Folosirea apelor

Art.515 - Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în nici un fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.

Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justiției spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării direcției apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.

La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nici o lucrare de natură să agraveze situația fondului inferior.

Art.516 - Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, așa cum este cazul apelor care țâșnesc pe acest din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăștinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un șanț.

În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea și mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste și prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o construcție, împreună cu grădina și curtea aferentă, sau un cimitir.

Art.517 - Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale și artificiale de care poate dispune în mod efectiv, are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.

Dispozițiile art.516 alin.2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Art.518 - Proprietarul căruia îi prisosește apa pentru necesitățile curente este obligat ca, în schimbul unei juste și prealabile despăgubiri, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu și-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.

Proprietarul nu poate fi scutit de obligația menționată la alin.1 pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinație decât

satisfacerea necesităților curente. El poate însă cere despăgubiri suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu condiția de a dovedi existența reală a destinației pretinse.

Art.519 - Proprietarul poate acorda orice întrebuințare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.

Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să-i schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localități de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Art.520 - Proprietarul izvorului poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micșorat ori a alterat apele sale.

Dacă starea de fapt o permite, proprietarul poate pretinde restabilirea situației anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.

Art.521 - Dispozițiile articolelor 515-520 se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

§. 3 Picătura streășinii

Art.522 - Proprietarul este obligat să își facă streășina casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

§. 4 Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații

Art.523 - Orice construcții, lucrări sau plantații se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distanțe minime față de linia de hotar, conform legii, regulamentului de urbanism sau, în lipsă, obiceiului locului, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin.

Art.524 - În lipsa unor dispoziții cuprinse în lege, regulamentului de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie sădii la o distanță de cel puțin doi metri de linia de hotar, cu excepția acelor mai mici de doi metri, a plantațiilor și a gardurilor vii.

În caz de nerespectare a distanței, proprietarul vecin este îndreptățit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înălțimea cuvenită, a arborilor, plantațiilor ori a gardurilor, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.

Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor aparținând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum și dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

§. 5 Vederea asupra proprietății vecinului

Art.525 - Nu este permis a se face fereastră sau deschidere în zidul comun.

Art.526 - Este obligatorie păstrarea unei distanțe de cel puțin doi metri între fondul, îngrădit sau neîngrădit, aparținând proprietarului vecin, și fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

Vederile piezișe spre fondul învecinat sunt interzise la o distanță mai mică de un metru.

Distanța se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fața zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar.

Art.527 - Dispozițiile art.526 nu exclud dreptul proprietarului de a-și deschide, fără limită de distanță, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

§. 6 Dreptul de trecere

Art.528 - Este recunoscut dreptul de a trece pe fondul vecin proprietarului fondului lipsit de acces la calea publică sau al cărui acces este periculos, prea costisitor ori insuficient pentru exploatarea domestică, industrială sau agricolă a fondului său.

Trecerea urmează a se face în condiții de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică, proprietarul fondului infundat rămânând obligat la plata unei juste și prealabile despăgubiri.

Art.529 - Dacă lipsa ori dezavantajele accesului provin din vânzare, schimb, împărțea sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

Despăgubirea se dublează atunci când lipsa accesului provine din fapta proprietarului care pretinde trecerea.

§. 7 Alte îngrădiri legale

Art.530 - Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a firelor electrice subterane ori aeriene, precum și a oricăror alte instalații sau materiale ce deservească fonduri învecinate sau din aceeași zonă.

Această obligație subzistă numai pentru situația în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei juste despăgubiri.

Art.531 - De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului învecinat, precum și accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor și culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri dacă este cazul.

Dispozițiile art. 530 alin. 2 sunt aplicabile.

Art.532 - Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesiunea unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înștiințat în prealabil.

În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reîntrarea în posesiune, precum și pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Art.533 - Cel care, pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, folosește sau distruge un bun al altuia poate fi obligat să plătească proprietarului o despăgubire echitabilă; în acest din urmă caz el are, după împrejurări, un drept de regres împotriva celui care s-a îmbogățit fără just temei.

Nu poate pretinde nici o despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat apariția pericolului.

Art.534 - Îngrădirile cuprinse în prezenta secțiune se completează cu dispozițiile speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile și construcțiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul național-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum și altele asemenea.

SECȚIUNEA III Îngrădiri convenționale

Art.535 - Proprietarul poate consimți la limitarea exercitării dreptului său de proprietate prin orice acte juridice care nu încalcă ordinea publică și bunele moravuri.

Art.536 - Înstrăinarea unui bun poate fi interzisă prin acte juridice între vii sau pentru cauză de moarte, dacă există un interes serios și legitim.

Clauza de inalienabilitate produce efecte atâta timp cât se menține interesul care a stat la baza stipulării ei.

Clauza de inalienabilitate este subînțeleasă în convențiile din care se naște obligația de a încheia un contract translativ de proprietate.

Art.537 - Pentru a fi opozabilă terților, clauza de inalienabilitate trebuie supusă formalităților de publicitate prevăzute de lege.

În lipsă de stipulație contrarie, clauza de inalienabilitate se întinde și asupra actelor juridice prin care bunul ar fi ulterior grevat cu o garanție reală.

În nici un caz, clauza de inalienabilitate nu se poate opune transmiterii bunului pe cale de succesiune.

Art.538 - Nerespectarea clauzei de inalienabilitate având ca obiect un bun imobil atrage nulitatea relativă a actului juridic translativ, atunci când s-au îndeplinit formalitățile de publicitate imobiliară, precum și, dacă este cazul, plata de daune-interese.

SECȚIUNEA IV Îngrădiri judiciare

Art.539 - Ori de câte ori prin exercitarea abuzivă a dreptului de proprietate se cauzează un prejudiciu, instanța poate dispune obligarea proprietarului la

despăgubiri, precum și la restabilirea situației anterioare, atunci când acest lucru este posibil.

Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanța poate să încuviințeze, pe cale de ordonanță președințială măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

CAPITOLUL IV

Încetarea proprietății private. Exproprierea și confiscarea

Art.540 - Dreptul de proprietate nu se stinge prin neuz. Dispozițiile legale privind dobândirea de către gășitor a bunului pierdut rămân aplicabile.

Proprietarul poate renunța la dreptul său prin abandonarea bunului mobil sau prin înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la proprietate, în condițiile legii.

Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă și prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar și expropriator sau, în caz de divergență, pe cale judecătorească.

Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite la săvârșirea unei infracțiuni ori contravenții și cele rezultate din acestea.

CAPITOLUL V

Despre proprietatea comună

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.541 - Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate cu privire la unul sau mai multe bunuri are doi sau mai mulți titulari.

Proprietatea comună poate fi proprietate pe cote-părți (coproprietate) ori în devălmășie.

Dacă bunul este comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrarie.

SECȚIUNEA II

Despre coproprietatea obișnuită

Art.542 - Fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale din bun.

Cotele-părți sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic, proba contrarie nu se va putea face decât prin înscrieri.

Art.543 - Coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile coproprietății, proporțional cu cota lor parte.

Art.544 - Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinația și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.

Cel care, în lipsa acordului celorlalți coproprietari, exercită în mod exclusiv folosința bunului comun poate fi obligat la plata de despăgubiri.

Art.545 - Fructele și veniturile produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proporțional cu cota lor parte.

Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor, respectiv a veniturilor, are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporție cu cotele lor părți.

Fructele și veniturile bunului comun însușite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate și pot fi identificate distinct; în acest caz, dreptul de a le reclama este imprescriptibil.

Art.546 - Modul de folosire a bunului comun se stabilește prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînțelegere prin hotărâre judecătorească.

Art.547 - Coproprietarii pot solicita instanței judecătorești excluderea coproprietarului care, prin fapta sa, a celor cărora le-a cedat folosința bunului ori a celor pentru care este ținut, potrivit legii, să răspundă încălcă în mod grav drepturile celorlalți coproprietari.

În această situație, coproprietarul va fi obligat la înstrăinarea cotei sale și, în caz de refuz, se va dispune, pe cale judecătorească, vânzarea silită a acesteia.

Art.548 - Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare fără acordul celorlalți coproprietari.

Art.549 - Actele de administrare, precum încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune, cesiunile de venituri imobiliare și altele asemenea, pot fi făcute numai cu acordul majorității coproprietarilor și a cotelor-părți.

Actele de administrare care limitează în mod substanțial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare fie la cota sa parte, fie la cheltuielile suportate de către ceilalți coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.

Orice coproprietar poate cere instanței să suplinească consimțământul celorlalți coproprietari în cazul în care aceștia se află în imposibilitate de a-și exprima voința sau dacă se opun în mod abuziv la efectuarea unor acte de administrare indispensabile menținerii utilității sau valorii bunului.

Art.550 - Actele de dispoziție, cesiunile de venituri imobiliare și locațiunile încheiate pe termen mai mare de trei ani, precum și actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor.

Actele juridice făcute în lipsa unanimității sunt lovite de nulitate relativă.

Art.551 - Fiecare coproprietar poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare.

Hotărârile judecătorești pronunțate în folosul coproprietății profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătorești potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalți coproprietari.

Art.552 - Se poate deroga de la dispozițiile art.543, 545 alin.1 și 3, 548 și 549 alin.1 printr-un contract de administrare a coproprietății încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

În cazul în care printre bunurile aflate în coproprietate se află și bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietății vor fi notate în cartea funciară.

Art.553 - Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și în cazul exercitării de două sau mai multe persoane împreună a unui alt drept real.

SECȚIUNEA III

Despre coproprietatea părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

§. 1. Părțile comune

Art.554 - Dacă într-o clădire există spații cu destinație de locuință sau cu altă destinație având proprietari diferiți, fiecare dintre aceștia are un drept de coproprietate forțată și perpetuă asupra părților din clădire care, fiind destinate întrebuințării spațiilor, nu pot fi folosite decât în comun.

Art.555 - Sunt considerate părți comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită cât și din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normlă a acesteia; pentru excedent, proprietarii sunt titularii unei coproprietăți obișnuite;

b) fundația, curtea interioară, structura de rezistență, acoperișul, terasele, coșurile de fum, scările și casa scârilor, holurile, pivnițele și subsolurile, rezervoarele de apă, centralele termice proprii și ascensoarele;

c) canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, instalațiile de telefon, instalațiile electrice, conductele de apă, de încălzire și de gaze până la punctul de distribuție către părțile aflate în proprietate exclusivă, precum și altele asemenea părți;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților, sunt în folosință comună.

Art.556 - Părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari.

Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de $\frac{3}{4}$ din numărul coproprietarilor și al cotelor-părți. În clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeași majoritate.

Art.557 – Cota-parte din părțile comune este un bun accesoriu în sensul art.471 din prezentul cod; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părți nu se va putea face decât o dată cu dreptul asupra spațiului deținut în proprietate exclusivă.

Art.558 - În lipsa unei stipulații contrarii existente în titlurile de proprietate, cotele-părți se stabilesc în funcție de suprafața locativă a spațiului deținut în proprietate exclusivă și suprafața locativă totală a clădirii.

§. 2 Drepturile și obligațiile coproprietarilor

Art.559 - Fiecare coproprietar poate folosi, în condițiile acordului de asociere atât spațiul deținut în proprietate exclusivă, cât și părțile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalți proprietari și fără a schimba destinația clădirii.

Art.560 - În lipsă de prevedere legală sau stipulație contrară, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune, în proporție cu cota sa parte.

Cu toate acestea, cheltuielile legate de părțile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Art.561 - Proprietarul este obligat să asigure întreținerea spațiului deținut în proprietate exclusivă astfel încât clădirea să se mențină în stare bună.

Art.562 - Coproprietarii sunt obligați să permită accesul în spațiile deținute în proprietate exclusivă pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii și întreținerii părților comune.

În această situație, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiți, de către asociația de proprietari, sau, după caz, de către proprietarul care a solicitat efectuarea lucrărilor.

Art.563 - În cazul în care clădirea a fost distrusă dintr-un caz fortuit în întregime ori într-o proporție mai mare de trei pătrimi din valoarea ei, oricare coproprietar poate solicita vânzarea la licitație publică a terenului și a materialelor de construcție ce au rezultat.

În caz de distrugere a unei părți mai mici, proprietarii vor contribui la refacerea părților comune, proporțional cu cotele-părți. Dacă unul sau mai mulți coproprietari nu doresc să participe la refacere, ei sunt obligați să cedeze drepturile lor celorlalți coproprietari. Prețul se stabilește de părți ori, în caz de neînțelegere, de către instanța judecătorească.

§. 3 Asociația de proprietari

Art.564 - După înscrierea clădirii în cartea funciară, proprietarii spațiilor cu destinație de locuință ori cu altă destinație se vor constitui, în condițiile legii, într-o asociație de proprietari.

Calitatea de asociat se transmite o dată cu proprietatea asupra spațiului deținut în proprietate exclusivă.

Art.565 - La adunarea de constituire a asociației, proprietarii adoptă acordul de asociere și statutul asociației de proprietari.

Acordul de asociere se încheie în formă scrisă și cuprinde delimitarea proprietății pe etaje și fracțiuni de etaje, precum și cota-parte din părțile comune ce revine fiecărui proprietar.

Statutul asociației trebuie să prevadă atribuțiile organelor deliberative și de administrare ale asociației, precum și drepturile și obligațiile proprietarilor.

Totodată, proprietarii vor alege președintele asociației, comitetul executiv și comisia de cenzori.

SECȚIUNEA IV

Despre coproprietatea asupra despărțiturilor comune

Art.566 - Orice zid, șanț sau altă despărțitură între două fonduri aflate în intravilan este prezumată a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în condițiile legii.

Dispozițiile art.557 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.567 - Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă și perpendiculară spre un fond și înclinată spre celălalt fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

Există semn de necomunitate a șanțului atunci când pământul este aruncat ori înălțat exclusiv pe o parte a șanțului. Șanțul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Art.568 - Oricare dintre vecini poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărțituri comune.

În lipsa unor dispoziții legale, a regulamentului de urbanism sau a obiceiului locului, înălțimea zidului comun va fi stabilită de părți, dar fără a depăși 2 metri, socotindu-se și coama zidului.

Art.569 - Coproprietarii sunt ținuti să suporte cheltuielile ocazionate de întreținerea și repararea despărțituri comune, proporțional cu dreptul fiecăruia.

Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întreținere și reparare, renunțând la dreptul său de proprietate asupra despărțituri comune, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărât de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o construcție sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărțituri comune.

Art.570 - Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine construcții ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligația de a lăsa 54 milimetri spre celălalt coproprietar și fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini construcțiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însuși grinzi ori să construiască un coș de fum în același loc.

Art.571 - Oricare dintre coproprietari poate să înalțe zidul cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înălțare peste limita zidului comun, precum și

cheltuielile de întreținere ori reparare a părții comune a zidului datorate înălțării acestuia.

În cazul în care zidul nu poate rezista înălțării, proprietarul care dorește să facă această înălțare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafața pentru a asigura grosimea necesară zidului nou ridicat.

Art.572 - Vecinul care nu a contribuit la construirea despărțituri comune poate dobândi coproprietatea despărțituri, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor și manoperei folosite și, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărțitura a fost construită. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

SECȚIUNEA V

Despre proprietatea comună în devălmășie

Art.573 - Există proprietate devălmășă atunci când, prin efectul legii ori în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul sau bunurile comune.

Art.574 – Dacă se naște prin efectul legii, proprietatea devălmășă este supusă dispozițiilor acelei legi, care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunității legale.

În cazul în care se naște prin act juridic, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la regimul comunității legale, în măsura în care părțile nu derogă de la acesta în limitele prevăzute pentru comunitatea convențională.

SECȚIUNEA VI

Despre împărțeală

Art.575 - Încetarea coproprietății prin împărțeală poate fi cerută oricând, dacă nu s-a stabilit altfel prin lege, prin act juridic sau prin hotărâre judecătorească.

Art.576 - Împărțeala poate fi făcută prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în condițiile legii.

Art.577 - Împărțeala este inadmisibilă în cazurile la care se referă Secțiunile III și IV din capitolul de față, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Cu toate acestea, împărțeala poate fi cerută în cazul părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părți nu mai sunt destinate folosirii comune.

Art.578 - Convențiile privind amânarea împărțelii nu pot fi încheiate pentru o perioadă mai mare de cinci ani. În cazul imobilelor, convențiile trebuie încheiate în formă autentică și supuse formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art.579 - De asemenea, instanța poate dispune, pentru un termen de cel mult un an, amânarea împărțelii, dacă prin aceasta s-ar prejudicia interesele celorlalți coproprietari. Dacă împrejurările avute în vedere la data pronunțării hotărârii de amânare s-au modificat, instanța poate dispune, după împrejurări, fie încetarea coproprietății înainte de termenul acordat, fie prelungirea acestuia, la cererea părții interesate.

Art.580 - Dacă un coproprietar este lipsit de capacitatea de exercițiu ori are capacitate de exercițiu restrânsă, împărțeala va putea fi făcută prin bună învoială numai cu încuviințarea instanței tutelare, precum și, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Art.581 - Împărțeala poate fi cerută chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în condițiile legii.

Art.582 - Împărțeala bunurilor comune se va face în natură, proporțional cu cota-parte a fiecărui coproprietar.

Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face prin:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sume, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație publică, în condițiile legii, și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Art.583 - Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea și care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc împărțeala.

Suma necesară pentru stingerea acestor obligații va fi preluată, în lipsa unei stipulații contrare, din prețul vânzării bunului comun cu ocazia împărțelii și va fi suportată de către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia.

Art.584 - Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota sa parte ideală din bunul comun sau pot cere instanței împărțeala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părții de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

În cazul vânzării silite a unei cote-părți ideale dintr-un bun, executorul judecătoresc va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin 2 săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare. La preț egal, coproprietarii vor fi preferați la adjudecarea cotei-părți.

Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului comun ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul comun ori sumele rezultate din împărțeală.

Convențiile de suspendare a împărțelii pot fi opuse creditorilor, dacă, înainte de nașterea creanțelor, au fost autentificate sau, după caz, au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege

Art.585 - Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în împărțeala cerută de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace o împărțeală săvârșită, afară numai dacă aceasta s-a făcut în lipsa lor și fără să se țină seama de opoziția ce au făcut-o, precum și în cazurile când împărțeala a fost simulată ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.

Dispozițiile alin.1 sunt aplicabile și în cazul creditorilor care au un drept de garanție asupra bunului comun ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Art.586 - Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite, numai de la data împărțelii.

Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art.587 - Actele încheiate, în condițiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun, rămân valabile și sunt opozabile celui care a dobândit bunul în urma împărțelii.

Garanțiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părți se strămută de drept asupra bunului sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin împărțeală. În cazul sumelor de bani, dispozițiile art.1724 sunt aplicabile prin analogie.

Art.588 - Coproprietarii își datorează, în limita cotelor-părți, garanție pentru evicțiune și vicii ascunse, dispozițiile legale privitoare la obligația de garanție a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.

Fiecare este obligat să despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evicțiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolubil, partea datorată de acesta se va suporta, proporțional, de ceilalți coproprietari.

Coproprietarii nu datorează garanție dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârșite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiți prin actul de împărțeală.

Art.589 - Împărțeala poate fi desființată pentru aceleași cauze ca și contractele.

Împărțeala făcută fără participarea tuturor coproprietarilor este lovită de nulitate absolută.

Împărțeala este însă valabilă chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând o împărțeală suplimentară.

Art.590 - Nu poate invoca nulitatea relativă a împărțelii coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Art.591 - Prevederile prezentei secțiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum și celor aflate în devălmășie.

CAPITOLUL VII

Proprietatea periodică

Art.592 – Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv prerogativele dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Art.593 – Proprietatea periodică se naște în temeiul unui act juridic, dispozițiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Art.594 – În privința intervalului de timp ce îi revine, orice proprietar poate încheia, în condițiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea și altele asemenea.

Actele de administrare sau de dispoziție privind dreptul aferent unui alt interval de timp sunt lovite de nulitate relativă.

Dispozițiile art. 551 se aplică în mod corespunzător.

Art.595 – Fiecare proprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în așa fel încât să nu împiedice ori să îngreueze exercitarea drepturilor celorlalți proprietari. Pentru reparațiile mari, proprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalți proprietari.

Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanța bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalți proprietari.

La încetarea intervalului, proprietarul este dator să predea bunul proprietarului următorului interval.

Proprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozițiile art. 552 alin. 2 aplicându-se în mod corespunzător.

Art.596 – Nerespectarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri sau, în cazul unor grave prejudicii, excluderea proprietarului culpabil, dispozițiile art.547 aplicându-se în mod corespunzător.

Art.597 – Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a drepturilor de proprietate aferente tuturor intervalelor de timp, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

TITLUL III
Despre dezmembrămintele
dreptului de proprietate privată

CAPITOLUL I
Despre superficie

Art.598 – Superficia este dreptul de a folosi terenul altuia în vederea edificării unei construcții, deasupra ori sub acest teren, sau a exploatării unei construcții existente.

Dreptul de superficie se naște în temeiul unui act juridic sau al unei dispoziții legale, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

Dreptul de superficie se poate înscrie și în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a înstrăinat exclusiv construcția ori a înstrăinat terenul și construcția, în mod separat, către două persoane, chiar dacă în act nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.

Dacă nu se prevede altfel, dreptul de superficie nu se poate exercita decât asupra suprafeței construite sau, după caz, pe care urmează să se ridice construcția, precum și asupra suprafeței neconstruite necesare, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia.

Art.599 – Dreptul de superficie este perpetuu, dacă nu se prevede altfel.

Superficiarul poate dispune în mod liber de dreptul său. În cazul unei construcții existente, dreptul de superficie se poate înstrăina ori ipoteca numai o dată cu aceasta.

Art.600 – Superficiarul poate intenta acțiunea confesorie împotriva persoanei care împiedică exercitarea dreptului, în scopul restituirii folosinței asupra terenului.

Dreptul la acțiunea confesorie de superficie este imprescriptibil.

Art.601 - Dacă prin convenție nu se prevede altfel, superficiarul datorează proprietarului terenului, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piața liberă, ținând seama de natura terenului, de destinația construcției, de zona în care se află terenul, precum și de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosinței.

În caz de neînțelegere între părți, suma datorată de superficiar va fi stabilită pe cale judecătorească.

Art.602 - În afara altor cazuri prevăzute de lege, dreptul de superficie se stinge pe cale principală prin radierea din cartea funciară, pentru una din următoarele cauze:

- a) la expirarea termenului, caz în care construcția aflată pe teren va reveni proprietarului acestuia;
- b) prin consolidare, dacă terenul și construcția devin proprietatea aceleiași persoane;
- c) prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens sau în cazul prevăzut la art.598 alin.3.

Art.603 - Dispozițiile prezentului capitol nu sunt aplicabile în cazul lucrărilor.

CAPITOLUL II
Despre uzufruct

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art.604 - Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane și de a culege fructele și veniturile acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța.

Art.605 - Uzufructul se poate constitui prin lege, act juridic sau uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Art.606 – Dispozițiile art.600 alin.1 se aplică uzufructului în mod corespunzător.

Art.607 - Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv un patrimoniu sau o parte dintr-un patrimoniu.

Art.668 - Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum și asupra a tot ce se unește sau se încorporează în acesta.

Art.609 - Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este prezumat a fi constituit pentru o perioadă de 30 de ani. Când este constituit în favoarea celui care înstrăinează nuda proprietate, uzufructul se prezumă a fi viager.

Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice este prezumat a fi constituit pentru o perioadă de 20 de ani. Atunci când este constituit cu depășirea acestui termen uzufructul se reduce de drept la 20 de ani.

Art.610 - Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă, durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

SECȚIUNEA II

Despre drepturile și obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar

§. 1 Drepturile uzufructuarului și ale nudului proprietar

Art.611 - În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul are folosința exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele și veniturile acestuia.

Art.612 - Fructele percepute după constituirea uzufructului aparțin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului, revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Art.613 - Veniturile se cuvin uzufructuarului proporțional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Art.614 - Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, și bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligația de a restitui bunuri de aceeași cantitate, calitate și valoare sau, după caz, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Art.615 - Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar și potrivit destinației lor.

În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

Art.616 - Uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar.

Cesiunea trebuie însă notificată nudului proprietar; în caz contrar, uzufructuarul răspunde solidar cu cesionarul pentru orice prejudiciu cauzat nudului proprietar.

Uzufructuarul rămâne dator față de nudul proprietar numai pentru obligațiile născute înainte de notificarea cesiunii.

Art.617 - Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul dat în uzufruct.

Locațiunile făcute de uzufructuar pe o perioadă mai mare de 5 ani nu sunt însă opozabile proprietarului sau moștenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului, decât până la împlinirea a 5 ani de la începutul lor sau, după caz, până la împlinirea acelei perioade de 5 ani în care ele se află la data stingerii uzufructului.

Reînnoirile de închirieri sau de arendări făcute de uzufructuar cu mai mult de un an ori, după caz, de doi ani înainte de expirarea contractelor inițiale rămân lipsite de orice efect față de proprietar și moștenitorii săi dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare.

Cu toate acestea, dacă uzufructul este cu termen, locațiunile încetează, în toate cazurile, o dată cu stingerea uzufructului prin expirarea termenului.

Art.618 - La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru îmbunătățirile făcute, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului. Uzufructuarul poate însă ridica oglinzile, tablourile și alte ornamente pe care le-a fixat, cu obligația de a readuce bunul în starea în care i-a fost încredințat.

Art.619 - Dacă uzufructul cuprinde păduri destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea și câtimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de lege, proprietar sau obiceiul locului, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părțile lăsate netăiate în timpul uzufructului.

Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct, decât cu obligația uzufructuarului de a se conforma dispozițiilor legale și obiceiului locului în ce privește înlocuirea lor.

Art.620 - Uzufructuarul poate, conformându-se dispozițiilor legale și folosinței obișnuite a proprietarului, să exploateze părțile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori aleși pe toată suprafața fondului.

În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalți; va putea însă întrebuința, pentru a face reparațiile la care este obligat, arbori căzuți accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuincioși, cu îndatorirea însă de a constata, în prezența nudului proprietar, aceasta trebuință.

Art.621 - Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea obiceiului locului și a folosinței obișnuite a proprietarului.

Art.622 - Pomii fructiferi ce se usucă și cei căzuți accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu alții.

Art.623 - În condițiile legii, uzufructuarul se folosește întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră și de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Art.624 - Uzufructuarul nu are nici un drept asupra carierelor nedeschise încă și nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

§. 2 Despre obligațiile uzufructuarului și nudului proprietar

Art.625 - Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesiunea lor decât după inventarierea bunurilor mobile și constatarea stării în care se află imobilele.

Inventarul se întocmește numai în prezența nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Art.626 - În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este ținut să respecte destinația dată bunurilor de nudul proprietar.

Art.627 - Uzufructuarul este obligat să-l despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Art.628 - În lipsa unei stipulații contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garanție pentru îndeplinirea obligațiilor sale.

Sunt scutiți să depună garanție vânzătorul și donatorul care și-au rezervat dreptul de uzufruct.

În cazul în care uzufructuarul este scutit de garanție, instanța poate dispune depunerea unei garanții sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se afla, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Art.629 - Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garanție, instanța, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor și va dispune ca veniturile încasate și sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor percepute să fie depuse la Casa de Economii și Consemnațiuni sau la o altă bancă aleasă de părți. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosință și depunerea sumelor la Casa de Economii și Consemnațiuni sau la o altă bancă aleasă de părți. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosinței sale sau familiei sale, cu obligația de a le restitui la stingerea uzufructului.

Art.630 - Întârzierea în depunerea garanției nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Art.631 - Uzufructuarul este obligat să efectueze reparațiile de întreținere a bunului.

Reparațiile mari sunt în sarcina nudului proprietar, fără ca acesta să poată fi obligat să le facă.

Sunt reparații mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun și care implică o cheltuială excepțională, cum ar fi cele referitoare la înlocuirea sau repararea grinzilor, a zidurilor de rezistență, a acoperișului, a sistemului de instalații electrice, termice ori sanitare, a motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

Reparațiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când se datorează neefectuării reparațiilor de întreținere.

Art.632 - Uzufructuarul este obligat să-l înștiințeze pe nudul proprietar despre necesitatea reparațiilor mari.

Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparațiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea acestora la stingerea uzufructului.

Art.633 - Uzufructuarul și nudul proprietar nu sunt obligați să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Art.634 - Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat și, dacă va fi silit să le plătească, are acțiune contra nudului proprietar.

Art.635 - Uzufructuarul suportă toate sarcinile și cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Art.636 - Uzufructuarul este obligat să denunțe de îndată nudului proprietar orice uzurpare a fondului și orice contestare a dreptului de proprietate, sub sancțiunea obligării la plata de daune-interese.

Art.637 - Cheltuielile și sarcinile proprietății revin nudului proprietar, dacă uzufructul este cu titlu oneros; în caz contrar, nudul proprietar este ținut să le plătească și uzufructuarul să-i achite dobânzile aferente, iar dacă uzufructuarul le-a plătit, el are dreptul de a cere restituirea lor la stingerea uzufructului.

Art.638 - Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.

Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu vitele date de prăsilă.

§.3 Dispoziții speciale

Art.639 - Uzufructul asupra unei creanțe este opozabil terților în aceleași condiții ca și cesiunea de creanță.

Art.640 - Uzufructuarul are dreptul să perceapă dobânzile creanței și să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creanță poate face toate actele de dispoziție care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.

După plata creanței, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligația uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.

Uzufructuarul suportă toate cheltuielile și sarcinile referitoare la dobânzi.

Art.641 - Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipație.

Art.642 - Dreptul de vot aferent părților sociale sau acțiunilor date în uzufruct se exercită de către nudul proprietar în adunarea generală extraordinară și de către uzufructuar în adunarea generală ordinară, în lipsa de prevedere contrară.

Dividendele a căror distribuire a fost aprobată de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului.

Art.643 - Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plătește datoriile aferente patrimoniului sau părții de patrimoniu date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nici o dobândă.

În cazul în care uzufructuarul nu plătește datoriile prevăzute la alin.1, nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însuși sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar

plătește aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.

Cu toate acestea, cel care moștenește un uzufruct având ca obiect un patrimoniu sau o fracțiune dintr-un patrimoniu este obligat să achite, în proporție cu obiectul uzufructului și fără nici un drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligații de întreținere sau, după caz, rente viagere.

Art.643¹ – Dacă plata datoriilor nu se va face în modul arătat în art.643, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Art.643²- Uzufructuarul unui fond de comerț poate, în lipsă de stipulație contrară, să dispună de bunurile ce-l compun, cu obligația de a le înlocui cu altele similare și de valoare egală.

SECȚIUNEA III Stingerea uzufructului

Art.643³ - Uzufructul se stinge pe cale principală prin una din următoarele cauze:

- a) moartea uzufructuarului ori, după caz, dizolvarea persoanei juridice;
- o) ajungerea la termen;
- c) consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar și de nud proprietar se întrunesc în aceeași persoană;
- d) renunțarea la uzufruct;
- e) neuzul timp de 10 de ani.

Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului ori, după caz, prin dizolvarea persoanei juridice chiar dacă termenul nu s-a împlinit sau dreptul de uzufruct a fost cedat altuia.

În cazul imobilelor sunt aplicabile dispozițiile în materie de carte funciară.

Art.643⁴ - Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosința bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.

Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile și pot oferi garanții pentru viitor.

Instanța poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosinței bunului de către nudul proprietar cu obligația acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanța va dispune înscrierea unei ipotece în cartea funciară.

Art.643⁵- Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părții rămase.

În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de terț sau, după caz, asupra indemnizației de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului; dispozițiile art.614 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL II Despre uz și abitație

Art.643⁶ - Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia și de a-i culege fructele numai pentru nevoile proprii și ale familiei sale.

Art.643⁷ - Titularul dreptului de abitație are dreptul de a locui în locuința altei persoane împreună cu soțul și copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitația.

Art.643⁸ - Uzul și abitația se constituie în temeiul unui act juridic ori al legii, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

Art.643⁹ - Dreptul de uz ori de abitație nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Art.643¹⁰ - Dacă uzuarul ori titularul dreptului de abitație percepe toate fructele produse de bun ori, după caz, ocupă întreaga locuință, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură și reparațiile de întreținere întocmai ca și uzufructuarul.

Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație nu percepe decât o parte din fructe ori nu ocupă decât o parte din locuință, va suporta cheltuielile de cultură sau de întreținere în proporție cu partea de care se folosește.

Art.643¹¹ - Dispozițiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

CAPITOLUL III Despre servituți

SECȚIUNEA I Dispoziții generale

Art.643¹² - Servitutea este sarcina impusă unui imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.

Utilitatea rezultă din destinația economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Art.643¹³ - Servitutea se poate constitui prin act juridic ori prin uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Art.643¹⁴ - Dispozițiile art.600 alin.1 se aplică în mod corespunzător.

Art.643¹⁵ - Servitutea se poate constitui în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant.

Art.643¹⁶ - Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligații pentru asigurarea uzului și utilității fondului dominant.

În acest caz, sub condiția notării în cartea funciară, obligația se transmite dobânditorilor subsecvenți ai fondului aservit.

Art.643¹⁷ - Servituțiile sunt aparente sau neaparente.

Servituțiile aparente sunt acelea a căror existență este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o ușă, o fereastră, un apeduct.

Servituțiile neaparente sunt acelea a căror existență nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înălțime.

Art.643¹⁸ - Servituțiile sunt continue sau necontinue.

Servituțiile continue sunt acelea al căror exercițiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.

Servituțiile necontinue sunt acelea pentru a căror existență este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Art.643¹⁹ - Servituțiile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.

Servituțiile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la exercitarea unora din prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Art.643²⁰ - Servituțiile continue și aparente, precum și cele neaparente și pozitive se pot dobândi în temeiul uzucapiunii, în condițiile legii.

Acele materiale corespunzătoare unor servituți necontinue sunt prezumate a fi exercitate cu simpla îngăduință a proprietarului fondului aservit; proprietarul fondului dominant va putea însă uzucapa dovedind contrariul.

Servituțiile neaparente și negative nu se pot dobândi în temeiul uzucapiunii, indiferent dacă sunt continue ori necontinue.

Art.643²¹ - Modul de exercițiu al servituții se dobândește în aceleași condiții ca și dreptul de servitute.

SECȚIUNEA II Despre drepturile și obligațiile proprietarilor

Art.643²² - În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile și poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita și conserva servitutea.

Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor doi proprietari, proporțional cu avantajele pe care le obțin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exercițiul servituții sunt necesare și profită inclusiv fondului aservit.

Art.643²³ - În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea și conservarea servituților revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligație abandonând în mâinile proprietarului fondului dominant partea din fondul aservit necesară exercitării servituții, fără a înceta de a fi proprietarul acelei părți.

Art.643²⁴ - Proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la orice act care limitează ori împiedică exercițiul servituții. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor, ori strămuta exercitarea servituții în alt loc.

Dacă are un interes serios și legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servituții rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Art.643²⁵ - Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situația fondului aservit și nu poate exercita servitutea cu intenția de a aduce un prejudiciu proprietarului fondului aservit.

Art.643²⁶ - Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul și utilitatea fiecărei părți, fără ca situația fondului aservit să poată fi agravată.

Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul și utilitatea fondului dominant, pe toate părțile rezultate din împărțire, sub rezerva prevederilor art.643²⁵.

Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul și utilitatea exclusivă a uneia dintre părțile despărțite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una din părțile despărțite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părți se stinge.

SECȚIUNEA III Despre stingerea servituților

Art.643²⁷ - Servituțiile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una din următoarele cauze:

- a) consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă același proprietar;
- b) renunțarea proprietarului fondului dominant;

- c) ajungerea la termen;
- d) răscumpărarea;
- e) imposibilitatea de exercitare;
- f) neuzul timp de 10 de ani;
- g) dispariția oricărei utilități a acestora.

Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilității publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Art.643²⁸ - Termenul de 10 de ani va curge de la data ultimului act de exercițiu al servituților necontinue ori de la data unui act contrar servituților continue.

Exercitarea servituții de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită și celorlalți coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Art.643²⁹ - Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproporție vădită între utilitatea care o procura fondului dominant și inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

În caz de neînțelegere între părți, instanța poate suplini consimțământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea prețului de răscumpărare, instanța va ține cont de vechimea servituții și de schimbarea valorii celor două fonduri.

TITLUL IV Proprietatea publică

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.643³⁰ - Proprietatea publică este dreptul ce aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale asupra bunurilor determinate de lege, precum și asupra bunurilor care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public.

Art.643³¹ - Constituie obiect exclusiv al proprietății publice bogățiile de orice natură ale subsolului, căile de comunicație, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil și acelea ce pot fi folosite în interes public,

plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite de lege.

Art.643³² - Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public național, județean sau, după caz, local.

Delimitarea dintre domeniul public național, județean și local se face în condițiile legii.

Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale și invers se face prin hotărârea Guvernului sau, după caz, a consiliului județean ori local.

Art.643³³ - Bunurile proprietate publică sunt inalienabile și insesizabile.

Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz și nu poate fi dobândit de terți prin uzucapiune sau, după caz, prin posesiunea de bună-credință asupra bunurilor mobile.

În condițiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare, în folosință, concesionate sau închiriate.

Art.643³⁴ - Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice îngrădiri reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public cărui îi sunt destinate bunurile afectate.

Incompatibilitatea se constată prin acordul între titularul proprietății publice și persoana interesată sau, în caz de divergență, pe cale judecătorească.

În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă și promptă despăgubire din partea titularului proprietății publice.

Art.643³⁵ - Dreptul de proprietate publică se dobândește:

- a) prin achiziție publică, efectuată în condițiile legii;
- b) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii;
- c) prin donație sau legat, acceptat de Guvern, de consiliul județean sau, după caz, de consiliul local, dacă bunul, prin natura lui sau prin voința dispunătorului, devine de uz sau de interes public;
- d) prin afectarea spontană a unui bun din domeniul privat la uzul sau interesul public;
- e) prin alte moduri stabilite de lege.

Art.643³⁶ - Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Art.643³⁷ - Obligația apărării în justiție a proprietății publice revine titularului.

Titularii drepturilor corespunzătoare proprietății publice sunt obligați :

- a) să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;
- b) să indice în instanță titularul dreptului de proprietate publică, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

CAPITOLUL II

Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.643³⁸ - Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune și dreptul de folosință.

SECȚIUNEA II

Dreptul de administrare

Art.643³⁹ - Dreptul de administrare aparține regiilor autonome sau, după caz, prefecturilor, autorităților administrației publice centrale sau locale și altor instituții publice de interes național, județean ori local.

Titularul dreptului de administrare poate folosi și dispune de bunul dat în administrare, în condițiile legii și ale actului de constituire.

Art.643⁴⁰ - Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local.

Autoritățile prevăzute la alin.1 controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Art.643⁴¹ - Dreptul de administrare încetează prin trecerea bunului în domeniul privat sau prin revocarea dreptului.

Revocarea se poate dispune, în condițiile legii, dacă interesul public o impune, dacă titularul dreptului de administrare nu-și exercită dreptul ori nu

își execută obligațiile conform actului de constituire, precum și în alte cazuri stabilite prin lege sau prin actul de constituire.

Art.643⁴² - Apărarea în justiție a dreptului de administrare este o obligație ce revine exclusiv titularului dreptului.

SECȚIUNEA III Dreptul de concesiune

Art.643⁴³ - Concesionarul are dreptul și, în același timp, obligația de exploatare a bunului, în schimbul unei redevențe și pentru o durată determinată, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege și contractul de concesiune.

Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

Procedura de concesionare, precum și încheierea, executarea și încetarea contractului de concesiune sunt supuse condițiilor prevăzute de lege.

Art.643⁴⁴ - Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului.

Fructele și veniturile bunului concesionat revin concesionarului.

În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în condițiile legii și ale contractului de concesiune.

Art.643⁴⁵ - Apărarea în justiție a dreptului de concesiune revine concesionarului.

SECȚIUNEA IV Dreptul de folosință

Art.643⁴⁶ - Dreptul de folosință asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu sau fără plată, pe termen limitat, în favoarea instituțiilor publice ori a persoanelor juridice fără scop patrimonial care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică.

În lipsa unei dispoziții contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele și veniturile bunului.

Dispozițiile privind încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Art.643⁴⁷ - Apărarea în justiție a dreptului de folosință revine titularului.

TITLUL V Cartea funciară

Art.643⁴⁸ - Cartea funciară descrie imobilele și arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.

Drepturile de creanță, faptele sau raporturile juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară pot fi înscrise în cazurile prevăzute de lege.

Prin imobil în sensul prezentului titlu se înțelege parcela de teren cu sau fără construcții.

Art.643⁴⁹ - Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare.

Obiectul drepturilor tabulare este corpul funciar, care poate fi alcătuit din unul sau mai multe imobile alipite.

Corpul funciar se modifică, în condițiile legii, prin alipiri și dezlipiri.

Aceeași carte funciară nu poate cuprinde mai multe corpuri funciare.

Art.643⁵⁰ - Înscrierile sunt de trei feluri: intabularea, înscrierea provizorie și notarea.

Intabularea și înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea drepturilor de creanță, a faptelor sau a raporturilor juridice în legătură cu imobilele înscrise în cartea funciară.

Înscrierea provizorie și notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Art.643⁵¹ - Drepturile reale sub condiție suspensivă sau rezolutorie nu se vor putea intabula, însă ele se pot înscrie provizoriu.

Termenul extinctiv sau sarcina liberalității se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât și al înscrierii provizorii.

Art.643⁵² - Drepturile reale asupra imobilelor, supuse înscrierii potrivit legii, se vor dobândi, atât între părți, cât și față de terți, numai prin înscrierea

constituiri sau strămutării lor în cartea funciară, în temeiul acordului de voințe al părților.

Drepturile reale se vor pierde sau stinge, numai dacă radierea lor s-a înscris în cartea funciară cu consimțământul titularului; consimțământul nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, încetarea existenței titularului.

Dacă dreptul care urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terțe persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane.

Hotărârea judecătorească irevocabilă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorității administrative, va înlocui acordul de voințe sau, după caz, consimțământul.

Art.643⁵³ - Modificarea conținutului unui drept real ce grevează un imobil sau un alt drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art.643⁵⁴ - Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din succesiune, accesiune ori vânzare silită sau când se dobândesc prin efectul legii ori prin expropriere pentru cauză de utilitate publică. Aceste drepturi se vor înscrie însă în prealabil dacă titularul înțelege să dispună de ele prin cartea funciară.

Art.643⁵⁵ - Proprietarul poate renunța la dreptul său printr-o declarație înregistrată la biroul de carte funciară pentru a se înscrie în cartea funciară radierea dreptului.

În acest caz, comuna sau, după caz, orașul poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, cât timp o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.

Art.643⁵⁶ - Înscrierile în cartea funciară își vor produce efectele de la data înregistrării cererilor.

În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina și rangul acestora.

Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeași zi, la același birou de carte funciară, drepturile de ipotecă vor avea același rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se

pronunțe asupra rangului sau, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

Art.643⁵⁷ - Înscrierea unui drept se poate efectua numai:

a) împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;

b) împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, și-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Art.643⁵⁸ - Dacă mai multe persoane și-au cedat succesiv, una celeilalte dreptul de a dobândi prin înscriere un imobil, iar înscrierile nu s-au făcut, cel din urmă îndreptățit poate cere înscrierea dobândirilor succesive o dată cu înscrierea dreptului său, dovedind, prin înscrisuri originale, întreg șirul actelor juridice care întemeiază înscrierile.

Art.643⁵⁹ - Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului se vor putea săvârși și după ce dreptul moștenitorului a fost înscris, în măsura în care moștenitorul este ținut de aceste obligații.

Art.643⁶⁰ - Cel care s-a obligat să constituie sau să strămute în folosul altuia un drept real asupra unui imobil este dator să-i predea, de îndată sau în termenul convenit de părți, orice înscrisuri necesare pentru înscrierea dreptului.

Dacă un drept înscris în cartea funciară se pierde sau se stinge, titularul este obligat să predea celui îndreptățit înscrisurile necesare radierii.

În cazurile în care cel obligat nu predă înscrisul, se va cere instanței judecătorești să dispună înscrierea în cartea funciară; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Art.643⁶¹ - Acțiunea în prestație tabulară se va putea îndrepta și împotriva terțului dobânditor înscris în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul căruia a fost înscris dreptul terțului dobânditor, în următoarele cazuri:

a) acțiunea în prestație tabulară era deja notată în cartea funciară la data înscrierii dreptului de către terțul dobânditor;

b) lipsa înscrierii dreptului în folosul reclamantului este rezultatul violenței sau manoperelor doloze din partea terțului dobânditor.

În afara acestor cazuri, acțiunea în prestație tabulară întemeiată pe un act juridic cu titlu oneros se poate îndrepta și împotriva terțului care a dobândit dreptul cu bună-credință, prin donație sau legat cu titlu particular, însă numai în termen de 10 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către acesta din urmă.

Art.643⁶² – În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere :

- a) dacă dreptul real dobândit este afectat de o condiție suspensivă ori rezolutorie sau dacă grevează un bun viitor; în acest din urmă caz, justificarea înscrierii provizorii se face în condițiile legii;
- b) dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă irevocabilă, partea căzută în pretenții a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garanție ipotecară;
- c) dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca.

Art.643⁶³ - Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub condiția și în măsura justificării ei.

Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a săvârșit înscrierea provizorie sau în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătorești de validare rămase irevocabilă.

Justificarea unei înscrieri provizorii își întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei și a tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei.

Art.643⁶⁴ - Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.

Sub rezerva cazurilor prevăzute la art.643⁵⁴, dreptul real există în folosul titularului înscris în cartea funciară cât timp nu a fost radiat.

Art.643⁶⁵ – Cuprinsul cărții funciare, în afara îngrădirilor și excepțiilor legale, se consideră exact în folosul acelei persoane care în virtutea unui act

juridic a dobândit un drept real cu bună-credință prin faptul că s-a întemeiat pe cuprinsul cărții funciare.

Dobânditorul este considerat că se întemeiază pe cuprinsul cărții funciare dacă la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său nu a fost notată nici o acțiune prin care se contestă acest cuprins, iar din titlul înstrăinătorului nemijlocit nu reiese vreo neconcordanță între cartea funciară și situația juridică reală.

Art.643⁶⁶ – Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta cartea funciară, precum și celelalte documente cu care aceasta se întregește, potrivit legii, cu excepția evidențelor privitoare la siguranța națională.

La cerere, se vor elibera extrase certificate și copii legalizate de pe cărțile funciare, în condițiile legii.

Art.643⁶⁷ - Când cuprinsul cărții funciare nu corespunde în privința unei înscrieri cu situația juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

Prin rectificare se înțelege radierea, îndreptarea sau menționarea oricărei operațiuni, susceptibile de a face obiectul unei înscrieri în cartea funciară.

Art.643⁶⁸ - Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

- a) înscrierea, încheierea sau, după caz, actul în temeiul căruia s-a dispus înscrierea nu este valabil;
- b) dreptul înscris a fost greșit calificat;
- c) nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea.

În lipsa consimțământului titularului, rectificarea se va încuviința numai în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Art.643⁶⁹ - Sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare este imprescriptibilă față de dobânditorul nemijlocit, precum și față de subdobânditorii de rea-credință care și-au înscris dreptul în folosul lor.

Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat cu titlu particular, acțiunea în rectificare nu se va putea introduce decât în termen de 10 ani, socotiți de la data înregistrării

cererii lor de înscriere, cu excepția cazului în care dreptul la acțiunea în fond nu s-a prescris mai înainte.

Acțiunea în rectificare se va putea îndrepta și împotriva subdobânditorilor de bună-credință și cu titlu oneros care și-au înscris vreun drept real, însă numai dacă este întemeiată pe dispozițiile art.643⁶⁸ alin.1 lit.a) și b). Termenul va fi de 3 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a cărui rectificare se cere, cu excepția cazului în care dreptul la acțiunea în fond nu s-a prescris mai înainte.

Art.643⁷⁰ - Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul persoanelor împotriva cărora acțiunea nu a fost admisă.

Dacă însă acțiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va executa, din oficiu, și împotriva acelor care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Art.643⁷¹ - Drepturile de creanță, faptele sau alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise în cartea funciară, devin opozabile terțelor persoane numai prin notare.

În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:

- a) punerea sub interdicție judecătorească și ridicarea acestei măsuri;
- b) locațiunea și cesiunea de venituri;
- c) interdicția de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
- d) antecontractul;
- e) dreptul de preemțiune născut din convenții;
- f) intenția de a înstrăina sau de a ipoteca;
- g) schimbarea rangului ipotecii, poprirea creanței ipotecare și gajul asupra creanței ipotecare;
- h) sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
- i) acțiunea în prestație tabulară și acțiunea în rectificare;
- j) acțiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, acțiunile în desființarea actului juridic pentru nulitate, rezoluțiune ori alte cauze de ineficacitate, precum și orice alte acțiuni privitoare la drepturi de creanță, fapte sau alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise.

Art.643⁷² - Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz și suma ce corespunde obligației garantate.

Dacă se săvârșește înstrăinarea sau ipotecarea, dreptul înscris va avea rangul notării.

Art.643⁷³ - Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca își pierde efectul prin trecerea unui termen de două luni de la data înregistrării cererii.

Anul, luna și ziua în care notarea își pierde efectul vor fi arătate atât în notare, cât și în încheierea ce a dispus-o.

Art.643⁷⁴ - Orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute de art.643⁶⁸, precum și ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

Rectificarea se va încuviința în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Art.643⁷⁵ - Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispozițiile art.643⁶⁹ alin.1 și 3, 643⁷⁰ și 643⁷⁴ sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.643⁷⁶ - Dispozițiile referitoare la suspendare și la repunerea în termenul de prescripție extinctivă nu sunt aplicabile termenelor de prescripție prevăzute la art.643⁶¹ alin.2 și 643⁶⁹ alin.2 și 3 din prezentul titlu.

TITLUL VI

Posesiunea

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.643⁷⁷ - Posesiunea este stăpânirea unui bun prin săvârșirea de acte materiale sau acte juridice de către o persoană care se comportă ca proprietar.

Dispozițiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, și în privința posesorului care se comportă ca titular al unui alt drept real.

Art.643⁷⁸ - Posesorul poate stăpâni bunul fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu și persoanele juridice exercită posesiunea prin reprezentantul lor legal.

Art.643⁷⁹ – Nu constituie posesiune stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

- a) locatarul, comodatul, depozitarul, creditorul gajist;
- b) titularul dreptului de suprafață, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de proprietar;
- c) fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;
- d) orice altă persoană care deținând temporar un bun al altuia este obligată să îl restituie sau care îl stăpânește cu îngăduința acestuia.

Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiunii numai în cazurile prevăzute de lege.

Art.643⁸⁰ - Până la proba contrarie, acela care stăpânește bunul este prezumat posesor.

Detenția precară, o dată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale.

Art.643⁸¹ - Intvertirea detenției precare în posesiune nu se poate face decât în următoarele cazuri:

- a) dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât proprietarul bunului.

În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, detentorul precar este de bună-credință dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credință detentorul care nu cunoștea și nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul;

- b) dacă detentorul se comportă ca proprietar, săvârșind împotriva posesorului acte de rezistență neechivocă; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului.

Art.643⁸² - Posesiunea încetează prin:

- a) transformarea sa în detenție precară;

- b) înstrăinarea sau abandonarea bunului;
- c) pierderea bunului;
- d) trecerea bunului în proprietate publică;
- e) depozitare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesiunea bunului mai mult de un an.

CAPITOLUL II

Viciile posesiunii

Art.643⁸³ - În afara situațiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesiunea utilă.

Nu este utilă posesiunea discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesiunea este prezumată a fi utilă.

Art.643⁸⁴ - Posesiunea este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului.

Art.643⁸⁵ - Posesiunea este tulburată atât timp cât este conservată prin acte de violență, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Art.643⁸⁶ - Posesiunea este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Art.643⁸⁷ - Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.

Numai persoana față de care posesiunea este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Art.643⁸⁸ - Posesiunea viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

CAPITOLUL III

Efectele posesiunii

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.643⁸⁹ – În condițiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor ori veniturilor produse de acesta.

Art.643⁹⁰ – Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesiune, au fost declarate prin lege inalienabile.

SECȚIUNEA II Uzucapiunea imobiliară

Art.643⁹¹ – Dreptul de proprietate asupra unui imobil poate fi înscris în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, de către cel care l-a posedat timp de 10 ani dacă:

- a) proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, și-a încetat existența;
- b) a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate;
- c) imobilul nu era înscris în nici o carte funciară.

În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă acesta nu a fost înscris în folosul unei alte persoane în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Art.643⁹² – În cazurile prevăzute de art.643⁹¹ alin.1 lit.a) și b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existenței proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declarației de renunțare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesiune s-a produs la o dată anterioară.

Viciile posesiunii suspendă cursul uzucapiunii.

Art.643⁹³ – Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesiune indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.

Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesiune cu aceea a autorului său.

Art.643⁹⁴ – Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescripția extinctivă.

SECȚIUNEA III

Dobândirea proprietății mobiliare prin efectul posesiunii

Art.643⁹⁵ – Oricine se află la un moment dat în posesiunea unui bun mobil este prezumat că a dobândit dreptul de proprietate asupra lui în condițiile prezentei secțiuni.

Art.643⁹⁶ – Posesorul de bună-credință al unui bun mobil determinat devine proprietarul acestuia la data intrării în posesiune.

Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credință, dacă acțiunea este intentată, sub sancțiunea prescripției extinctive, în termen de 3 ani de la data la care bunul a ieșit din posesiunea proprietarului.

Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obișnuit bunuri de același fel, sau dacă a fost adjudecat la o licitație publică, posesorul de bună-credință poate reține bunul până la indemnizarea sa integrală pentru prețul plătit vânzătorului.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.

Art.643⁹⁷ – Este de bună-credință posesorul care nu cunoștea și nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul. Buna-credință trebuie să existe la data intrării în posesiunea nemijlocită a bunului.

Art.643⁹⁸ – Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte condiții decât cele prevăzute în secțiunea de față, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispozițiile art.643⁹² alin.2, 643⁹³ și 643⁹⁴ se aplică în mod corespunzător.

Art.643⁹⁹ – Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică și titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

SECȚIUNEA IV Ocupațiunea

Art.643¹⁰⁰ – Posesorul unui bun mobil fără stăpân devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesiune.

Sunt bunuri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum și bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale și aromatice și altele asemenea, însă numai dacă intrarea în posesiune se face în condițiile legii.

Art.643¹⁰¹ - Bunul mobil pierdut continuă să aparțină proprietarului său.

Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să-l restituie proprietarului ori dacă acesta nu poate fi cunoscut, să-l predea organului de poliție din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligația de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispozițiile privitoare la depozitul necesar.

Organul de poliție va afișa la sediul său un anunț privitor la pierderea bunului, cu menționarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Art.643¹⁰² - Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care deține un titlu asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să-l predea, pe bază de proces-verbal, organelor de poliție din localitate. În același termen, anunțul menționat la art.643¹⁰¹ alin.3 se va afișa la locul unde a fost găsit bunul.

Art.643¹⁰³ - Dacă, datorită împrejurărilor sau a naturii bunului, păstrarea sa tinde să-i diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitație publică, conform legii. În acest caz, drepturile și obligațiile legate de bun se vor exercita în legătură cu prețul obținut în urma vânzării.

Art.643¹⁰⁴ - Bunul sau prețul obținut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde în termenul menționat la art.643¹⁰¹ alin.2, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

De asemenea, proprietarul este obligat să plătească găsitului o recompensă ce nu va depăși a zecea parte din preț sau din valoarea actuală a bunului. Obligația de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 643¹⁰² dacă găsitul este persoana care deține spațiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

Dacă bunul nu are valoare comercială, cel care l-a găsit are dreptul la o sumă ce se va stabili, după apreciere, de către instanța judecătorească.

În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin această ofertă și recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanța judecătorească.

Dacă bunul ori prețul nu este pretins de proprietarul original, el va fi remis găsitului, pe bază de proces-verbal. Acest proces-verbal reprezintă pentru găsitul titlu de proprietate, opozabil inclusiv proprietarului original.

Art.643¹⁰⁵ - Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privința căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.

Tezaurul descoperit într-un fond sau într-un bun mobil aparține pe jumătate proprietarului fondului sau al bunului mobil în care a fost descoperit și pe jumătate descoperitorului. Acestuia din urmă nu i se cuvine însă nimic, dacă a pătruns pe fond ori a căutat în bunul mobil fără consimțământul proprietarului.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, determinate în condițiile legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetări arheologice sistematice, ori altor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Art.643¹⁰⁶ - Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

SECȚIUNEA V

Dobândirea fructelor și a veniturilor bunului posedat

Art.643¹⁰⁷ - Posesorul de bună-credință dobândește dreptul de proprietate asupra fructelor și a veniturilor bunului posedat.

Posesorul trebuie să fie de bună-credință la data perceperii fructelor sau veniturilor. Veniturile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credință se menține la data scadenței acestora.

În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, este de bună-credință cel care a intrat în posesiune întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare.

În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credință atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaște și nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credință încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.

Posesorul de rea-credință trebuie să restituie fructele sau veniturile percepute, precum și contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

CAPITOLUL IV **Acțiunile posesorii**

Art.643¹⁰⁸ - Posesorul poate solicita instanței de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiunii sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptățit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

Exercițiul acțiunilor posesorii este recunoscut și detentorului precar.

Art.643¹⁰⁹ - Acțiunile posesorii pot fi introduse și împotriva proprietarului.

Acțiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei față de care există obligația de restituire a bunului.

Art.643¹¹⁰ - În caz de tulburare ori de depozedare, pașnică sau violentă, acțiunea se introduce în termen de un an de la data tulburării sau depozedării.

Dacă tulburarea ori depozedarea este violentă, acțiunea poate fi introdusă și de cel care exercită o posesiune viciată.

Art.643¹¹¹ - Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesiunea unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei construcții, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.

Până la soluționarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cauțiuni, lăsate la aprecierea instanței, după cum urmează:

a) dacă instanța dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cauțiunea se stabilește în sarcina posesorului astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza părâtului prin această măsură;

b) dacă instanța încuviințează menținerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cauțiunea se stabilește în sarcina părâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situației anterioare.”

5. Articolul 676 va avea următorul cuprins:

“**Art.676** – Rudele succedă până la al IV-lea grad inclusiv.”

6. Se reintroduce articolul 695 , cu următorul cuprins:

“**Art.695** – Renunțarea la succesiune nu se presupune; ea nu se face decât în fața notarului public competent potrivit legii și va fi înscrisă într-un registru special.”

7. Articolul 704 va avea următorul cuprins:

“**Art.704** – Declarația unui erede că ia această calitate sub beneficiu de inventar trebuie să fie făcută în fața notarului public competent potrivit legii, și va fi înscrisă într-un registru special.”

8. Articolul 725 va avea următorul cuprins:

“**Art.725** – În acest caz, notarul public competent potrivit legii, numește, din oficiu sau la cererea oricărei persoane interesate, un custode sau curator care să păstreze ori să administreze bunurile succesiunii vacante.”

9. Articolul 765 va avea următorul cuprins:

“**Art.765** – Raportul se poate pretinde în natură numai pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau grevat înainte de notarea cererii de raport în cartea funciară, raportul în natură, când este posibil, nu poate aduce atingere drepturilor dobândite de terți asupra imobilului în cauză.

Dacă raportul în natură nu este posibil, întrucât imobilul a fost înstrăinat, el se va face prin echivalent și se prețuiește după valoarea ce imobilul a avut-o la data deschiderii succesiunii.”

10. Articolul 769 va avea următorul cuprins:

“**Art.769** – Când raportul se face în natură, bunurile intră în masa succesiunii libere de toate sarcinile create de donatar după notarea în cartea funciară a cererii de raport.”

11. Articolul 820 va avea următorul cuprins:

“**Art.820** - Minorii și interzișii, în lipsă de acceptarea sau de înscrierea donațiunii, nu pot cere obiectele dăruite; ei se pot însă întoarce, când este cazul, împotriva ocrotitorului legal pentru a fi despăgubiți.”

12. Articolul 836 va avea următorul cuprins:

“**Art.836** – Orice donațiuni prin acte între vii făcute de persoane care nu au copii sau descendenți la data încheierii actului, oricare ar fi valoarea acestor donațiuni și sub orice titlu s-ar fi făcut, fie chiar donațiunea mutuală sau remuneratorie fie, în sfârșit, donațiunea în favoarea căsătoriei făcută soților de orice altă persoană afară de ascendenții lor, sunt revocate de drept, dacă donatorul, ulterior donațiunii, dobândește un copil din căsătorie sau din afara căsătoriei, fie chiar postum.”

13. Articolul 840 va avea următorul cuprins:

“**Art.840** – Revocarea donațiunii pentru surveniență de copii nu va aduce nici o atingere drepturilor reale dobândite cu titlu oneros asupra imobilului donat, de către o terță persoană care s-a întemeiat pe cartea funciară.”

14. Articolul 868 va avea următorul cuprins:

“**Art.868** – Testamentele militarilor și ale altor persoane aflate în serviciul armatei trebuie făcute, în orice țară s-ar afla unitatea respectivă, în prezența comandantului militar sau a înlocuitorului acestuia, asistat de doi martori.”

15. Articolul 869 va avea următorul cuprins:

“**Art.869** – Testamentul celui bolnav sau rănit este valabil numai dacă este făcut în prezența medicului militar șef, asistat de comandantul militar al spitalului sau de înlocuitorul acestuia.”

16. Articolul 1091 va avea următorul cuprins:

“**Art.1091** – Obligațiile se sting prin plată, prin dare în plată, prin novatiune, prin remitere voluntară, prin compensație, prin confuziune, prin pierirea fortuită a lucrului sau prin orice alt mod prevăzut de lege.”

17. După articolul 1101 se introduce articolul 1101¹, cu următorul cuprins:

“**Art.1101¹** – Debitorul este dator să achite creditorului suma ce reprezintă valoarea obligației, indiferent de natura ei, calculată pe baza cursului monedei în care se face plata, determinat la data plății efective.

În hotărârea judecătorească de obligare a debitorului la plată, se vor arăta criteriile în funcție de care organul de executare trebuie să actualizeze valoarea obligației..

Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile în măsura în care criteriile de actualizare nu au fost stabilite de părți.”

18. Alineatul 2 al art.1295 va avea următorul cuprins:

“Cu toate acestea, în materie de vindere de imobile, rămân aplicabile dispozițiile în materie de carte funciară.”

19. Articolul 1369 va avea următorul cuprins :

“**Art.1369** – În cazul prevăzut de art. 1365, vânzătorul poate formula acțiunea în rezoluțiune împotriva terților care au dobândit vreun drept asupra bunului vândut în toate cazurile în care, beneficiind de o ipotecă sau, după caz, de o altă garanție reală, s-a conformat condițiilor cerute de lege pentru conservarea și valorificarea garanției față de aceștia din urmă.”

20. Articolul 1390 va avea următorul cuprins:

“**Art.1390** – Modul și formalitățile pentru licitație sunt prevăzute în Codul de procedură civilă.”

21. Titlul XVIII – „Despre privilegii și ipoteci” din Cartea III se modifică în Titlul XVIII – „Despre privilegii, ipoteci și dreptul de retenție” și va avea următorul cuprins:

**“TITLUL XVIII
Despre privilegii, ipoteci și dreptul de retenție
CAPITOLUL I
Dispoziții generale**

Art. 1718 – Prezentul titlu reglementează privilegiile, ipotecile și dreptul de retenție destinate să garanteze îndeplinirea unei obligații civile, comerciale sau de altă natură.

Art.1719 – Orice debitor este ținut să-și îndeplinească îndatoririle cu toate bunurile sale prezente și viitoare, cu excepția celor insesizabile și a celor

care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului, care pot fi urmărite numai în condițiile prevăzute de lege.

Art.1720 – Bunurile unui debitor servesc drept garanție comună a creditorilor săi și, în caz de concurs, prețul bunurilor se împarte între ei, proporțional cu valoarea creanței fiecăruia, afară de cazul când există între creditori cauze legitime de preferință.

Art. 1721 – Cauzele legitime de preferință sunt, în condițiile legii, privilegiile, ipotecile, garanțiile reale mobiliare și dreptul de retenție.

Art.1722 – Privilegiile, ipotecile și dreptul de retenție sunt indivizibile și garantează creanța până la plata integrală; ele subzistă în întregime asupra tuturor bunurilor care sunt grevate, asupra fiecăruia dintre ele și asupra fiecărei părți din aceste bunuri, independent de divizibilitatea bunului sau a obligației.

Art.1723 – Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizația de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creanțelor privilegiate sau garantate, după rangul lor.

Sunt afectate plățile aceluiași creanțe sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Art.1724 – Sumele datorate cu titlu de indemnizație de asigurare sau despăgubire pentru expropriere se consemnează într-un cont bancar purtător de dobânzi pe numele asiguratului sau, după caz, al expropriatului și la dispoziția creditorilor care și-au înscris garanția în registrele de publicitate.

Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creanțelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiați; el are însă dreptul să perceapă dobânzile.

În lipsa acordului părților, creditorii își pot satisface creanțele numai potrivit dispozițiilor legale privitoare la executarea garanțiilor reale.

Art.1725 - Prin contractul de asigurare, asiguratorul poate să-și rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

Asiguratorul va notifica intenția de a exercita acest drept creditorilor care și-au înscris garanția în registrele de publicitate.

Titularii creanțelor garantate pot cere plata indemnizației de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării. În acest caz, dispozițiile art.1724 se vor aplica în mod corespunzător.

CAPITOLUL II

Despre privilegii

SECȚIUNEA I

Dispoziții comune

Art. 1726 – Privilegiul este un drept de preferință pe care legea îl acordă unui creditor, în temeiul calității creanței sale.

Art. 1727 – Dacă prin lege nu se dispune altfel, creanțele privilegiate sunt opozabile față de terți fără să fie necesară îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

Art. 1728 – Privilegiul premerge ipoteca, gajul, creanța chirografară (simplă), precum și orice alt privilegiu căruia legea îi acordă un rang inferior, chiar dacă acestea ar fi fost constituite mai înainte.

Creditorii privilegiați care au același rang au, deopotrivă, drept la plată, în condițiile prevăzute la art.1720.

Art. 1729 – Creanțele privilegiate ale statului sau unităților administrativ-teritoriale sunt prevăzute în legi speciale.

Privilegiile statului și unităților administrativ-teritoriale nu afectează drepturile anterior dobândite de către terți.

Art.1730 – În termen de 15 zile de la începerea executării silite potrivit legii, orice creditor poate să ceară statului sau unităților administrativ-teritoriale să declare creanțele lor privilegiate. Această cerere va fi înscrisă în registrele de publicitate numai dacă se depune dovada notificării făcute organelor fiscale teritoriale.

În termen de 30 de zile de la notificare, statul sau unitatea administrativ-teritorială trebuie să declare și să înscrie valoarea creanței sale.

Nerespectarea obligației prevăzute la alin.1 are ca efect pierderea rangului în raport cu creditorii care au solicitat declarația.

Art.1731 – Privilegiile reglementate în prezentul capitol precedă orice alte privilegii create, fără arătarea rangului, prin legi speciale.

Art.1732 - În afara altor cazuri prevăzute de lege, privilegiile se sting o dată cu obligația garantată.

Art. 1733 – Privilegiile au ca obiect numai bunurile mobile; ele pot fi generale sau speciale.

SECȚIUNEA II

Despre privilegiile generale

Art. 1734 – Creanțele privilegiate asupra tuturor bunurilor mobile sunt cele mai jos arătate și se exercită în ordinea următoare:

- 1) cheltuielile de înmormântare a debitorului, în raport cu condiția și starea acestuia;
- 2) creanțele reprezentând salarii și alte sume asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite, potrivit legii, șomerilor, ajutoarele pentru maternitate, pentru întreținerea și îngrijirea copiilor, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătății, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și creanțele reprezentând obligația de reparare a prejudiciilor cauzate prin deces, vătămarea integrității corporale sau a sănătății;
- 3) creanțele rezultând din obligații de întreținere, alocații pentru copii sau obligația de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;
- 4) creanțele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale provenite din impozite, taxe și din alte obligații fiscale stabilite potrivit legii, din contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondurile speciale;
- 5) creanțele creditorilor gajști sau ipotecari în toate cazurile în care debitorul a ascuns ori a distrus bunul grevat.

Art.1735 – Dacă nu sunt acoperite din valorificarea bunurilor mobile, creanțele arătate în art.1734 vor fi reportate asupra prețului imobilelor debitorului, cu preferință asupra creanțelor chirografare.

SECȚIUNEA III

Despre privilegiile speciale asupra anumitor bunuri mobile

Art.1736 – Creanțele privilegiate asupra anumitor mobile sunt cele mai jos arătate și, când poartă asupra aceluiași bun, se exercită în ordinea următoare:

- 1) creanța celui care exercită un drept de retenție, însă numai pentru cheltuielile utile;
- 2) creanța vânzătorului neplătit, pentru prețul bunului vândut unei persoane fizice care nu e comerciant, dacă bunul se află încă în proprietatea curăpărătorului.

Când cumpărătorul a vândut și el bunul, privilegiul se va exercita asupra prețului încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferință față de privilegiul de care se bucură primul cumpărător.

Privilegiul se stinge prin înstrăinarea ori transformarea bunului, precum și prin pieirea bunului, sub rezerva dispozițiilor art.1723 alin.1.

SECȚIUNEA IV

Despre concursul între privilegii și garanții reale asupra anumitor bunuri mobile

Art. 1737 – În caz de concurs între privilegii generale și privilegii speciale sau alte garanții reale asupra anumitor bunuri mobile, creanțele garantate se vor executa în ordinea următoare:

- 1) cheltuielile de înmormântare prevăzute de art.1734 pct.1;
- 2) creanțele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute de art.1736;
- 3) creanțele creditorilor gajști;
- 4) celelalte creanțe prevăzute de art.1734, în ordinea acolo arătată.

SECȚIUNEA V

Preluarea cheltuielilor de judecată

Art.1738 – Cheltuielile de judecată, pentru măsuri asiguratorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preț se distribuie, precum și orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor se preiau din prețul bunurilor mobile sau imobile urmărite și trec înaintea tuturor creanțelor în interesul cărora au fost făcute, fie ele chiar privilegiate sau ipotecare.

CAPITOLUL III

Despre ipotecă

SECȚIUNEA I

Dispoziții generale

Art.1739 – Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligații.

Ea conferă creditorului dreptul de a urmări bunul în mâinile oricui s-ar afla, de a prelua bunul în contul creanței, de a face să fie vândut, precum și de a fi preferat la împărțirea prețului obținut, după rangul prevăzut de lege.

Art.1740 - Ipoteca este legală sau convențională. În toate cazurile, ea se constituie prin înscriere în cartea funciară.

Art.1741 – Ipoteca se constituie numai de către proprietarul bunului, fie că acesta este debitorul sau o terță persoană.

Art.1742 - Ipoteca nu poate fi constituită decât pentru o obligație determinată, indiferent de obiectul său.

Dacă creanța nu constă într-o sumă de bani, nu este evaluată în bani sau are ca obiect o rentă sau întreținerea, părțile trebuie să indice o sumă fixă reprezentând maximul garanției, iar, în lipsă, înscrierea în cartea funciară se va face pentru suma ce se va arăta în cerere; în acest din urmă caz, debitorul va putea solicita reducerea acestei sume atacând, în condițiile legii, încheierea de înscriere a ipotecii.

Art.1743 - Se poate garanta o obligație viitoare ori condițională, fiind însă necesar în acest caz să se prevadă evenimentul de care depinde nașterea obligației.

Art.1744 - Se pot ipoteca imobilele, dreptul de uzufruct asupra acestora și dreptul de superficie.

Art.1745 – Nu pot fi ipotecate bunurile inalienabile sau insesizabile.

Art.1746 - Pot face obiectul unei ipotecii bunurile viitoare, precum construcțiile ce urmează a se ridica pe un anumit teren. În acest caz, dreptul de ipotecă nu poate fi intabulat, ci numai înscris provizoriu, în condițiile legii.

Art.1747 - Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui corp funciar în întregul său, fie numai asupra cotei-părți ideale care aparține unui coproprietar.

În cazul proprietății periodice, se poate ipoteca dreptul aferent unui anumit interval de timp.

Art.1748 - Ipoteca se întinde, fără nici o altă formalitate de publicitate, asupra tuturor îmbunătățirilor și construcțiilor, precum și asupra bunurilor mobile accesorii imobilului ipotecat, chiar dacă acestea din urmă nu erau afectate exploatării imobilului la data constituirii ipotecii.

Art.1749 - Ipoteca ce grevează un imobil dat în locațiune cuprinde și veniturile acestuia care curg de la notificarea debitorului sau, după caz, de la deschiderea procedurii falimentului.

Acest drept nu este însă opozabil locatarilor decât din momentul când le-a fost notificată începerea executării silite, respectiv deschiderea procedurii falimentului.

Actele juridice încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadență sau urmărirea acestora de alți creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar care a început executarea silită înainte ca veniturile să fi devenit exigibile.

După începerea urmăririi silite, ipoteca își întinde efectele și asupra fructelor imobilului ipotecat.

Art.1750 – Ipoteca constituită asupra nudei proprietăți se întinde, în caz de consolidare, și asupra uzufructului, fără a se prejudicia ipoteca cu care acesta din urmă fusese grevat.

Art.1751 – Dacă debitorul distruge sau deteriorează imobilul ipotecat creditorul ipotecar poate cere instanței să dispună decăderea debitorului din beneficiul termenului, precum și, dacă este cazul, obligarea acestuia la daune-interese. Dispozițiile art.1734 alin.1 pct.5 rămân aplicabile.

Art.1752 – Creditorul ipotecar poate fi, de asemenea, autorizat de instanță să ia măsurile necesare de conservare atunci când imobilul se deteriorează fără vina debitorului.

Cheltuielile sunt în sarcina proprietarului, care este obligat să le restituie celui care le-a avansat; ele trec înaintea oricăror alte ipoteci.

Art.1753 – Este lovită de nulitate absolută clauza prin care se interzice debitorului să înstrăineze bunul ipotecat sau să îl greveze cu orice alte drepturi.

SECȚIUNEA II

Despre ipotecile colective

Art.1754 – Mai multe imobile pot fi ipotecate pentru aceeași creanță, când aparțin aceluiași proprietar sau codebitorilor solidari.

Art.1755 – Când mai multe imobile sunt ipotecate pentru aceeași creanță, creditorul ipotecar trebuie să le urmărească pe toate deodată, dacă ele sunt grevate și de alte ipoteci.

Dacă însă creanța poate fi acoperită din valoarea numai a unuiu dintre imobile fără a prejudicia pe ceilalți creditori ipotecari, instanța de executare va putea limita urmărirea numai la acesta.

SECȚIUNEA III

Despre ipotecile legale

Art.1756 – În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:

1) vânzătorul, asupra imobilului vândut, pentru prețul datorat;

Această dispoziție este aplicabilă și în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;

2) cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, pentru restituirea împrumutului;

3) cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întreținerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întreținerii neexecutate.

Dreptul de proprietate al debitorului întreținerii nu se va înscrie în cartea funciară decât o dată cu această ipotecă;

4) coproprietarii, pentru plata sultelor sau a prețului datorat de coproprietarul adjudecat al imobilului, ori pentru garantarea creanței rezultând din evicțiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului ținut de o atare obligație ;

5) arhitecții, antreprenorii și lucrătorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;

6) legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din moștenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia;

7) statul și unitățile administrativ-teritoriale, pentru garantarea impozitelor, taxelor și a altor obligații fiscale, asupra imobilelor pentru care acestea sunt datorate potrivit legii.

SECȚIUNEA IV

Despre ipotecile convenționale

Art.1757 – Cine are capacitate de a înstrăina un imobil îl poate și ipoteca.

Art.1758 – Contractul de ipotecă trebuie să fie încheiat prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute.

Art.1759 – De asemenea, sub sancțiunea nulității absolute, contractul trebuie să cuprindă și mențiuni privind identificarea debitorului, izvorul, natura și întinderea obligației garantate, arătându-se în toate cazurile suma maximă pentru care a fost constituită ipoteca.

Art.1760 – Orice clauză ce ar autoriza pe creditorul ipotecar să dobândească bunul ipotecat prin simplul fapt al neexecutării obligației la termenul convenit este lovită de nulitate absolută.

Art.1761 – Este, de asemenea, lovită de nulitate absolută clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să-și însușească fructele ori veniturile acestuia.

SECȚIUNEA V

Despre rangul ipotecilor

Art.1762 – Dacă există mai multe cereri de înscriere a unor ipoteci asupra aceluiași imobil, rangul este determinat de ordinea înregistrării cererilor, indiferent de natura sau felul ipotecii.

Art.1763 – Rangul ipotecilor poate fi schimbat în temeiul convenției încheiate între creditorii ipotecari, sub condiția notării în cartea funciară.

Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă, se găsesc și alte ipoteci sau drepturi ai căror titulari n-au consimțit la schimb, convenția nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă ipoteca al cărei rang a fost cedat.

În toate cazurile, cedarea se face în limita creanței garantate prin ipoteca al cărei rang a fost cedat.

Dacă imobilul este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la beneficiul schimbării de rang, creanța ipotecară condițională reluându-și rangul cedat.

Dispozițiile de mai sus sunt aplicabile și în cazul când titularul unei ipoteci, în rang egal cu ipoteca al cărei rang a fost cedat, nu s-a învoit la schimbare.

Art.1764 – Dobânzile, penalitățile și alte venituri anuale, rentele sau celelalte prestații periodice datorate pe ultimii trei ani au rangul ipotecii.

Dacă urmărirea creanței ipotecare a fost notată în cartea funciară, creanțele arătate la alin.1 care au ajuns la scadență după notare vor avea rangul ipotecii.

Art.1765 – Cheltuielile făcute de creditorul ipotecar cu plata primelor de asigurare datorate de proprietar sunt garantate cu același rang ca și creanța.

SECȚIUNEA VI

Despre efectele ipotecii față de terți

Art.1766 – Creditorul ipotecar poate urmări imobilul în orice mână ar trece, fără a ține seama de drepturile reale constituite după înscrierea ipotecii.

Aceste drepturi se sting prin preluarea bunului în contul creanței sau prin vânzarea lui în condițiile prevăzute de lege numai dacă prejudiciază pe

creditorii ipotecari înscriși anterior. În cazul stingerii acestor drepturi, se poate pretinde echivalentul lor bănesc, cu preferință chiar asupra ipotecilor cu dată posterioară constituirii drepturilor, însă numai în limita excedentului rezultat din executare.

Art.1767 – Dobânditorul imobilului ipotecat este ținut de toate datoriile ipotecare și se bucură de toate termenele de plată de care beneficiază și debitorul.

Dacă dobânditorul nu plătește, creditorul ipotecar poate începe urmărirea silită asupra imobilului, în condițiile legii.

Art.1768 – În cazul în care imobilul s-a preluat în contul creanței sau s-a adjudecat asupra unei terțe persoane, drepturile reale principale pe care dobânditorul le avea asupra imobilului înainte de a dobândi dreptul de proprietate renasc, înscriindu-se în cartea funciară cu rangul lor original.

Art.1769 – Dispozițiile prezentei secțiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a urmări pe debitor pentru plata creanței sale.

Art.1770 – Terțul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea într-una din modalitățile prevăzute de lege, se poate întoarce împotriva autorului său pentru a fi despăgubit în condițiile dreptului comun.

SECȚIUNEA VII

Despre stingerea ipotecilor

Art.1771 – Ipoteca se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a imobilului.

Radierea ipotecii se poate cere pentru una din următoarele cauze:

- a) stingerea obligației principale;
- b) neîndeplinirea ori îndeplinirea evenimentului de care depinde nașterea sau stingerea obligației garantate;
- c) neîndeplinirea ori îndeplinirea evenimentului de care depinde nașterea sau stingerea ipotecii;
- d) dobândirea de către creditor a bunului ipotecat;
- e) renunțarea creditorului la ipotecă;
- f) alte cazuri prevăzute de lege.

Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin.2 lit.a) și b), ipoteca nu se stinge dacă părțile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligații determinate ori determinabile, fără a se vătăma, însă, drepturile anterior dobândite de alte persoane.

Art.1772 – Ipoteca constituită asupra uzufructului se stinge când uzufructul nu încetează pe cale principală; în celelalte cazuri, ipoteca durează până la împlinirea termenului uzufructului.

Art.1773 – Când creanța este stinsă, proprietarul imobilului grevat are dreptul de a cere creditorului ipotecar să consimtă la radiere.

CAPITOLUL IV **Despre dreptul de retenție**

Art.1774 – Cel care este dator să reamită sau să restituie un bun poate să-l rețină atât timp cât creditorul nu-l despăgubește pentru cheltuielile necesare și utile pe care le-a făcut pentru acel bun, ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

Art.1775 – Dreptul de retenție nu poate fi exercitat dacă deținerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

De asemenea, dreptul de retenție nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credință decât cazurile anume prevăzute de lege.

Art.1776 – Retentorul trebuie să conserve lucrul cu diligența unui bun proprietar.

El va percepe fructele sau veniturile, fiind obligat să le impute asupra creanței sale.

Art.1777 - Dreptul de retenție este înlăturat în cazul în care creditorul predării bunului oferă o garanție reală socotită îndestulătoare de către instanță sau consemnează suma pretinsă.

Art.1778 – Dreptul de retenție este opozabil terților dobânditori fără îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

Art.1779 - În toate cazurile, dreptul de retenție nu poate fi opus creditorilor care au început executarea silită împotriva debitorului; retentorul are numai dreptul de a participa la distribuirea prețului bunului, în condițiile legii.”

22. Titlul XX – „Despre prescripție” din Cartea III devine Cartea III¹– „Despre prescripția extinctivă și calculul termenelor” și va avea următorul cuprins:

“Cartea III¹ **Despre prescripția extinctivă și calculul termenelor**

TITLUL I **Prescripția extinctivă**

CAPITOLUL I **Dispoziții generale**

Art.1837 – Dreptul material la acțiune - denumit în continuare drept la acțiune - se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

Art.1838 - O dată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii.

În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta din prestațiile datorate.

Dispozițiile alin.2 nu sunt aplicabile în cazul în care prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar.

Art.1839 – Debitorul care a executat obligația după ce dreptul la acțiune al creditorului s-a prescris nu are dreptul să ceară restituirea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit.

Art.1840 – Dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum și ori de câte ori prin natura, obiectul sau scopul dreptului subiectiv, exercițiul dreptului este incompatibil cu limitarea lui în timp.

Art.1841 – În afara cazurilor prevăzute la art.1840, sunt imprescriptibile și drepturile privitoare la:

- a) acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;
- b) acțiunea în nulitatea absolută a unui act juridic;
- c) acțiunea în anularea certificatului de moștenitor sau legatar, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesoriale, fie partajul succesoral, sub condiția acceptării moștenirii în termenul prevăzut de lege;
- d) acțiunea privind apărarea unui drept personal nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel.

Art.1842. Nulitatea relativă poate fi întotdeauna opusă de cel căruia i se cere executarea actului.

Art.1843 – Nu se poate renunța la prescripție cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunța la prescripția împlinită, precum și la beneficiul termenului curs pentru prescripția începută și neîmplinită.

Art.1844 –Renunțarea la prescripție este expresă sau tacită.

Renunțarea tacită trebuie să fie neîndoiește; ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Art.1845 - Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga, nu poate renunța la prescripție.

Renunțarea își produce efecte numai în privința celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fidejuserilor.

Art.1846 – După renunțare, începe să curgă o nouă prescripție de același fel

Dacă partea îndreptățită renunță la prescripție în cursul acesteia, sunt aplicabile dispozițiile privind întreruperea prescripției.

Art.1847 – Orice clauză care se abate de la reglementarea legală a prescripției este lovită de nulitate absolută. Sunt, astfel, nule clauzele prin

care s-ar mări ori s-ar micșora termenele de prescripție stabilite sau s-ar exclude prescripția, fie direct, fie prin declararea ca imprescriptibile a unor acțiuni care, potrivit legii, sunt prescriptibile.

Art.1848 – Organul de jurisdicție - instanța de judecată, tribunalul arbitral sau alt organ cu atribuții jurisdicționale - nu poate aplica prescripția din oficiu.

Dispozițiile articolului de față sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.

Art.1849 – Prescripția poate fi opusă pentru prima oară chiar în apel, iar, în lipsa apelului, chiar și în recurs. De asemenea, când este cazul, prescripția poate fi invocată și în fața instanței de trimitere.

În arbitraj, prescripția poate fi opusă pe tot parcursul soluționării litigiului, până când s-a pronunțat o hotărâre definitivă.

Art.1850 – Codebitorii și fidejuserii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea; tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum și orice altă persoană interesată.

CAPITOLUL II

Termenul prescripției extinctive

Art.1851 – Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Art.1852 – Termenul de prescripție este de 10 ani în cazul acțiunilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel sau dacă contrariul nu rezultă din natura dreptului.

Art.1853 – Dreptul la acțiune întemeiat pe un raport de asigurare se prescrie printr-un termen de doi ani.

Art.1854 – Se prescrie în termen de un an dreptul la acțiune în cazul:

- a) hotelierilor sau găzduitorilor, pentru hrana și locuința ce procură;
- b) profesorilor, maeștrilor, repetitorilor de știință, literă, arte sau educație fizică, pentru lecțiile ce dau cu ora, cu ziua sau cu luna;

- c) directorilor de internate, pentru plata cazării și întreținerii elevilor, maiștrilor, pentru prețul uceniciei;
 - d) medicilor și farmaciștilor, pentru vizite, operații sau medicamente;
 - e) comercianților, pentru plata mărfurilor vândute celor care nu fac comerț;
 - f) avocaților, împotriva clienților pentru plata onorariilor și cheltuielilor.
- Termenul de prescripție se va calcula din ziua rămânării irevocabile a hotărârii sau din aceea a împăcării părților, ori a revocării mandatului.

În afacerile neterminate nu se vor putea cere onorarii și cheltuieli mai vechi de 3 ani.

- g) notarilor publici, în ce privește plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele funcției lor;
- h) inginerilor, arhitecților, geodezilor, contabililor și altor liber-profesioniști, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescripției se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

În toate cazurile, continuarea lecțiilor, serviciilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescripția pentru sumele datorate.

Art.1855 – Se va prescrie prin împlinirea unui termen de 6 luni dreptul la acțiune privitor la:

- a) executarea obligației de garanție pentru viciile aparente ale unui lucru transmis sau ale unei lucrări executate, dacă prin lege sau prin contract s-a prevăzut răspunderea pentru acestea;
- b) executarea obligației de garanție pentru viciile ascunse sau pentru lipsa ascunsă a unor calități sau cantități convenite, afară numai dacă aceste vicii sau lipsuri au fost tănuite cu viclenie;
- c) restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

Art.1856 – De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se va prescrie prin împlinirea unui termen de 6 luni dreptul la:

- a) orice acțiune izvorâtă din transmiterea unor produse calitativ necorespunzătoare ori pentru netransmiterea în tot sau în parte a unor produse datorate;
- b) orice acțiune prin care se pretinde plata unor penalități ori amenzi civile;
- c) orice acțiune pentru restituirea de diferențe de preț rezultate din recalcularea prețurilor în temeiul dispozițiilor legale sau din aplicarea greșită a prețurilor sau tarifelor legale;

- d) orice acțiune izvorâtă dintr-un contract de transport terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva unui căraș sau alt transportator.

În cazul prevăzut la lit.d), termenul de prescripție este de un an, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv cu mijloace de transport diferite.

Art.1857 – Cel care, din motive temeinice, nu și-a exercitat în termen dreptul la acțiune supus prescripției, poate cere organului de jurisdicție competent, repunerea în termen și judecarea cauzei.

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție.

CAPITOLUL III Cursul prescripției extinctive

SECȚIUNEA I Începutul prescripției extinctive

Art.1858 – Prescripția începe să curgă de la data la care se naște dreptul la acțiune.

Dreptul la acțiune se naște la data când titularul are posibilitatea efectivă de a acționa, el însuși sau prin reprezentantul său, pentru realizarea dreptului subiectiv, în condițiile legii.

Art.1859 – Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia.

În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.

Dacă dreptul este afectat de o condiție suspensivă, prescripția începe să curgă de la data când s-a îndeplinit condiția.

Art.1860 – În cazul acțiunilor reale prescriptibile extinctiv, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data încalcării dreptului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art.1861 – Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate, începe să curgă de la data rămânării irevocabile a hotărârii prin care s-a desființat actul, cu excepția cazului când dreptul la acțiune a fost exercitat chiar în procesul în care s-a dispus desființarea actului.

Art.1862 – Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Art.1863 - În cazul asigurării contractuale, prescripția începe să curgă de la expirarea termenelor stabilite de părți pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizației sau, după caz, a despăgubirilor ori a sumei asigurate.

Art.1864 – Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când pagubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască paguba, cât și pe cel care răspunde de ea, dar nu mai târziu de trei ani de la data săvârșirii faptei ilicite.

Dispozițiile alin.1 sunt aplicabile prin analogie și în cazul acțiunii în restituire întemeiate pe îmbogățirea fără just temei, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri, precum și în cazul acțiunii revocatorii prevăzute de art.975.

Art.1865 – Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă:

- a) în caz de violență, din ziua când aceasta a încetat;
- b) în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;
- c) în cazul incapacităților sau al celor cu capacitate de exercițiu restrânsă, din ziua când au dobândit capacitatea deplină de exercițiu;
- d) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori persoana chemată de lege să-i

încuviințeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terță persoană, prescripția începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când terțul a cunoscut existența cauzei de nulitate.

Art.1866 – Prescripția dreptului la acțiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garanție și pentru asemenea vicii, începe să curgă de la predare. Dacă, însă, legea prevede întocmirea unui înscris de constatare a viciilor, termenul de prescripție începe de la data la care trebuia să se întocmească acel înscris sau, dacă a fost întocmit mai înainte, de la această din urmă dată.

Dispozițiile alin.1 se aplică și în cazul lipsei calităților convenite ori a lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunoștințe speciale, printr-o verificare normală.

Art.1867 – Prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

- a) în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcție, de la împlinirea unui an de la data preluării (predării) bunului sau lucrării, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.
- b) în cazul unei construcții, de la împlinirea a trei ani de la data preluării (predării) construcției, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.

Pentru executarea unor lucrări curente, în lipsa unei dispoziții legale sau a unei înțelegeri, termenele prevăzute în alin.1 sunt, de o lună, în cazul prevăzut la lit.a), respectiv trei luni, în cazul prevăzut la lit.b).

Dispozițiile alin.1 și 2 se aplică și în cazul lipsei calităților convenite ori a lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunoștințe speciale, printr-o verificare normală.

Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garanție înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se producă.

Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce, însă, nici o atingere termenelor de garanție speciale, legale sau convenționale.

Art.1868 – Dispozițiile art.1867 privind începutul prescripției, se aplică în mod corespunzător și în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca și în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garanție pentru buna funcționare.

SECȚIUNEA II

Suspendarea prescripției extinctive

Art.1869 – Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă:

- a) între soți, cât timp durează căsătoria și nu sunt separați în fapt;
- b) între părinți, tutore sau curator și cei lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori între curatori și cei pe care îi reprezintă, cât timp durează ocrotirea și socotelile nu au fost date și aprobate;
- c) între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătorești sau al unui act juridic, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate;
- d) în cazul celui lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu are ocrotitor legal, în afară de cazurile în care există o dispoziție legală contrară;
- e) în cazul în care cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate, potrivit legii, să folosească o anumită procedură prealabilă, cum sunt reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri, însă nu mai mult de 3 luni de la înregistrarea cererii, dacă legea nu a stabilit un alt termen;
- f) în cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război. Sunt avute în vedere și persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu impuse de necesitățile războiului;
- g) în cazul în care, cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția, este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat această împiedicare;
- h) în alte cazuri prevăzute de lege.

Art.1870 – Prescripția nu curge contra moștenitorului beneficiar sau a creditorilor defunctului în privința creanțelor acestora asupra succesiunii, pe tot timpul statornicit de lege moștenitorului pentru a delibera și a se întocmi inventarul, precum și pe tot timpul procedurii de lichidare a pasivului moștenirii, dacă moștenirea a fost acceptată sub beneficiu de inventar sau s-a cerut separația de patrimonii.

Art.1871 – De la data când cauza de suspendare a încetat, prescripția își reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului și timpul scurs înainte de suspendare.

Prescripția nu se va împlini, însă, înainte de expirarea unui termen de o lună de la data când suspendarea a încetat.

Art.1872 – Suspendarea prescripției față de unul dintre codebitorii solidari sau ai unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

Tot astfel, suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari sau ai unei obligații indivizibile poate fi invocată de către ceilalți.

Dispozițiile alin.1 și 2 sunt aplicabile și în raporturile dintre debitor și fidejutor.

SECȚIUNEA III

Întreruperea prescripției extinctive

Art.1873 – Prescripția se întrerupe:

- a) printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția.

Recunoașterea se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită.

Când recunoașterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Poate invoca recunoașterea tacită și cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală ori personală;

- b) prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau arbitrale ori prin invocarea, pe cale de excepțiune, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

De asemenea, prescripția se întrerupe prin constituirea de parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată, până la citirea actului de sesizare. În cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea de parte civilă.

Prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală incompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de forme.

Prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitraj a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată sau s-a perimat. O nouă cerere se va putea face, în caz de anulare, primare sau renunțare, numai în termenul de prescripție.

c) în alte cazuri prevăzute de lege.

Art.1874 – Întreruperea șterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.

După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție de același fel.

În cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitraj, noua prescripție nu începe să curgă cât timp hotărârea nu a rămas definitivă sau, după caz, irevocabilă.

În cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art.1873 lit.b), întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecății sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale. Dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, întreruperea operează până la data când cel împotriva căruia a început prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă prin care s-a stabilit despăgubirea.

Art.1875 – Efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv și nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act.

Art.1876 – Întreruperea prescripției față de unul din codebitorii solidari sau ai unei obligații indivizibile produce efecte față de toți ceilalți; în cazul indivizibilității, produce efecte și față de moștenitorii codebitorilor.

Dacă întreruperea s-a făcut în contra unui moștenitor al debitorului solidar, ea nu produce efecte, chiar dacă este vorba de o creanță ipotecară,

față de ceilalți moștenitori, afară numai dacă s-a stipulat indivizibilitatea. O asemenea întrerupere are efect numai în limitele părții ereditare cuvenite fiecărui moștenitor.

Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari sau ai unei obligații indivizibile profită tuturor creditorilor.

Întreruperea prescripției în contra debitorului principal sau contra fidejutorului produce efecte în privința amândurora.

CAPITOLUL IV

Împlinirea prescripției

Art.1877 – Cursul prescripției se calculează potrivit regulilor stabilite în Titlul II din cartea de față, luându-se în considerare, dacă este cazul, și cazurile de suspendare sau întrerupere prevăzute de lege.

TITLUL II

Calculul termenelor

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1878 – Durata termenelor, fără deosebire de natura și izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite în capitolul de față.

Art.1879 – Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlinește în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.

Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni.

Mijlocul lunii se socotește a cincisprezecea zi.

Dacă termenul este stabilit pe o lună și jumătate sau pe mai multe luni și jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârșitul termenului.

Art.1880 – Când termenul se stabilește pe zile, nu se ia în calcul prima și ultima zi a termenului.

Art.1881 - Dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se împlinește în prima zi lucrătoare ce urmează.

Art.1882 – Termenul se va împlini la ora 24 a ultimei zile.

Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru.

Art.1883 – Când termenul se stabilește pe ore, nu se iau în calcul prima și ultima oră a termenului.

Art.1884 – Actele de orice fel se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate oficiului poștal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului până la ora când încetează în mod obișnuit activitatea la acel oficiu.

CAPITOLUL II

Regimul general al termenelor de decădere

Art.1885 – Prin lege se pot stabili termene de decădere pentru exercitarea unui drept sau săvârșirea unor acte unilaterale.

Neexercitarea dreptului subiectiv înăuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în condițiile legii, a săvârșirii lor.

Art.1886 – Dacă din lege nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripție.

Art.1887 – Termenele de decădere nu sunt supuse suspendării și întreruperii, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Cu toate acestea, forța majoră împiedică în toate cazurile curgerea termenului, iar dacă termenul a început să curgă, el se suspendă, dispozițiile art.1871 alin.1 fiind aplicabile în mod corespunzător. Termenul de decădere nu se socotește, însă, împlinit decât după 3 zile de la data când suspendarea a încetat.

Termenul curge și împotriva minorilor și interzișilor, rămânându-le acestora regres împotriva ocrotitorului legal.

Art.1888 - Părțile nu pot renunța, nici anticipat și nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere și nici nu le pot modifica, micșorându-le sau lungindu-le.

Organele de jurisdicție – instanța de judecată, tribunalul arbitral sau alte organe cu atribuții jurisdicționale – sunt obligate să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu în discuție.”

Art. II - Următorii termeni din Codul civil se înlocuiesc astfel:

- “absent” cu “dispărut”;
- “acțiune criminală” cu “acțiune penală”;
- “administrație” cu “administrare”;
- “analogie” cu “proporțional”;
- “apalt” cu “întreprindere”;
- “apucat” cu “obligat” în art.1357;
- “apăducere” cu “apeduct”;
- “arbitrat” cu “hotărâre” în art.1304;
- “bastiment” cu “navă”;
- “bastiment de comerț” cu “navă comercială”;
- “cantitate disponibilă” cu “cotație disponibilă”;
- “capetele” cu “capitalul”;
- “capitale” cu “sume” în art.1510;
- “casa de depozite și consemnațiuni” cu “Casa de Economii și Consemnațiuni”;
- “condamnat” cu “obligat” în art.1321;
- “condamnațiune” cu “hotărâre” în art.708;
- “concediu” cu “denunțare”;
- “consiliul municipal” cu “consiliul local”;
- “contractul de (maritagiu) căsătorie” cu “convenția matrimonială”;
- “coobligat” cu “codebitor”;
- “copil legitim” cu “copil”;
- “copil natural” cu “copil”;
- “corabie” cu “vas”;
- “cuart” cu “pătrime”;
- “cuartier” cu “comandament”;
- “deconfitură” cu “însolvabilitate”;
- “se defige” cu “se stabilește”;

- “denariate” cu “produse”;
- “discuție” cu “urmărire” la art.1662;
- “disponent” cu “dispunător”;
- “distru” cu “distruge”;
- “donator” cu “testator” în art.903;
- “donatoarele” cu “donatorul”;
- “donatrice” cu “donatoare”;
- “dregătorie publică” cu “instituție publică”;
- “efecte” cu “bunuri” în art. 712;
- “expresă” cu “exprimată” în art.1523;
- “erezire” cu “moștenire”;
- “genitori” cu “părinți”;
- “gere” cu “administrează”;
- “hotărâre desăvârșită” cu “hotărâre irevocabilă”;
- “industriali” cu “meseriași”;
- “industrie” cu “prestație în muncă”;
- “inscripțiune” cu “înscris”;
- “interese” cu “dobânzi” în art.762, 899, 994;
- “interpelare” cu “punere în întârziere”;
- “în respectul” cu “în privința”;
- “împușinare” cu “micșorare”;
- “legi particulare” cu “legi speciale”;
- “legiuit” cu “legal”;
- “magistrat” cu “judecător”;
- “majorele” cu “majorul”;
- “maritagi” cu “căsătorie”;
- “mezii” cu “mijloace”;
- “mișcător” cu “mobil”;
- “mortul” cu “defunctul”;
- “nemișcător” cu “imobil”;
- “nutriment” cu “hrană”;
- “ocol” cu “circumscripție”;
- “ofițeri publici” cu “funcționari publici”;
- “ofițerii de sănătate” cu “medicii militari”;
- “osândit” cu “condamnat”;
- “pecete” cu “sigiliu”;
- “peremțiune” cu “perimare”;

- “plata relicvatelor” cu “plata sumelor rezultate din lichidarea bunurilor”;
- “popri” cu “păstra” în art.752;
- “preferit” cu “preferat”;
- “premuriți” cu “predecedați”;
- “prezenturi” cu “daruri”;
- “prevalidare” cu “prevalare”;
- “rendită” cu “rentă”;
- “registrele oficiului ipotecar” cu “cartea funciară”;
- “regulamente speciale” cu “dispoziții normative speciale”;
- “repetițiune” cu “restituire”;
- “reportul donațiilor” cu “raportul donațiilor”;
- “responsabil” cu “răspunzător”;
- “rizico-pericol” cu “risc”;
- „scriptură privată” cu „înscris sub semnătură privată”;
- “sechestr” cu “poprirea” în art.1152;
- “significat” cu “comunicat”;
- “speze” cu “cheltuieli”;
- “spîșerii” cu “farmaciști”;
- “statul estimativ” cu “actul de evaluare”;
- “stirpe” cu “tulpină”;
- “străini” cu “persoane care nu au calitatea de moștenitori”;
- “transcripțiunea” cu “înscrisura”;
- “translația” cu “transferul”;
- “transportul drepturilor succesoriale” cu “cesiunea drepturilor succesoriale”;
- “tras în judecată” cu “chemat în judecată”;
- “trădare” cu “predare”;
- “tribunale” cu “instanțe”.

Art.III – Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.45 din 24 februarie 1948, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Litera g) de la pct.1 al articolului 2 va avea următorul cuprins:
“g) cererile privind punerea sub interdicție și declararea morții”.

2. După Capitolul VI din Cartea VI, se introduce un capitol nou, Capitolul VI¹, intitulat “Capitolul VI¹ – Procedura punerii sub interdicție”, care va avea următorul cuprins:

**“Capitolul VI¹
Procedura punerii sub interdicție**

Art.619¹ – Cererea de punere sub interdicție a unei persoane va cuprinde faptele din care rezultă alienația mintală sau debilitatea mintală a acesteia, precum și dovezile propuse.

Art.619² – După primirea cererii, președintele instanței va dispune să se comunice celui a cărui punere sub interdicție a fost cerută, copii de pe cerere și de pe înscrisurile anexate. Aceeași comunicare se va face și procurorului atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.

Procurorul, direct sau prin organele poliției, va efectua cercetările necesare, va lua avizul unei comisii de medici specialiști, iar dacă cel a cărui punere sub interdicție este cerută se găsește internat într-o unitate sanitară, va lua și avizul acesteia.

Președintele, dacă este cazul, sesizează instanța tutelară în a cărei circumscripție domiciliază cel a cărui punere sub interdicție este cerută, în vederea numirii unui curator în condițiile prevăzute de Codul civil. Numirea curatorului este obligatorie în vederea reprezentării în instanță a celui a cărui punere sub interdicție este cerută, în cazul în care starea sănătății lui împiedică prezentarea sa personală.

Art.619³.-Dacă, potrivit avizului comisiei de medici specialiști și, când este cazul, al unității sanitare arătate de art.619² alin.2, este necesară observarea mai îndelungată a stării mintale a celui a cărui punere sub interdicție este cerută și observarea nu se poate face în alt mod, instanța, luând și concluziile procurorului, va putea dispune internarea provizorie, pe cel mult șase săptămâni, într-o unitate sanitară de specialitate.

Art.619⁴ – După ce primește actele prevăzute la art.619², președintele instanței va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunând citarea părților.

La termenul de judecată, instanța este obligată să asculte pe cel a cărui punere sub interdicție este cerută, punându-i și întrebări pentru a constata

starea sa mintală. Dacă cel a cărui punere sub interdicție este cerută nu este în stare să se înfățișeze în instanță, el va fi ascultat la locul unde se găsește.

Judecarea se va face cu participarea procurorului.

Art.619⁵ – După ce hotărârea de punere sub interdicție a rămas irevocabilă, instanța care a pronunțat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia în copie legalizată, după cum urmează:

- a) serviciului de stare civilă la care nașterea celui pus sub interdicție este înregistrată, pentru a se face mențiune pe marginea actului de naștere;
- b) instanței tutelare în circumscripția căreia domiciliază cel pus sub interdicție, în vederea numirii unui tutore;
- c) serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie, asupra celui pus sub interdicție, potrivit legii, o supraveghere permanentă;
- d) biroului de carte funciară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul;
- e) registrului comerțului, dacă persoana pusă sub interdicție este comerciant.

Dispozițiile alin.1 sunt aplicabile și instanțelor învestite cu judecarea căilor de atac prevăzute de lege.

În cazul în care cererea de punere sub interdicție a fost respinsă, dacă pe timpul procesului s-a instituit curatela, aceasta încetează de drept.

Art.619⁶- Ridicarea interdicției se face cu procedura prevăzută în prezentul capitol, care se aplică în mod corespunzător.

Despre ridicarea interdicției se face mențiune pe hotărârea prin care s-a pronunțat interdicția.”

3. După capitolul VI¹ din Cartea VI, se introduce un nou capitol, VI², intitulat “Capitolul VI² – Procedura de declarare a morții”, care va avea următorul cuprins:

**“Capitolul VI²
Procedura de declarare a morții**

Art.619⁷ – Cererea de declarare a morții unei persoane se introduce la instanța competentă în a cărei circumscripție acea persoană a avut ultimul domiciliu cunoscut.

Art.619⁸ – După sesizarea instanței, președintele va cere primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, precum și organelor poliției în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut, să culeagă informații cu privire la acesta.

Totodată, președintele va dispune să se facă afișarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut al celui dispărut, la sediul primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București și la sediul instanței, precum și publicarea în Monitorul Oficial al României și într-un ziar de largă circulație, a unui anunț despre deschiderea procedurii declarării morții, cu invitația ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaște în legătură cu cel dispărut.

Președintele va sesiza instanța tutelară de la ultimul domiciliu cunoscut al celui a cărui moarte se cere a fi declarată, spre a numi, dacă este cazul, un curator, în condițiile stabilite de Codul civil.

De asemenea, când există avere imobiliară, președintele va cere, din oficiu, notarea cererii în cartea funciară, precum și înregistrarea acesteia în registrul comerțului, dacă cel a cărui moarte se cere a fi declarată este comerciant.

Art.619⁹ – După trecerea a două luni de la efectuarea publicațiilor și după primirea rezultatelor cercetărilor, președintele va fixa termen de judecată.

Persoana a cărei moarte se cere a fi declarată se citează la ultimul domiciliu cunoscut; citația se publică, totodată, în Monitorul Oficial al României și într-un ziar de largă circulație. Dacă a avut un mandat, va fi citat și acesta, pentru a da lămuriri instanței.

De asemenea, va fi citat și curatorul, dacă a fost numit.

Judecarea se face cu participarea procurorului.

Art.619¹⁰ - Prin grija instanței care a judecat cererea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții rămasă irevocabilă se va afișa timp de două luni la sediul acelei instanțe și al primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel declarat mort, precum și la acest domiciliu.

Dispozitivul hotărârii va fi comunicat instanței tutelare de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort spre a se numi un curator, dacă va fi cazul.

De asemenea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții, cu mențiunea că hotărârea a rămas irevocabilă, va fi comunicat serviciului de stare civilă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

Totodată, când este cazul, dispozitivul hotărârii de declarare a morții va fi notat în cartea funciară și se va înregistra în registrul comerțului.

Art.619¹¹ – Cererea de declarare a morții unei persoane a cărei încetare din viață este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, se poate introduce și la instanța în a cărei circumscripție a murit acea persoană.

Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morții, pe baza cercetărilor făcute de organele competente. Instanța va putea ordona și administrarea altor probe. Dispozițiile art.619⁸ alin.1 și 2 și art.619⁹ alin.1 nu sunt aplicabile.

Art.619¹² – Cererea de declarare a nulității hotărârii prin care se declară moartea unei persoane, în cazul în care aceasta este în viață, se face la instanța care a pronunțat hotărârea. Tot astfel se va proceda când se înfățișează certificatul de stare civilă prin care se constată moartea fizică a celui declarat mort.

Judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părți în procesul de declarare a morții și cu participarea procurorului.

Dispozitivul hotărârii de declarare a nulității hotărârii, cu mențiunea că aceasta a rămas irevocabilă, se comunică serviciului de stare civilă pentru anularea înregistrării.

De asemenea, urmând procedura prevăzută de prezentul articol, la cererea oricărei persoane interesate, instanța va rectifica data morții stabilită prin hotărâre, dacă se va dovedi că nu a fost cu puțință ca moartea să se fi produs la acea dată.

Art.619¹³ – Când se cere rectificarea sau anularea hotărârii de declarare a morții și există avere imobiliară, instanța, din oficiu, va cere notarea cererii în cartea funciară.”

4. Articolul 674 va avea următorul cuprins:

“**Art.674.** (1) Cererile privitoare la posesiune sunt admisibile numai în cazurile și condițiile prevăzute de Codul civil.

(2) Cererile posesorii se judecă de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor stabilite în materia ordonanței președințiale.
(3) Întâmpinarea nu este obligatorie.”

5. Articolul 675 va avea următorul cuprins:

“**Art.675.** În toate cazurile, hotărârea jucătorească nu are nici un efect în privința dreptului de proprietate asupra bunului posedat.”

6. Articolul 676 se abrogă.

Art.IV – Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.61 din 21 martie 1996, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul 2 al articolului 1 va avea următorul cuprins:

“Entitățile de bază ale acestui sistem sunt imobilul și proprietarul”.

2. La articolul 1, după alineatul 2 se introduce un nou alineat, care devine alineatul 3, cu următorul cuprins:

“Prin proprietar, în sensul prezentei legi, se înțelege persoana fizică sau persoană juridică, care are bunuri imobile în proprietate exclusivă sau, după caz, în proprietate comună pe cote-părți ori în devălmășie.”

3. Litera c) a alineatului 2 al articolului 2 va avea următorul cuprins:

“c) identificarea și înregistrarea tuturor proprietarilor și a altor deținători legali de terenuri și de alte bunuri imobile, în vederea realizării publicității imobiliare.”

4. După alineatul 1 al articolului 3 se introduce un nou alineat, care devine alineatul 2, cu următorul cuprins:

“Activitatea Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie va fi coordonată de ministrul justiției.”

5. Alineatul 3 al articolului 4 va avea următorul cuprins:

“Ministerele, alte instituții centrale de stat, regiile autonome și alte persoane juridice, completează datele de cadastru cu informații specifice pentru satisfacerea nevoilor proprii din domeniile pe care le administrează.”

6. La articolul 5, literele a) – h) vor avea următorul cuprins:

“ a) organizează, conduce, îndrumă, controlează și realizează lucrări de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei la nivelul întregii țări;

b) elaborează proiecte de acte normative, norme și instrucțiuni tehnice, regulamente și metodologii de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei;

c) autorizează persoanele fizice și juridice care pot să realizeze și să verifice lucrări de specialitate în domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei;

d) organizează și coordonează Fondul național de geodezie și cartografie, precum și bazele de date cadastrale;

e) asigură, în condițiile legii, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, executarea, completarea, modernizarea și menținerea în stare de utilizare a rețelei geodezice naționale;

f) avizează conținutul topografic al hărților, planurilor, atlaselor, ghidurilor și al altor documente cartografice destinate uzului public;

g) pune la dispoziția solicitanților, în condițiile legii, date și documente de specialitate, precum și situații privind bunurile imobile;

h) îndeplinește, în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale, orice alte sarcini stabilite de Guvern în domeniul său de activitate.”

7. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

“Finanțarea activității Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie, a instituțiilor din subordinea sa și a cadastrului de specialitate ale ministerelor și altor instituții centrale de stat se asigură din venituri extrabugetare și din alocații de la bugetul de stat, potrivit legii. Finanțarea cadastrului de specialitate ale regiilor autonome, societăților comerciale și ale altor persoane juridice se realizează prin mijloace financiare proprii.

Veniturile extrabugetare se încasează, administrează și contabilizează potrivit reglementărilor în vigoare privind finanțele publice.”

8. Alineatul 2 al articolului 10 va avea următorul cuprins:

“În cadrul funcției economice a cadastrului general se evidențiază destinația, categoriile de folosință a parcelelor, precum și elementele necesare stabilirii, de către Ministerul Finanțelor, a valorii economice a bunurilor imobile.”

9. La articolul 11, după alineatul 2 se introduc alineatele 3 și 4, cu următorul cuprins:

“Pentru executarea lucrărilor tehnice de cadastru se vor utiliza, ca suporturi de bază, datele și documentele grafice și textuale de geodezie și cartografie din bazele de date cadastrale și din fondul național de geodezie și cartografie.

Lucrările tehnice de introducere și întreținere a cadastrului sunt realizate de persoane fizice și juridice autorizate de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau oficiul de cadastru, geodezie și cartografie județean sau al municipiului București, după caz.”

10. Alineatul 1 al articolului 12 va avea următorul cuprins:

“Documentele tehnice principale ale cadastrului general, care se vor întocmi la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor, sunt:

- a) registrul cadastral al imobilelor;
- b) indexul alfabetic al proprietarilor;
- c) registrul cadastral al proprietarilor;
- d) registrul corpurilor funciare;
- e) fișa centralizatoare pe grupe de proprietari și categorii de folosință;
- f) harta și planul cadastral.”

11. Alineatul 6 al articolului 12 va avea următorul cuprins:

“Contestațiile cu privire la exactitatea datelor comunicate pot fi prezentate de proprietari în scris, în termen de 60 de zile de la comunicare, oficiului județean de cadastru, geodezie și cartografie, care este obligat să le soluționeze în termen de 30 de zile de la înregistrare. Cei nemulțumiți de modul de soluționare a contestațiilor de către oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie pot face plângere la judecătoria în circumscripția căreia domiciliază sau își are sediul contestatorul, în termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatului contestației sau, după caz, de la data la care oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie era obligat să comunice contestatorului rezultatul contestației.”

12. La articolul 12, după alineatul 6 se introduce alineatul 7, cu următorul cuprins:

“Procedura de rezolvare a contestațiilor arătate la alin.6 se va stabili prin ordin comun de către Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie și Ministerul Justiției.”

13. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

“Art.13 – Hărțile și planurile cadastrale conțin reprezentarea grafică a datelor din registrele cadastrale, referitoare la bunurile imobile din cadrul unităților administrativ-teritoriale - comune, orașe și municipii – și se păstrează la oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie.

Registrele, hărțile și planurile vor sta la baza întocmirii sau, după caz, a actualizării evidenței privind publicitatea imobiliară. O copie a acestora se păstrează la biroul de carte funciară.

Hărțile, planurile și registrele cadastrale se țin la zi, în concordanță cu situația de pe teren, în baza cererilor și comunicărilor făcute conform legii, precum și prin întreținerea lucrărilor de cadastru, cu o periodicitate de cel mult 10 ani de la introducerea cadastrului, când se va parcurge în mod obligatoriu întreg teritoriul administrativ și se va confrunta conținutul hărților, planurilor și registrelor cadastrale cu situația reală din teren și se vor înregistra toate elementele modificatoare.”

14. Articolul 18 va avea următorul cuprins:

“Art.18 – Persoanele fizice și persoanele juridice care dețin și realizează, în funcție de domeniul specific de activitate, lucrări de specialitate în domeniile cadastru, cartografie și geodezie, pentru satisfacerea nevoilor proprii, sunt obligate, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Pază și Protecție, precum și a persoanelor juridice din sectorul producției de apărare, să pună cu titlu gratuit, la dispoziția Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie și a unităților sale subordonate, datele cerute pentru alcătuirea și actualizarea bazelor de date cadastrale și fondului național de geodezie și cartografie.”

15. Titlul II – “Publicitatea imobiliară” va avea următorul cuprins:

**“Titlul II
Publicitatea imobiliară**

**Capitolul I
Evidența cadastral-juridică**

Secțiunea 1 Dispoziții generale

Art.20 – Publicitatea imobiliară întemeiată pe sistemul de evidență a cadastrului general are ca obiect înscrierea în cartea funciară a actelor și faptelor juridice referitoare la imobilele din aceeași localitate, în scopul transmiterii sau constituirii de drepturi reale imobiliare ori, după caz, al opozabilității față de terți a acestor înscrieri.

Ea se efectuează de către birourile de carte funciară pentru imobilele situate în raza de activitate a acestora.

Art.21 - Cartea funciară descrie imobilele și cuprinde arătarea drepturilor reale ce au ca obiect aceste bunuri.

Drepturile personale, faptele sau alte raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară pot fi înscrise în cazurile anume prevăzute de lege.

Cărțile funciare întocmite și numerotate pe teritoriul administrativ al fiecărei localități alcătuiesc, împreună, registrul cadastral de publicitate imobiliară al acestui teritoriu, ce se ține de către biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială de activitate este situat imobilul respectiv.

Cartea funciară se ține într-un singur exemplar. Ea se întregeste cu planul, înscrisurile privitoare la înscrieri și registrul de intrare. De pe fiecare înscris, în temeiul căruia se face o înscriere în cartea funciară, se va opri o copie care se va păstra la arhivă împreună cu cererea de înscriere, alcătuind mapele cărții funciare.

Art.22 – Cartea funciară este alcătuită din titlu, indicând numărul ei și denumirea localității în care este situat imobilul, precum și din trei părți:

A.Partea I, referitoare la descrierea imobilelor, care va cuprinde:

- a) numărul de ordine și cel cadastral (topografic) al fiecărui imobil;
- b) suprafața terenului, amplasamentul, vecinătățile și, după caz, semnele de hotar distinctiv;
- c) construcțiile existente;
- d) o rubrică de observații.

B.Partea a-II-a, referitoare la înscrierile privitoare la dreptul de proprietate, care va cuprinde:

- a) numele sau denumirea proprietarului;

b) actul sau faptul juridic care constituie titlul de proprietate, cu arătarea înscrisurilor pe care se întemeiază dreptul de proprietate, precum și a agentului instrumentator care a autentificat, legalizat sau emis aceste înscrisuri;

- c) strămutările proprietății;
- d) interdicția de a înstrăina sau greva;
- e) servituțile constituite în folosul imobilului;
- f) faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice, precum și acțiunile privitoare la proprietate;
- g) orice modificări, îndreptări sau însemnări ce s-ar face cu privire la înscrierile făcute în această parte, în titlu sau în Partea I a cărții funciare.

Partea a II-a va avea următoarele rubrici: numărul de ordine, înscrieri și observații.

C. Partea a III-a, referitoare la înscrierile privitoare la dezmembrămintele dreptului de proprietate și sarcini, care va cuprinde:

a) dreptul de suprafață, ca sarcină asupra terenului pe care s-a constituit suprafața, cu arătarea cărții funciare în care s-a înscris dreptul de suprafață, ca un corp funciar de sine stătător;

b) dreptul de uzufruct, uz, abitație, folosință, concesiune, administrare, servituțile în sarcina fondului aservit, ipoteca și privilegiile imobiliare, precum și locațiunea sau cesiunea de venituri indiferent de termenul pentru care au fost încheiate;

c) faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice, precum și acțiunile privitoare la drepturile reale înscrise în această parte;

d) sechestrul, urmărirea imobilului sau a veniturilor sale;

e) orice alte modificări, îndreptări sau însemnări ce s-ar face cu privire la înscrierile făcute în această parte.

Partea a III-a va avea următoarele rubrici: numărul de ordine, înscrieri și observații.

Datele din cartea funciară pot fi redactate și arhivate și sub formă de înregistrări pe microfilme și pe suporturi accesibile echipamentelor de prelucrare automată a datelor. Acestea au aceleași efecte juridice și forță probatorie echivalentă cu înscrisurile în baza cărora au fost redactate.

Art.23 – Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta cartea funciară, precum și celelalte documente cu care acesta se întregeste, potrivit legii, cu excepția evidențelor care privesc siguranța națională.

La cerere, se vor elibera extrase, certificate sau copii legalizate de pe cărțile funciare, cu plata taxelor legale.

Nici o autoritate nu va putea cere transmiterea originalului cărții funciare sau a planurilor de identificare a imobilelor.

Mapa înscrisurilor privind înscrierea atacată va putea fi cerută de către instanța judecătorească sau de către organele de urmărire penală.

Secțiunea a 2-a

Înscrierile în cartea funciară

Art.24 - Înscrierile sunt de trei feluri: intabularea, înscrierea provizorie și notarea.

Intabularea și înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea drepturilor personale și a faptelor sau raporturilor juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

Codul civil stabilește cazurile, condițiile și regimul juridic al acestor înscrieri, iar prezenta lege, procedura de înscriere în cartea funciară.

Art.25 - Drepturile tabulare sunt drepturile reale asupra imobilelor înscrise, potrivit legii, în cartea funciară.

Art.26 - Obiectul drepturilor tabulare este corpul funciar care poate fi alcătuit din unul sau mai multe imobile alipite.

Aceeași carte funciară nu poate cuprinde mai multe corpuri funciare.

Art.27 - Corpul funciar constituit prin înscrierile în cartea funciară se va putea modifica prin alipiri, dacă mai multe parcele se unesc într-un singur corp sau dacă se adaugă o nouă parcelă la un corp funciar ori se mărește întinderea unei parcele.

De asemenea, corpul funciar se modifică și prin dezlipiri dacă se desparte o parcelă de un corp sau se micșorează întinderea unei parcele. Dezlipirea unei parcele sau a unei părți dintr-o parcelă, care face parte dintr-un corp funciar, se face împreună cu sarcinile care o grevează. Parcelă care este grevată cu sarcini nu poate fi alipită la un alt corp funciar, ci va forma, în caz de dezlipire, un corp funciar separat.

Art.28 - În caz de alipire sau dezlipire, se vor efectua transcrieri, dacă o parcelă trece dintr-o carte funciară în alta sau dacă, dezlipindu-se o parcelă,

aceasta se va trece într-o altă carte funciară ca un corp funciar de sine stătător sau ca o parcelă a unui alt corp funciar.

Dacă se transcrie o parte din parcelă într-o altă carte funciară, restul se înscrie în vechea carte funciară, cu menționarea noului număr și a întinderii, iar dacă toate parcelele înscrise într-o carte funciară au fost transcrise, aceasta se va închide și nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Capitolul II

Procedura de înscriere în cartea funciară

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Art.29 - Înscrierile în cartea funciară se efectuează la cererea părților interesate, cu excepția cazurilor în care legea prevede înscrierea din oficiu.

Cererea de înscriere în cartea funciară se va depune la biroul de carte funciară competent și va fi însoțită de înscrisul original și de copia legalizată de pe acesta, prin care se constată actul sau faptul juridic a cărui înscriere se cere. Copia legalizată se va păstra în mapa biroului de carte funciară.

În cazul hotărârii judecătorești, se va prezenta o copie legalizată, cu mențiunea că este irevocabilă.

Cererile de înscriere se vor înregistra de îndată în registrul de intrare, cu menționarea datei și a numărului care rezultă din ordinea cronologică a depunerii lor.

Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeași zi, la același birou de carte funciară, drepturile de ipotecă vor avea același rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se pronunțe asupra rangului sau, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

Art.30 - În cazul în care registratorul de proprietate admite cererea, dispune înscrierea prin încheiere, dacă înscrisul îndeplinește următoarele condiții:

- a) cerințele de validitate a actului juridic, precum și forma autentică în cazul actelor translativă sau constitutive de drepturi reale imobiliare;
- b) are deplină putere doveditoare;
- c) indică numele sau, după caz, denumirea părților;
- d) individualizează corect imobilul cu numărul cadastral;

e) este însoțit de o traducere legalizată, dacă nu este întocmită în limba română.

Încheierea va cuprinde determinarea dreptului sau a faptului, indicarea numărului parcelei și a cărții funciare, a felului înscrierii, precum și a cărții funciare în care urmează a se face înscrierea.

În cazul în care identificarea cadastrală a parcelei nu este posibilă, pe baza datelor existente va fi folosită documentația cadastrală recepționată sau, după caz, vizată de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie.

Art.31 – Dacă se constată că cererea de înscriere în cartea funciară nu întrunește condițiile legale, se va respinge printr-o încheiere motivată. Despre respingerea cererii se va face mențiune în registrul de intrare, în dreptul înregistrării acesteia.

Dispozițiile alin.1 se aplică în mod corespunzător și în cazul cererilor de radiere.

Art.32 – Încheierea se comunică celui care a cerut înscrierea sau radierea unui act sau fapt juridic, precum și celorlalte persoane interesate potrivit mențiunilor din cartea funciară cu privire la imobilul în cauză, în termen de 20 de zile de la pronunțarea încheierii, dar nu mai târziu de 60 de zile de la data înregistrării cererii.

Încheierea poate fi atacată cu plângere la judecătoria în circumscripția căreia se află biroul de carte funciară. Aceasta se depune la biroul de carte funciară și se înscrie, din oficiu, în cartea funciară.

Hotărârea pronunțată de judecătoria poate fi atacată cu recurs. Cererea de recurs se va comunica biroului de carte funciară pentru înscriere, iar în cazul respingerii recursului înscrierea se va radia din oficiu.

Hotărârea judecătorească rămasă irevocabilă se comunică, din oficiu, biroului de carte funciară de către judecătoria sau, după caz, de către instanța de recurs. Înscrierea făcută în temeiul acestei hotărâri judecătorești își produce efectele de la înregistrarea cererii la biroul de carte funciară.

Art.33 – Dacă s-a încuviințat înscrierea provizorie a unui drept tabular, justificarea acesteia se va face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a săvârșit înscrierea provizorie sau în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Justificarea înscrierii provizorii se va putea face, în lipsa unui termen de justificare stabilit de lege ori stipulat de părți, cât timp nu s-a notat în cartea funciară cererea de radiere a acestei înscrieri.

Radierea înscrierii provizorii se poate cere de orice persoană interesată. Registratorul de proprietate se va pronunța asupra cererii de radiere după ascultarea părților, afară de cazul când termenul de justificare nu era împlinit sau când înaintea cererii de radiere s-a notat în cartea funciară acțiunea în justificarea înscrierii provizorii ori în executarea obligației garantate prin înscrierea provizorie, când o va respinge din oficiu.

Art.34 – Când înscrierea provizorie a fost radiată, registratorul de proprietate va respinge din oficiu cererea pentru o nouă înscriere a aceluiași drept, dacă:

- a) radierea s-a făcut în urma unei declarații prin care cel ce a obținut înscrierea a renunțat fără nici o rezervă la acest drept;
- b) radierea s-a făcut în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care acțiunea pe care se întemeia înscrierea provizorie a fost respinsă în fond;
- c) a fost notată hotărârea judecătorească irevocabilă prin care s-a constatat nevalabilitatea titlului în temeiul căruia fusese cerută înscrierea provizorie;
- d) după radierea unei înscrieri provizorii nejustificate, s-a cerut din nou aceeași înscriere provizorie, fără a se înfățișa dovada că s-a pornit acțiunea în justificare.

Art.35 – Dacă înscrierea provizorie a fost încuviințată, se vor putea săvârși înscrieri atât împotriva celui intabulat, cât și împotriva celui înscris provizoriu.

Dacă înscrierea provizorie a fost justificată, se vor radia, din oficiu, înscrierile făcute împotriva titularului intabulat.

Dacă, dimpotrivă, înscrierea provizorie a fost radiată, se vor radia, din oficiu, înscrierile făcute împotriva celui înscris provizoriu.

Dispozițiile prezentului articol se vor aplica prin asemănare și în cazul când radierea unui drept tabular s-a încuviințat printr-o înscriere provizorie.

Art.36 – În lipsa acordului părților, înscrierile și radierele efectuate în cărțile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanței judecătorești rămase irevocabile.

Prevederile art.32 se vor aplica în mod corespunzător.

Art.37 - În cazul în care o carte funciară urmează a fi întocmită ori completată prin înscrierea unui imobil care nu a fost cuprins în nici o altă carte funciară, precum și în cazul în care o carte funciară a fost distrusă, pierdută ori a devenit nefolosibilă, în total sau în parte, din diferite cauze, întocmirea, completarea și reconstituirea, după caz, se vor face de către registratorul de proprietate, la cerere sau din oficiu, cu acordul celor interesați, pe baza unei încheieri. În acest scop se vor folosi toate înscrisurile privitoare la imobilele în cauză pentru identificarea parcelelor și a suprafețelor, precum și situația dreptului de proprietate, documentația cadastrală, constatările la fața locului sau, după caz, înregistrările după microfilme și pe suporturi accesibile echipamentelor de prelucrare automată a datelor.

Încheierea poate fi atacată, după caz, în condițiile art.32 alin.2.

Art.38 - Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor sau radierilor, altele decât cele ce constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta, prin încheiere motivată, de către registratorul de proprietate, la cerere sau din oficiu, cu sau fără citarea părților. Această încheiere se va comunica părții care nu a fost prezentă.

În acest caz se vor aplica, prin asemănare, dispozițiile legale privitoare la rectificarea cuprinsului cărții funciare.

Art.39 - Notarul public care a întocmit un act prin care se transmite, se modifică, se constituie sau se stinge un drept real imobiliar este obligat să ceară, din oficiu, înscrierea în cartea funciară. În acest scop, va trimite cererea de înscriere a acestui act, în ziua întocmirii lui sau cel mai târziu a doua zi, la biroul de carte funciară în a cărui rază de activitate se află imobilul, chiar în cazul în care partea interesată și-a rezervat dreptul de a face diligențele necesare pentru înscriere.

Instanța judecătorească va transmite, în termen de 3 zile, hotărârea judecătorească rămasă irevocabilă, constitutivă sau declarativă asupra unui drept tabular, la biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială de activitate se află imobilul. Registratorul de proprietate nu dispune înscrierea în cartea funciară decât după ce partea interesată, legal citată, va face dovada achitării taxelor aferente prevăzute de lege; până la această dată, hotărârea judecătorească va fi însă notată în cartea funciară.

Instanța judecătorească nu va trece la dezbateră în fond a acțiunii privitoare la un drept real înscris în cartea funciară dacă aceasta nu a fost notată, în prealabil, în cartea funciară, la cerere sau din oficiu.

Art.40 - Ministerul Justiției organizează, coordonează și controlează activitatea de publicitate a birourilor de carte funciară, printr-un compartiment de specialitate.

Secțiunea a 2-a

Dispoziții speciale privitoare la înscrierea drepturilor tabulare

§.1 Dreptul de proprietate

Art.41 - În cazul proprietății comune în devălmășie vor fi înscrise în aceeași carte funciară toți proprietarii. În ceea ce privește proprietatea comună pe cote-părți, se va indica cota fiecărui coproprietar.

În cazul proprietății periodice, se va indica drepturile fiecărui proprietar aferente intervalului de timp în care poate dispune de bun.

Art.42 - Dacă o construcție face obiectul proprietății pe etaje sau pe apartamente, se va întocmi o carte funciară colectivă pentru întreaga construcție și câte o carte funciară individuală pentru fiecare etaj sau apartament având proprietari diferiți.

Imobilul va fi indicat în cartea funciară colectivă cu un număr cadastral nefracționat. În cărțile funciare individuale, fiecare etaj sau apartament se va indica cu un număr fracționat, al cărui numărător va fi numărul cadastral arătat în cartea funciară colectivă, iar numitorul va fi, după caz, numărul etajului sau al apartamentului.

Înscrierile care privesc întreaga clădire se vor face în ambele cărți funciare.

Art.43 - Înscrierea drepturilor moștenitorilor în cartea funciară se va efectua în temeiul certificatului de moștenitor sau de legatar ori, în lipsa acestuia, în temeiul unei hotărâri judecătorești.

Art.44 - Dreptul de proprietate dobândit pe cale de accesiune se va putea înscrie în cartea funciară pe baza unui certificat eliberat de primăria localității unde este situat imobilul prin care se va atesta, când este cazul, și

faptul că proprietarul a edificat construcțiile în conformitate cu autorizația de construire eliberată potrivit legii, precum și a unei expertize efectuate de un cadru tehnic de specialitate autorizat de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie.

Art.45 - Imobilele ce aparțin domeniului public al statului sau, după caz, al unității administrativ-teritoriale, se vor înscrie în registrul de publicitate special al unității administrativ-teritoriale pe care sunt situate, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Registrele de publicitate sunt alcătuite din cărți funciare speciale și se țin de către biroul de carte funciară.

§.2 Dreptul de superficie

Art.46 – Dreptul de superficie se va înscrie în folosul titularului în partea a treia a cărții funciare, arătându-se totodată cartea funciară în care s-a înscris dreptul de superficie ca un corp funciar de sine stătător. Imobilul asupra căruia s-a constituit dreptul de superficie se va înscrie cu același număr cadastral însoțit de un indice ca și în cartea funciară a dreptului de proprietate, arătându-se în rubrica de observații despre numărul cărții funciare a proprietății.

Dacă dreptul de superficie se constituie pe una dintre parcelele care alcătuiesc corpul funciar sau pe o parte dintr-o astfel de parcelă, se va alcătui un corp funciar din parcelă sau din partea de parcelă grevată cu dreptul de superficie.

Art.47 – Dispozițiile art.46 sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazul înscrierii unui drept de concesiune sau de folosință asupra unor imobile din domeniul public sau privat al statului ori, după caz, al unităților administrativ-teritoriale.

§.3 Dreptul de uzufruct, uz, abitație sau servitute

Art.48 – Dacă uzufructul, uzul, abitația sau servitutea are drept obiect numai o parte dintr-o parcelă, dreptul se va individualiza printr-o schiță făcută de pe planul cadastral.

Servitutea va fi arătată și în cartea funciară a fondului dominant.

Art.49 - Radierea unei servituți constituite în folosul unui imobil se va putea face numai cu acordul terțului care are înscris vreun drept tabular asupra imobilului.

Chiar fără această învoire, registratorul de proprietate va putea dispune radierea dreptului de servitute după ascultarea părților, dacă paguba pricinuită prin radiere ar fi neînsemnată.

Art.50 – Dacă se grevează un bun viitor cu un drept de uzufruct, uz, abitație sau servitute, se va putea face numai o înscriere provizorie, dispozițiile art.52 aplicându-se prin analogie.

În cazul servituții constituite în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant, cererea de înscriere provizorie va fi însoțită de descrierea acestei utilități, cu menționarea, dacă este cazul, a lucrărilor necesare pentru exercitarea servituții.

§.4 Dreptul de ipotecă

Art.51 – Ipoteca se poate înscrie numai asupra unui corp funciar, în întregul său, sau asupra părții unui coproprietar. Dacă ipoteca s-a constituit asupra unui etaj sau apartament, ea va fi înscrisă atât asupra acestora, cât și asupra părții comune indivize cuvenită proprietarului ipotecat.

Dacă un drept de ipotecă urmează să fie înscris în mai multe cărți funciare pentru garantarea aceleiași creanțe, prima carte arătată în cerere se va considera drept carte principală, iar celelalte drept cărți secundare; în cartea funciară principală se vor arăta cărțile secundare, iar în acestea din urmă cartea principală. Procedura de înscriere a ipotecilor colective se va stabili prin regulamentul menționat la art.65 din prezenta lege.

Art.52 - Ipoteca asupra unui bun viitor se va putea înscrie numai provizoriu. La cerere se va atașa, alături de contractul din care se naște obligația garantată și, după caz, contractul de ipotecă, documentația tehnică și cadastrală necesară potrivit legii și, dacă este cazul, autorizația de construire.

Justificarea înscrierii provizorii se va face numai pe baza unui certificat eliberat de primăria localității unde este situat imobilul, care atestă faptul că proprietarul a edificat construcția în conformitate cu documentația tehnică și cadastrală și, când este cazul, cu autorizația de construire, precum

și a unei expertize efectuate de un cadru tehnic de specialitate autorizat de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie.

Art.53 - În toate cazurile când legislația română acordă un privilegiu imobiliar sau o ipotecă legală pentru garantarea vreunui drept sau creanțe se va putea cere înscrierea acelui privilegiu sau a ipotecii legale în cartea funciară.

Înscrierea privilegiului sau a ipotecii legale se face în temeiul înscrisului din care rezultă creanța privilegiată sau care conferă dreptul de a lua o inscripție ipotecară.

Privilegiile sau ipotecile legale se vor înscrie pentru suma prevăzută în înscris; dacă creanța nu este determinată, pentru suma maximă arătată în cerere.

În toate cazurile, ele capătă rang prin înscrierea lor în cartea funciară.

Art.54 - Când în înscrisul doveditor al vânzării se învederează că prețul nu a fost plătit ori nu a fost plătit în întregime, dreptul de ipotecă legală pentru garantarea prețului datorat se înscrie din oficiu, în folosul vânzătorului.

Dacă, însă, vânzarea a fost desființată, dreptul de ipotecă se va radia din oficiu.

Art.55 - Dispozițiile art.54 se vor aplica în mod corespunzător în cazul schimbului sau împărțelii, pentru diferența de valoare datorată în bani.

Ipoteca legală pentru garantarea prețului datorat de coproprietarul adjudecator al imobilului supus împărțelii se va înscrie în temeiul actului de adjudecare.

Art.56 - În cazul ipotecii legale a celui care acordă un împrumut pentru dobândirea unui imobil, creditorul poate să ceară înscrierea provizorie a dreptului de ipotecă. La cererea de înscriere se vor alătura antecontractul de vânzare-cumpărare încheiat între proprietarul imobilului și cel care urmează să îl dobândească, precum și contractul privitor la împrumut încheiat între acesta din urmă și creditorul ipotecar.

Justificarea înscrierii provizorii se va face în baza contractului de dobândire a imobilului, care trebuie să ateste că plata s-a făcut cu banii împrumutați.

Radierea înscrierii provizorii se va dispune, la cerere, cu acordul creditorului ipotecar sau din oficiu, dacă în termenul prevăzut în înscriere imobilul nu a fost dobândit cu suma de bani împrumutată.

Art.57 - Ipoteca legală a creditorului întreținerii se înscrie din oficiu, o dată cu dreptul de proprietate asupra imobilului în folosul debitorului.

În caz de urmărire silită a imobilului, ipoteca se radiază din oficiu, o dată cu înscrierea dreptului de proprietate în folosul adjudecatorului, însă numai pe baza dovezii eliberate de executorul judecătoresc că s-a consemnat prețul imobilului pe numele debitorului și la dispoziția creditorului întreținerii; din această sumă se va plăti creditorului o rentă în bani, în ratele și cuantumul stabilite prin contractul de întreținere cu titlu de contravaloare a acesteia sau, după caz, prin hotărârea judecătorească de înlocuire a obligației de întreținere cu obligația de plată a unei rente în bani.

Art.57¹ - În afara cazurilor prevăzute de art.55, coproprietarul va putea cere, în temeiul înscrisului original de împărțeață și a copiei legalizate a cererii de chemare în garanție, înscrierea unei ipotecii legale asupra imobilelor dobândite de ceilalți coproprietari în urma împărțelii, pentru garantarea creanței rezultate din evicțiune.

Art.57² - Arhitecții, antreprenorii și lucrătorii vor putea cere, în temeiul înscrisului original doveditor al contractului încheiat cu titularul înscris în cartea funciară, înscrierea unei ipotecii legale asupra imobilului care face obiectul lucrărilor pe care s-au obligat să le execute, pentru garantarea prețului acestor lucrări, în limita sporului de valoare adus imobilului.

Art.57³ - Înscrierea provizorie a radierii dreptului de ipotecă se încuviințează numai dacă, în urma efectuării potrivit legii a ofertei reale și a consemnațiunii, se alătură la cererea de radiere și un certificat eliberat de instituția unde s-a efectuat consemnațiunea, care să ateste că debitorul a renunțat la dreptul de a retrage suma consemnată.

Art.57⁴ - Cesionarul unei creanțe ipotecare va putea cere în favoarea sa înscrierea ipotecii, pe baza înscrisului de cesiune a creanței.

Debitorul cedat va putea cere în termen de o lună de la comunicarea încheierii prin care s-a ordonat înscrierea ipotecii, notarea excepțiilor pe care

le-ar fi putut opune cedentului pentru cauze anterioare comunicării încheierii și pe care înțelege să le opună cesionarului.

Registratorul de proprietate va încuviința în întregime sau în parte radierea dreptului de ipotecă sau notarea prevăzută în alin.2, în temeiul hotărârii judecătorești irevocabile, prin care s-a pronunțat asupra temeiniciei excepțiilor invocate de debitorul cedat.

Art.57⁵ – Dacă creanța ipotecară a fost dată în gaj, debitorul va putea opune creditorului gajist excepțiile pe care le avea împotriva creditorului său, dacă sunt întemeiate pe cauze anterioare datei când i s-a comunicat încheierea prin care s-a dispus notarea gajului.

Art.57⁶ – Dacă înscrisul de ipotecă cuprinde clauza la ordin sau la purtător, se va face mențiune despre aceasta în înscriere.

În acest caz, dreptul de ipotecă sau dreptul de gaj asupra creanței ipotecare se va dobândi și va fi opozabil fără înscrierea în cartea funciară, prin însăși strămutarea sau darea în gaj a titlului la ordin sau la purtător.

Art.57⁷ – Dacă ipoteca creanței novate a fost rezervată pentru garantarea noii creanțe, aceasta se va înscrie, cu rangul vechii ipotece, în temeiul înscrisului care face dovada novațiunii.

Art.57⁸ – Cel subrogat în drepturile creditorului ipotecar va putea cere înscrierea strămutării dreptului de ipotecă în temeiul înscrisurilor ce dovedesc subrogațiunea.

Art.57⁹ – Ordonanța prin care se dispune facerea popririi asupra unei creanțe ipotecare se va comunica din oficiu biroului de carte funciară care, după notare, o va comunica terțului poprit.

Dacă după notarea popririi, cesionarul creanței ipotecare cere înscrierea cesiunii în favoarea sa, registratorul de proprietate o va încuviința sub rezerva dreptului creditorului poprit, drept ce i se cuvine potrivit normelor dreptului comun.

Creditorii urmăritori vor putea cere intabularea strămutării creanței ipotecare poprite, în temeiul hotărârii irevocabile de validare.

Dacă, însă, s-au făcut mai multe popriri asupra aceleiași creanțe ipotecare, pentru care, însă procedura de validare este în curs de soluționare în fața mai multor instanțe, intabularea strămutării dreptului de ipotecă în

favoarea creditorului care a obținut hotărârea irevocabilă de validare, se va face sub rezerva dreptului celorlalți creditori popritori.

Art.57¹⁰ – Rangul ipotecilor poate fi schimbat prin notarea priorității în temeiul învoielii făcute între creditorii ipotecilor al căror rang se schimbă.

Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc și alte ipotece sau drepturi ai căror titulari nu au consimțit la acordarea priorității, această schimbare nu le va fi opozabilă decât în măsura în care le era opozabilă ipoteca al cărei rang a fost cedat.

Dacă imobilul este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la folosul schimbării de rang, creanța ipotecară condiționată reluându-și rangul cedat.

Dispozițiile alin.1-3 se vor aplica și în cazul în care titularul unei ipotece, în rang egal cu ipoteca al cărei rang a fost cedat nu a fost de acord cu schimbarea.

Secțiunea a 3-a

Dispoziții speciale privitoare la notarea în cartea funciară a drepturilor de creanță, a faptelor sau a altor raporturi juridice

Art.57¹¹ – Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau ipoteca să fie notată, arătând în acest din urmă caz, suma ce urmează să se garanteze prin ipotecă.

Biroul de carte funciară va putea elibera numai un singur exemplar de pe încheierea prin care se admite notarea.

Dacă se săvârșește înstrăinarea sau ipotecarea, dreptul înscris va avea rangul notării.

Art.57¹² – Notarea intenției de a înstrăina sau ipoteca își pierde efectul prin trecerea unui termen de două luni de la data înregistrării cererii.

Anul, luna și ziua în care notarea își pierde efectul vor fi arătate atât în notare, cât și în încheierea care a ordonat-o.

Art.57¹³ – O dată cu cererea de înscriere făcută în termenul arătat la art.57¹², se va înfățișa și încheierea prin care s-a încuviințat notarea intenției, făcându-se mențiune pe aceasta despre săvârșirea înscrierii în cartea funciară.

Dacă după notarea intenției de a înstrăina ori de a ipoteca s-a notat hotărârea de deschidere a procedurii reorganizării judiciare și falimentului, dreptul privitor la care s-a făcut notarea intenției va putea fi înscris numai dacă actul de înstrăinare sau contractul de ipotecă a fost încheiat anterior acestei din urmă înscrieri; dovada anteriorității se va face numai prin înscris cu dată certă.

Art.57¹⁴ – Cât timp notarea intenției de înstrăinare nu și-a pierdut efectul, imobilul nu va putea fi vândut la licitație decât de creditorii care au rang de preferință înaintea notării.

Dacă proprietatea dobândită prin licitație a fost înscrisă, notarea intenției de înstrăinare se va radia din oficiu. De asemenea, la cererea părții pentru care s-a făcut intabularea, o dată cu intabularea înstrăinării imobilului se va dispune și radierea tuturor înscrierilor ce s-au făcut după notare intenției de înstrăinare.

Art.57¹⁵ – Dacă cererea pentru înscrierea dreptului nu se prezintă în termenul arătat la art.57¹², notarea se va radia din oficiu.

Notarea nu se va putea radia înainte de trecerea termenului, decât în cazul în care cel îndreptățit înfățișează exemplarul încheierii prin care s-a ordonat notarea; pe acest exemplar se va face mențiune despre săvârșirea radierii.

Art.57¹⁶ – În toate cazurile, notarea intenției de a înstrăina ori a ipoteca nu se va reînnoi cu același cuprins timp de 6 luni de la data când notarea aceleiași intenții și-a pierdut efectul.

Art.57¹⁷ – Promisiunea de a încheia un contract viitor stipulată în antecontract se va putea radia, dacă cel îndreptățit nu a cerut instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui.

Radierea se va dispune din oficiu, cu excepția cazului când cel îndreptățit a cerut notarea în cartea funciară a acțiunii prevăzute la alin.1.

Art.57¹⁸ - Notarea interdicției de a înstrăina sau de a greva nu împiedică înscrierea dreptului, dacă rangul a fost asigurat, potrivit legii, înainte de prezentarea cererii de notare. Ea nu împiedică justificarea unei înscrieri provizorii.

Art.57¹⁹ – În caz de separație de patrimonii, drepturile creditorilor și legatarilor se conservă numai prin notare.

Prin notare, separația de patrimonii va produce efectele prevăzute de Codul civil.

Notarea se poate cere cât timp moștenitorul este înscris ca proprietar în cartea funciară.

Dacă s-a renunțat la separația de patrimonii, radierea se va putea cere în temeiul înscrisului de renunțare la acest beneficiu.

În cazul în care radierea se cere pentru novațiunea creanței prin acceptare moștenitorului ca debitor, registratorul de proprietate se va pronunța asupra cererii, după ascultarea părților interesate. Dacă părțile nu se înțeleg, ele vor fi îndrumate la proces, iar radierea notării separației de patrimonii se va face numai în temeiul hotărârii judecătorești irevocabile.

Art.57²⁰ – Donatorul va putea cere notarea în cartea funciară a cererii de revocare a liberalității în cazurile prevăzute de art.829 și 930 din Codul civil.

Revocarea liberalității pentru ingratură și pentru survenire de copil, nu va aduce nici o atingere drepturilor reale dobândite cu titlu oneros, asupra imobilului cuprins în donație de o terță persoană de bună-credință, dacă aceste drepturi au fost dobândite înainte de notarea cererii de revocare sau, după caz, de rectificare a cuprinsului cărții funciare.

Regula prevăzută la alin.2 se aplică și revocării pentru neîndeplinirea sarcinii sau condiției, afară numai dacă sarcina sau condiția a fost notată în cartea funciară.

Raportul în natură al bunurilor imobile care fac parte din succesiune, nu aduce atingere sarcinilor și înstrăinărilor consimțite de proprietarul tabular înainte de notarea în cartea funciară a cererii de raport.

Art.57²¹ – Dacă în contractul de donație s-a stipulat întoarcerea lucrurilor dăruite la donator, atât pentru cazul când donatarul ar muri înaintea lui, cât și pentru cazul când și donatarul și descendenții săi ar muri înaintea sa, dreptul la întoarcere se va nota în cartea funciară.

Dacă bunurile dăruite se întorc la donator, o dată cu înscrierea dreptului în favoarea acestuia, se vor radia din oficiu înstrăinările și grevările făcute după notare.

Se mențin, însă, locațiunile făcute pentru un termen de cel mult 5 ani, cesiunile de venituri pe un termen de cel mult doi ani, precum și notările privitoare la acțiunile ce au fost introduse și împotriva donatorului.

Art.57²² – Dacă donația s-a făcut în vederea încheierii unei căsătorii, la cererea de înscriere se va alătura și extrasul de pe actul de căsătorie, eliberat de serviciul de stare civilă.

Cât timp însă căsătoria nu este celebrată, se va putea cere numai înscrierea provizorie a donației făcute în vederea încheierii căsătoriei.

Art.57²³ – Dacă contractul cuprinde o donație de bunuri prezente făcută de soți în timpul căsătoriei, în textul înscrierii se va arăta atât calitatea de soț, cât și faptul că o asemenea donație este întotdeauna revocabilă potrivit art.937 din Codul civil.

Dacă soțul donator revocă donația, se va proceda potrivit celor prevăzute de art.57²⁰ alin.2 și 3.

Secțiunea a 4-a

Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

Art.57²⁴ - Cererea de înscriere a dreptului dobândit în temeiul uzucapiunii se depune la biroul de carte funciară în a cărui rază teritorială este situat imobilul.

La cerere se vor anexa:

a) o declarație în care solicitantul va menționa că posedă imobilul în condițiile prevăzute de lege și că acesta nu a fost scos din circuitul juridic civil, precum și faptul că nu este grevat de sarcini;

b) două declarații întocmite în formă autentică ale unor persoane cu deplină capacitate de exercițiu, cu excepția soțului și a rudelor până la gradul IV inclusiv, prin care se menționează, pe proprie răspundere, că solicitantul a posedat imobilul în condițiile legii;

c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, precum și faptul și, eventual, data de la care uzucapantul este cunoscut ca posesor al imobilului;

d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;

e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul și-a întemeiat posesiunea, atunci când este cazul;

ƒ) documentația cadastrală a imobilului, întocmită de un cadru tehnic de specialitate autorizat de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie, precum și numărul cadastral atribuit de acest oficiu.

Declarația prevăzută la alin.2 lit.a) se face de către persoanele fizice pe proprie răspundere, iar de către persoanele juridice prin reprezentanții lor.

După depunerea cererii, registratorul de proprietate dispune prin încheiere, emiterea unei publicații și afișarea acesteia la sediul biroului de carte funciară, la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul, precum și publicarea ei într-un ziar mai răspândit.

Publicația va cuprinde denumirea instanței care a emis-o, numărul și data încheierii prin care s-a dispus emiterea; numele, prenumele sau denumirea posesorului și domiciliul sau după caz sediul acestuia; precizarea că acesta invocă dobândirea proprietății prin uzucapiune, indicarea precisă a imobilului și invitația către cei interesați să facă opoziții, cu precizarea că în termen de o lună de la emitere se va păși la soluționarea cererii.

Îndeplinirea acestei formalități va fi constatată într-un proces-verbal întocmit de grefier, ce se va depune la dosarul cauzei.

Dacă nu s-au făcut opoziții, în termenul prevăzut de alin.5, registratorul de proprietate se va pronunța, după verificarea îndeplinirii condițiilor cerute de lege pentru dobândirea dreptului declarat în temeiul uzucapiunii, iar dacă s-au formulat opoziții, acestea, împreună cu dosarul cauzei, vor fi înaintate judecătorei pentru a soluționa cererea potrivit dreptului comun. În ambele cazuri, registratorul de proprietate se va pronunța prin încheiere, supusă căilor de atac prevăzute de prezenta lege.

Posesorul va putea cere înscrierea provizorie a dreptului recunoscut prin încheierea judecătorei de la biroul de carte funciară și respectiv hotărârea judecătorească, înainte de rămânerea irevocabilă a acestora.

Justificarea înscrierii provizorii se va face pe baza încheierii registratorului de proprietate și, respectiv, a hotărârii judecătorești rămase irevocabile.

Nu se va putea dispune înscrierea dreptului dobândit în condițiile prezentei legi dacă acesta a fost intabulat sau înscris provizoriu în folosul altei persoane, chiar după împlinirea termenului de uzucapiune; în cazul în care s-a făcut numai o notare, se va putea dispune înscrierea dreptului, fără ca înscrierea să fie opozabilă celui care a cerut notarea.

Posesorul este considerat proprietar de la data rămânării irevocabile a încheierii de înscriere în cartea funciară a dreptului de proprietate dobândit în temeiul uzucapiunii.”

16. Alineatul 1 al articolului 61 va avea următorul cuprins:

“Actele și faptele juridice privind terenurile și construcțiile situate pe un teritoriu administrativ pentru care nu s-au definitivat documentele cadastrului general, se vor înscrie cu caracter nedefinitiv, în câte o carte funciară, urmând ca înscrierea în baza documentelor cadastrale definitive să fie efectuată la punerea în aplicare a cadastrului general și pe acel teritoriu. În aceleași condiții se vor înscrie și titlurile de proprietate emise în temeiul Legii fondului funciar nr.18/1991, precum și titlurile de proprietate emise în baza Hotărârii Guvernului nr.834/1991 pentru stabilirea terenurilor aflate în patrimoniul societăților comerciale cu capital de stat, republicată, cu modificările ulterioare. La cererea de înscriere se va atașa documentația cadastrală a bunului imobil întocmită de o persoană fizică sau o persoană juridică autorizată de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau de oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie, care va cuprinde și numărul cadastral atribuit imobilului de către oficiul județean de cadastru, geodezie și cartografie. Înscrierea cu caracter nedefinitiv a actelor și faptelor privind bunurile imobile situate pe un teritoriu administrativ se face pe baza unei documentații tehnice întocmite și recepționate în conformitate cu normele tehnice și regulamentele elaborate de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie.”

17. Articolul 62 va avea următorul cuprins:

“Art.62 – Modul de înscriere în evidențele cadastrale a bunurilor imobile aparținând Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Pază și Protecție, precum și persoanelor juridice din sectorul producției de apărare se va stabili de către aceste organe, cu avizul Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie.”

18. Articolul 65 va avea următorul cuprins:

“Art.65 - În vederea punerii în aplicare a dispozițiilor Titlului II din prezenta lege, Ministerul Justiției va întocmi regulamentul de organizare și funcționare a birourilor de carte funciară.”

19. Articolul 66 va avea următorul cuprins:

“Art.66 – Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie este împuternicit să efectueze verificarea și controlul asupra tuturor persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități în domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază și persoanelor juridice din sectorul producției de apărare.

Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiuni:

a) folosirea, în documente oficiale, a altor date decât cele înscrise în documentele de publicitate imobiliară, în bazele de date cadastrale și în fondul național de geodezie și cartografie;

b) refuzul proprietarilor bunurilor imobile de a permite accesul persoanelor fizice și juridice autorizate pentru executarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei;

c) refuzul de a pune la dispoziție sau de a preda Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau după caz oficiilor de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București, baza topografică și lucrările de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei de către cei care la dețin, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază și persoanelor juridice din sectorul producției de apărare;

d) publicarea, difuzarea sau utilizarea de date și documente de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, fără avizul Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau oficiilor de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București, după caz;

e) executarea lucrărilor de geodezie, cartografie, cadastru, fotogrammetrie și teledetecție fără avizele de execuție eliberate de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau de oficiile de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București, după caz;

f) realizarea și verificarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, fără autorizație legală;

g) nerespectarea sau încălcarea voită a regulamentelor, normelor, metodologiilor și standardelor tehnice în domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei;

h) nerespectarea prevederilor legale cu privire la întocmirea, evidența, multiplicarea și păstrarea datelor și documentelor cu caracter secret;

i) înscrierea în cartea funciară a bunurilor imobile, pe baza unor documentații tehnice nerecepționate de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau, după caz, de oficiile de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București.

Faptele prevăzute la lit.a) și b) se sancționează cu amendă de la 2.000.000 lei la 5.000.000 lei, iar cele prevăzute la lit.c)-i) cu o amendă de la 5.000.000 lei la 10.000.000 lei. Amenzile se aplică persoanelor fizice sau juridice, după caz, și sunt supuse indexărilor periodice, potrivit prevederilor legale.”

20. Articolul 68 va avea următorul cuprins:

“Art.68. – În termen de 90 de zile de la data definitivării lucrărilor de cadastru pe un teritoriu administrativ, oficiul de cadastru, geodezie și cartografie județean sau al municipiului București va transmite, în copie, birourilor de carte funciară ale judecătoriilor documentele tehnice principale ale cadastrului, considerate definitive, în vederea întocmirii cărților funciare ale imobilelor.

Oficiile de cadastru, geodezie și cartografie județene și al municipiului București și birourile de carte funciară de pe lângă judecătoriile realizează, păstrează și asigură conservarea copiilor de siguranță de pe documentele de cadastru, geodezie, cartografie și publicitate imobiliară, după caz, inclusiv de pe microfilme sau alte suporturi.”

21. Articolul 71 va avea următorul cuprins:

“Art.71. – Informațiile privitoare la rețeaua geodezică națională, rețelele de referință, harta oficială a teritoriului României și documentele tehnice principale ale cadastrului, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, reprezintă bunuri proprietate publică a statului, aflate în administrarea Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie și a unităților sale subordonate și în administrarea birourilor de carte funciară, după caz, și sunt accesibile, contra cost, persoanelor fizice și juridice ori de câte ori la utilizează.

Sistemul informațional al cadastrului și publicității imobiliare se va integra în Sistemul Național de Informatizare al României.

Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie și unitățile din subordine sunt abilitate să obțină venituri extrabugetare potrivit tarifelor

stabilite pentru servicii de specialitate prestate către persoanele fizice și juridice.

Cuantumul tarifelor se aprobă de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie. Sumele încasate potrivit dispozițiilor alin.3 se varsă la bugetul Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie sau, după caz, la bugetul unităților din subordine și se utilizează pentru consolidarea instituțională, întreținerea sistemului și realizarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei.”

22. Alineatele 2 și 3 ale articolului 72 se abrogă.

Art.V – Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.139 din 2 iunie 1994, se modifică după cum urmează :

1.Articolul 35 va avea următorul cuprins:

“Art.35 - Dacă bunurile imobile expropriate nu au fost utilizate în termen de un an potrivit scopului pentru care au fost preluate de la expropriat, respectiv lucrările nu au fost începute, foștii proprietari pot să ceară retrocedarea lor dacă nu s-a făcut o nouă declarare de utilitate publică; despre aceasta, foștii proprietari vor fi notificați la adresa indicată expropriatului pe data plății despăgubirii.”

2. Articolul 36 va avea următorul cuprins :

“Art.36 - Cererea de retrocedare se va adresa tribunalului în termen de 2 ani de la data notificării prevăzute la art.35.

În acest caz, tribunalul, verificând temeiurile cererii, va dispune retrocedarea, iar prețul imobilului se va stabili ca și în situația exproprierii, fără a putea însă depăși despăgubirea actualizată”.

3.Articoulul 37 va avea următorul cuprins :

“Art.37 - În cazul în care lucrările pentru care s-a făcut exproprierea nu s-au realizat, iar expropriatorul dorește înstrăinarea imobilului, expropriatul – fost proprietar – are un drept prioritar la dobândire, la un preț ce nu poate fi mai mare decât despăgubirea actualizată.

În acest scop, expropriatorul îl va notifica pe fostul proprietar în condițiile art.35, iar dacă acesta nu optează pentru cumpărare în termen de două luni de la primirea notificării, imobilul poate fi înstrăinat în mod liber.

Dacă dreptul prioritar de dobândire este încălcat, fostul proprietar se poate substitui în drepturile cumpărătorului plătind acestuia prețul, în limita prevăzută la alin.2, precum și cheltuielile ocazionate de vânzare. Dreptul de substituie se exercită în termen de două luni de la data comunicării încheierii prin care s-a dispus înscrierea în cartea funciară în folosul cumpărătorului.

În acest caz, fostul proprietar preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile și obligațiile născute din contractul încheiat cu încălcarea dreptului prioritar de dobândire.

Dispozițiile privind oferta de plată urmată de consemnațiune se aplică în mod corespunzător.

Procesul-verbal încheiat de executorul judecătoresc pentru a constata primirea plății de către terțul cumpărător sau, după caz, hotărârea judecătorească irevocabilă prin care oferta de plată și consemnarea au fost declarate valabile ține loc de titlu de proprietate. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.”

Art.VI – Legea nr.26/1996-Codul silvic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.93 din 8 mai 1996 se modifică și completează după cum urmează:

1.Articolul 52 va avea următorul cuprins:

“**Art.52**- Statul, prin autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, are drept de preemțiune la toate vânzările de bunăvoie sau silite, la preț și în condiții egale, pentru enclavele din fondul forestier proprietate publică și terenurile limitrofe acestora, precum și pentru terenurile acoperite cu vegetație forestieră. Dreptul de preemțiune se exercită în condițiile prevăzute de art.52¹ și 52².”

2.După articolul 52 se introduc articolele 52¹ și 52², cu următorul cuprins:

“**Art.52¹** – Dacă vânzarea este voluntară, cumpărătorul poate cere înscrierea dreptului său în cartea funciară, fără acordul prealabil al statului; în acest caz, înscrierea va fi însă provizorie, sub condiția suspensivă a neexercitării de către stat a dreptului de preemțiune în condițiile prezentului articol.

În termen de două luni de la comunicarea încheierii de înscriere a dreptului în cartea funciară în folosul cumpărătorului, împreună cu o copie a contractului, unitatea silvică teritorială în raza căreia se află terenul respectiv va putea cere radierea din cartea funciară a dreptului cumpărătorului și înscrierea dreptului în folosul său.

Cererea de radiere nu poate fi admisă înainte de a se consemna de către preemtor, la dispoziția cumpărătorului, o sumă ce acoperă prețul plătit de acesta din urmă, precum și cheltuielile vânzării, fără însă a se depăși, sub sancțiunea decăderii, termenul prevăzut la alin.2.

În toate cazurile, soluționarea cererii se face cu citarea cumpărătorului, iar în caz de admitere, statul, în folosul căruia se înscrie dreptul în cartea funciară, preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile și obligațiile născute din contractul de vânzare-cumpărare.

Art.52² – Dacă vânzarea se face prin licitație publică, licitatorul sau, după caz, organul de executare va înștiința despre vânzare unitatea silvică teritorială în raza căreia se află terenul respectiv și o va cita la termenele fixate pentru vânzarea imobilului. În acest caz, dreptul de preemțiune se exercită la preț și în condiții egale, dispozițiile art.52¹ alin.4 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Dacă vânzarea a avut loc fără notificarea și citarea statului, acesta își poate exercita dreptul de preemțiune față de adjudecatar în termen de două luni de la notificarea contractului de vânzare-cumpărare făcută de către acesta din urmă.

Adjudecatarul nu-și va putea înscrie în cartea funciară dreptul de proprietate, decât prezentând dovada notificării, certificată de executorul judecătoresc în sensul că nu s-a exercitat dreptul de preemțiune.”

Art.VII - Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.282 din 11 noiembrie 1996, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 26 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

“În cazul adopției se va întocmi un nou act de naștere de către autoritatea administrației publice locale de la domiciliul adoptatului sau de la sediul instituției de ocrotire în îngrijirea căreia se află adoptatul.”

2. Alineatul (4) al articolului 26 se abrogă.

3. La alineatul (2) al articolului 28, expresia “certIFICATELE medicale privind starea sănătății acestora” se înlocuiește cu expresia “dovezile că au efectuat examenul medical prenupțial”.

4. La articolul 28 după alineatul (3) se introduce alineatul (4), cu următorul cuprins:

“(4) Dispozițiile alin. (1) – (3) sunt aplicabile în mod corespunzător în ceea ce privește declarația părinților sau, după caz, a tutorelui, prin care aceștia încuviințează încheierea căsătoriei.”

5. La articolul 31, după alineatul (1) se introduce alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

“Ofițerul de stare civilă este obligat să-i întrebe pe soți despre regimul matrimonial adoptat și să facă mențiune despre acesta în actul de căsătorie.”

6. Alineatul (1) al articolului 37 va avea următorul cuprins:

“(1) Certificatul medical constatator al decesului, în care se consemnează cauza decesului, se întocmește și se semnează numai de către medic.”

7. După litera d) la articolul 44 se introduce litera d¹) cu următorul cuprins:

“d¹) punerea sub interdicție judecătorească și ridicarea acestei măsuri;”

8. Articolul 70 va avea următorul cuprins:

“Ministerul Sănătății, cu avizul Ministerului de Interne și al Ministerului Funcției Publice, va stabili, potrivit legii, conținutul și forma certificatelor medicale de constatare a nașterii, a decesului, precum și a dovezilor de efectuare, de către viitorii soți, a examenului medical prenupțial și va asigura tipărirea acestora.”

9. Anexele nr.1B și 2B la Legea nr.119/1996 cu privire la actele de stare civilă se modifică în mod corespunzător. Ministerul de Interne și Ministerul Funcției Publice vor lua măsurile necesare pentru modificarea corespunzătoare a formularului actului de căsătorie prin

introducerea unei mențiuni cu privire la regimul matrimonial ales de soți și pentru completarea metodologiei pentru aplicarea unitară a Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă.

Art.VIII – Alineatul (1) al articolului 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.120 din 12 iunie 1997, aprobată prin Legea nr.87/1998, cu modificările și completările ulterioare, va avea următorul cuprins:

“(1) Instanța soluționează cererea pentru încuviințarea adopției, în camera de consiliu, în complet constituit dintr-un judecător. Cauzele referitoare la încuviințarea adopției se judecă de judecători special desemnați de către ministrul justiției.”

Art.IX – Ordonanța de urgență a Guvernului nr.26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, aprobată prin Legea nr.108/1998, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.276 din 24 iulie 1998, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează, după cum urmează:

1. La articolul 5, după alineatul (2), se introduce un alineat nou, care va avea următorul cuprins:

“(3) Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul autorității tutelare și al protecției copilului constau în întocmirea rapoartelor referitoare la ancheta psihosocială a copilului în cazurile prevăzute de lege, sesizarea instanțelor judecătorești sau, după caz, a autorităților publice competente, evaluarea împrejurărilor legate de tutela minorului și de celelalte măsuri de protecție a copilului.”

2. La articolul 8, după alineatul (3) se introduc alineatele (4), (5) și (6), cu următorul cuprins:

“(4) În situația prevăzută la alin.(1), o dată cu hotărârea de încredințare, comisia va sesiza instanța competentă în vederea instituirii tutelei.

(5) Instanța, la propunerea comisiei, ținând seama de rapoartele prezentate de serviciul public specializat sau, după caz, de organismul privat autorizat, privind evoluția copilului astfel încredințat, instituie tutela potrivit dispozițiilor Codului civil. Instanța va lua în considerare,

cu prioritate, posibilitatea de a numi ca tutore persoana sau familia căreia i-a fost încredințat copilul.

(6) Instanța înștiințată potrivit Codului civil despre existența unui copil lipsit de îngrijire părintească va sesiza de îndată comisia pentru ca aceasta să poată hotărî încredințarea copilului unei persoane sau familii.”

3. Articolul 9 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

(2) În acest caz, măsura încredințării durează până în momentul în care copilul poate fi încredințat unei familii sau persoane, până se instituie tutela, ori până la încredințarea acestuia în vederea adopției.”

4. La articolul 17 alineatul (2) literele a), c) și literele f)-g) vor avea următorul cuprins:

“a) să identifice familii sau persoane cărora să le poată fi încredințat sau dat în plasament copilul, cu prioritate pentru rudele acestuia până la gradul al patrulea inclusiv, precum și persoane sau familii care să-și asume sarcina tutelei;

.....
c) să asigure asistență și sprijin acelei familii sau persoane atât înainte, cât și după încredințarea, instituirea tutelei sau plasamentul copilului;

.....
f) să supravegheze familiile și persoanele cărora le-a fost încredințat sau dat în plasament un copil, ori care au fost desemnate sau numite ca tutore, pe toată durata acestei măsuri, precum și pe părinții copilului, după revenirea acestuia în mediul său familial;

g) să prezinte rapoarte și propuneri comisiei sau, după caz, instanței, cu privire la aspectele sus-menționate, trimestrial sau la cererea acesteia.”

5. La articolul 18 alineatul (1), după litera d) se introduce litera d¹), cu următorul cuprins:

“d¹) să sesizeze instanța competentă în vederea instituirii tutelei.”

6. La articolul 20 după alineatul (7) se introduce alineatul (8), cu următorul cuprins:

“(8) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile și în cazul în care s-a instituit tutela minorului. Alocația lunară de întreținere se acordă copilului care nu are bunuri din care să i se poată asigura întreținerea, dacă nu există persoane care au fost obligate, potrivit legii, să-i presteze

întreținere. Tutorele poate beneficia de salariu sau, după caz, indemnizație, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de alin.(3) și instanța nu i-a stabilit o remunerație potrivit Codului civil.”

Art.X – Legea nr.54/1998 privind circulația juridică a terenurilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.102 din 4 martie 1998, se modifică după cum urmează:

1.Alineatul (1) al articolului 2 va avea următorul cuprins:

“(1) Terenurile cu sau fără construcții situate în intravilan și extravilan, pot fi înstrăinate și dobândite prin acte juridice între vii, încheiate în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute.”

2. Alineatul (3) al articolului 2 va avea următorul cuprins:

“(3) Încălcarea prevederilor alin.(2) se sancționează cu nulitatea absolută a actului juridic, până la limita suprafeței legale ce poate fi dobândită. În cazul în care întreaga suprafață cuprinsă în act a fost determinantă la încheierea lui pentru oricare dintre părțile contractante, nulitatea absolută afectează actul în totalitate.”

3. La articolul 5, după alineatul (1), se introduce un alineat nou, care devine alineatul (2), cu următorul cuprins :

“(2) În acest caz, cumpărătorul poate cere înscrierea dreptului său în cartea funciară, fără acordul prealabil al preemtorilor; această înscriere va fi însă provizorie, sub condiția suspensivă a neexercitării dreptului de preemțiune în condițiile prezentei legi.”

4.Articolul 6 va avea următorul cuprins:

“**Art.6** – (1) În termen de două luni de la comunicarea încheierii de înscriere a dreptului în cartea funciară în folosul cumpărătorului împreună cu o copie a contractului, oricare dintre preeemtori va putea cere radierea din cartea funciară a dreptului cumpărătorului și înscrierea dreptului în folosul său.

(2) Cererea de radiere nu poate fi admisă înainte de a se consemna de către preemtor, la dispoziția cumpărătorului, o sumă ce acoperă prețul plătit de acesta din urmă, precum și cheltuielile vânzării, fără însă a se depăși, sub sancțiunea decăderii, termenul prevăzut la alin.(1).

(3) Soluționarea cererii se face cu citarea cumpărătorului.

(4) Dacă dreptul este exercitat de către doi sau mai mulți preemtori, cererile se soluționează împreună și de îndată, iar înscrierea se face după cum urmează:

a) în folosul coproprietarului, dacă vine în concurs cu un vecin sau arendaș sau în folosul vecinului, dacă vin în concurs doar aceștia din urmă;

b) în cote-părți egale, dacă vin în concurs mai mulți preemtori din aceeași categorie.

(5) O dată cu admiterea cererii, preemtorul în folosul căruia se înscrie dreptul în cartea funciară preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile și obligațiile născute din contractul de vânzare-cumpărare.

(6) Sumele consemnate de ceilalți preemtori se restituie acestora în temeiul încheierii prin care s-a dispus înscrierea dreptului.”

5. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

“În cazul schimbului de terenuri agricole, punerea în posesiune a noilor deținători se face în condițiile stabilite de părți și în prezența unui delegat al oficiului de cadastru agricol și organizarea teritoriului agricol, care va opera în documentele cadastrale și în registrul agricol modificările survenite.”

6. Articolul 16 va avea următorul cuprins:

“**Art.16** - Înstrăinările realizate sub orice formă, în temeiul prezentei legi, nu validează titlurile de proprietate ale înstrăinătorilor dacă acestea erau lovite de nulitate absolută ca urmare a încălcării dispozițiilor Legii fondului funciar nr.18/1991, republicate cu modificările ulterioare.”

7. Articolele 7-11, 14 și 15 se abrogă.

Art.XI – Minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu răspund pentru fapta lor ilicită, decât dacă se dovedește că au lucrat cu discernământ.

Art.XII – Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi se stabilește potrivit cu dispozițiile în vigoare la data încheierii ei.

Dispozițiile art.7 și 19 din Codul familiei privind impedimentul la căsătorie rezultând din adopția care produce efecte restrânse potrivit art.77 din Codul familiei rămân aplicabile și în cazul căsătoriilor ce se vor încheia după intrarea în vigoare a prezentei legi.

Dispozițiile Capitolului IV și Capitolului V din Titlul II – Căsătoria al Cărții I¹, vor fi aplicabile și căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi.

Soții vor fi supuși, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, dispozițiilor acestuia privind regimul comunității legale. Validitatea actelor juridice încheiate, înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, între soți sau între soți și terțe persoane, precum și răspunderea soților pentru obligațiile rezultând din actele astfel încheiate, se stabilesc potrivit dispozițiilor în vigoare la data încheierii acestor acte juridice.

Dispozițiile privitoare la schimbarea regimului matrimonial sunt aplicabile și căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi. Schimbarea regimului matrimonial în temeiul art.314 poate fi cerută de oricare dintre soți, dacă celălalt soț încheie, după intrarea în vigoare a prezentului titlu, acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

Dispozițiile Capitolului VI privitoare la divorț se aplică și căsătoriilor încheiate înainte de intrarea sa în vigoare a prezentei legi.

Divorțul produce efectele stabilite de legea în vigoare la data la care a rămas irevocabilă hotărârea judecătorească. Dispozițiile art.41 și ale art.24 alin.1 din Codul familiei referitoare la obligația de întreținere între foștii soți, rămân aplicabile în cazul în care hotărârea de divorț sau, după caz, hotărârea de anulare a căsătoriei a rămas irevocabilă înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi. Cu toate acestea, dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi vor putea fi modificate potrivit dispozițiilor acestuia din urmă.

Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la starea civilă este supusă dispozițiilor prezentei legi și în cazul copiilor născuți înainte de intrarea lui în vigoare.

Art.XIII – Condițiile și procedura înscrierilor în registrul special al convențiilor matrimoniale vor fi reglementate printr-un regulament aprobat prin ordin al ministrului justiției, în termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.XIV – Dispozițiile prezentei legi sunt aplicabile și prescripțiilor neîmplinite la data intrării sale în vigoare, caz în care termenele de prescripție prevăzute în prezenta lege vor fi socotite că încep să curgă de la intrarea sa în vigoare.

Cu toate acestea, dispozițiile legale anterioare privitoare la termenul de prescripție rămân aplicabile dacă termenele pe care ele le prevăd se împlinesc înaintea celor fixate prin prezenta lege.

Art.XV – Privilegiile speciale imobiliare și ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor putea înscrie și după această dată, fie în vechile documente de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu pot fi încă deschise cărți funciare noi în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996, fie în noile cărți funciare, potrivit dispozițiilor acestei din urmă legi.

Privilegiile imobiliare înscrise în noile cărți funciare până la intrarea în vigoare a prezentului titlu, sau, după caz, în condițiile alin.1, se vor converti deplin drept în ipotecile legale, după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi sau, după caz, de la data înscrierii în cartea funciară și se vor supune dispozițiilor Codului civil.

Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în alte legi speciale se vor transforma în ipotecile legale și se vor înscrie în condițiile arătate la alin.1.

Art.XVI – Prin derogare de la dispozițiile de drept comun, orice persoană care a posedat, în condițiile legii, timp de 10 ani, un bun imobil, cu bună-credință și pe baza unui just titlu, dobândește asupra acelui imobil dreptul de proprietate în temeiul uzucapiunii, la data înscrierii valabile a acestui drept, pe numele său, în cartea funciară.

Prin just titlu, în sensul alin.1, se înțelege orice act juridic constitutiv sau translativ de drepturi reale, având ca obiect un imobil individual determinat, încheiat de posesor, în calitate de dobânditor, cu o persoană care nu este titularul dreptului de proprietate, sau încheiat cu adevăratul proprietar, dar lovit de nulitate relativă, în condițiile legii.

Sunt asimilate justului titlu și hotărârile judecătorești, pronunțate în contradictoriu cu un neproprietar, spre a constitui pentru viitor dreptul de proprietate în favoarea posesorului îndreptățit la încheierea contractului translativ de proprietate, precum și titlurile de proprietate emise în temeiul reformelor agrare din 1921 și 1945.

Pentru dobândirea proprietății în temeiul uzucapiunii, în condițiile alin.1, este suficient ca buna-credință a posesorului să existe la data intrării în posesiune.

La calculul termenului prevăzut la alin.1 se vor avea în vedere și posesiunile ale căror termene au început anterior intrării în vigoare a prezentei legi, în măsura în care aceste termene nu s-au împlinit până la data intrării ei în vigoare.

Cursul termenelor prevăzute de alin.1 se consideră întrerupt dacă posesorul a fost și a rămas lipsit mai mult de 1 an de folosința imobilului, de către proprietarul acestuia sau de către un terț.

Cererea de înscriere a dreptului dobândit în temeiul uzucapiunii, în condițiile prezentului articol, se depune la biroul de carte funciară în a cărei rază teritorială este situat imobilul, în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, sub sancțiunea decăderii. Cererea este scutită de taxe de timbru. Dispozițiile art.57²⁴ din Legea nr.7/1996 se aplică în mod corespunzător.

După expirarea termenului prevăzut la alin.7, vor fi aplicabile exclusiv dispozițiile dreptului comun în privința dobândirii drepturilor reale în temeiul uzucapiunii.

Dispozițiile prezentului articol nu exclud dobândirea dreptului de proprietate în temeiul uzucapiunii, în condițiile dreptului comun.

Art.XVII – Actele juridice privind constituirea sau transmiterea unui drept imobiliar valabil încheiate anterior intrării în vigoare a prezentei legi, își produc efectele la data înscrierii în noile cărți funciare, potrivit regimului juridic la data încheierii lor. Actele sub semnătură privată, valabil încheiate, vor fi luate în considerare, când este cazul, numai dacă au dată certă anterioară intrării în vigoare a prezentei legi.

Dispozițiile art.59 din Legea nr.7/1996 rămân aplicabile.

Art.XVIII - În cazul în care, pentru prima oară, s-au înscris în cartea funciară fără cauză legitimă drepturi reale potrivit art.61, care pot fi dobândite în temeiul uzucapiunii, ele vor rămâne valabil dobândite dacă titularul dreptului le-a posedat cu bună-credință, potrivit legii, timp de 5 ani.

În acest caz, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala de dispozițiile art.643⁶⁹ alin.3 din Codul civil, cât timp nu s-a împlinit termenul arătat la alin.1 sau dacă s-a înscris în acest termen vreo acțiune prin care se contestă cuprinsul ei.

Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile și înscrierilor făcute înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi. În acest caz, însă, termenul de 5 ani prevăzut la alin.1 începe să curgă de la această din urmă dată.

Art.XIX – În regiunile de carte funciară supuse Decretului-lege nr.115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare sau, după caz, Legii nr.242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii din Vechiul Regat în cărți de publicitate funciară, actele și faptele juridice privitoare la drepturile personale, la starea și capacitatea persoanelor sau la alte raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară, vor continua să fie notate în vechile cărți funciare până la deschiderea noilor cărți funciare, în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996.

În regiunile de transcripțiuni și inscripțiuni imobiliare actele și faptele juridice privitoare la drepturile personale sau la alte raporturi juridice în legătură cu imobilele supuse regimului de transcripțiuni și inscripțiuni imobiliare, vor continua să fie transcrise ori, după caz, înscrise în vechile registre de publicitate imobiliară până la deschiderea noilor cărți funciare, în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996.

După deschiderea noilor cărți funciare în condițiile art.61 din Legea nr.7/1996, toate actele, faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice privitoare la imobilele cuprinse în cartea funciară vor fi înscrise potrivit noilor dispoziții legale în materie de carte funciară.

Art.XX – Cererile, precum și acțiunile introduse la birourile de carte funciară sau, după caz, la instanțele judecătorești până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate ori judecate potrivit normelor în vigoare în momentul introducerii lor.

Termenele și căile de atac se determină după dispozițiile legale în vigoare în momentul când începe să curgă termenul.

Art.XXI – În termen de trei luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României a prezentei legi, Ministerul Justiției va întocmi Regulamentul prevăzut la art.65 din Legea nr.7/1996.

Art.XXII – Suma de 250 de lei cuprinsă în articolele 1191-1195, 1621 și 1686 alin.3 din Codul civil se înlocuiește cu suma de 500.000 lei.

Amenzile prevăzute în Codul civil și suma arătată la alin.1 vor putea fi actualizate prin hotărâre a Guvernului în raport cu indicele de inflație.

Art.XXIII – Ori de câte ori Codul civil, precum și legile speciale fac trimitere la dispoziții abrogate sau modificate în temeiul prezentei legi, trimiterea se va considera a fi făcută, când este cazul, la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc.

Art.XXIV– Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția dispozițiilor referitoare la regimurile matrimoniale convenționale și la schimbarea regimului matrimonial, care se aplică după un an de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pe aceeași dată, termenul “Codul familiei” din toate actele în vigoare se înlocuiește cu expresia “Codul civil”, iar termenul de “corp de proprietate” din actele normative privitoare la publicitatea imobiliară se va înlocui cu cel de “corp funciar”.

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- art.644-649, 652, 655 pct.2, 658 teza a II-a, 660-663, 678, 679, 681-684, 700 alin.2, 728-750, 785-793, 806, 811, 815 alin.2, 817, 914, 932-935, 937 alin.2, 1036, 1045, 1122-1127, 1160-1161, 1164, 1307 pct.2 și 3, 1416 alin.2, 1417, 1419, 1425, 1445, 1471, 1472, 1578, 1780-1823, 1889-1911 din Codul civil;

- art.710-720 din Codul de procedură civilă;

- art.946, 947, 949, 952 alin.2, 956 din Codul comercial;

- Decretul-lege nr.115 din 27 aprilie 1938 pentru unificarea dispozițiilor referitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare;

- Legea nr.163 din 14 martie 1946 pentru înlocuirea provizorie cu cărți de evidență funciară a cărților funciare distruse, sustrate sau pierdute, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.62 din 14 martie 1946, cu modificările ulterioare;

- Legea nr.242 din 12 iulie 1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii din vechiul Regat în cărți de publicitate funciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;

- Decretul nr.31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr.8 din 30 ianuarie 1954;

- Decretul nr.32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr.9 din 31 ianuarie 1954;
- Legea nr.4/1953 (Codul familiei), cu modificările ulterioare, republicată în Buletinul Oficial nr.13 din 18 aprilie 1956;
- Decretul nr.167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr.11 din 15 iulie 1960;
- art.6 și art.9 din Legea arendării nr.16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.91 din 7 aprilie 1994, cu modificările și completările ulterioare;
- alineatele (3)-(6) ale art.3 și art.5 din Legea nr.190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.611 din 14 decembrie 1999;
- orice alte dispoziții contrare, chiar dacă ele sunt cuprinse în legi speciale.

Art.XXV – Codul civil, cu modificările ulterioare, inclusiv cele aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

În vederea republicării, Ministerul Justiției este autorizat să înlocuiască toți termenii sau expresiile care nu mai sunt în concordanță cu terminologia consacrată de dispozițiile legale în vigoare și pentru corelarea cu normele actuale privind ortografia limbii române.

Ministerul Justiției este singurul autorizat să editeze și să publice în volum, după textul publicat în Monitorul Oficial al României, ediția oficială a Codului civil.

Art.XXVI – Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cele din prezenta lege, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Ministerul Justiției este singurul autorizat să editeze și să publice, în volum, după textul publicat în Monitorul Oficial al României, ediția oficială a Codului de procedură civilă.

Art.XXVII – Legea arendării nr.16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.91 din 7 aprilie 1994, cu modificările și completările ulterioare, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXVIII - Legea cadastrului și publicității imobiliare nr.7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.61 din 21 martie 1996, cu modificările aduse prin prezenta lege, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXIX – Ordonanța de urgență a Guvernului nr.25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.120 din 12 iunie 1997, aprobată prin Legea nr.87/1998, cu modificările și completările ulterioare, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXX - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, aprobată prin Legea nr.108/1998, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.276 din 24 iulie 1998, cu modificările și completările ulterioare, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art.XXXI - Legea nr.54/1998 privind circulația juridică a terenurilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 102 din 4 martie 1998, cu modificările aduse prin prezenta lege se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Această Propunere legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 2001, cu respectarea prevederilor articolului 74, alin. (1) din Constituția României.

PREEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Valer Dorneanu

Această Propunere legislativă a fost adoptată de Senat în şedinţa din 2001, cu respectarea prevederilor articolului 74, alin. (1) din Constituţia României.

PREŞEDINTELE
SENATULUI

Nicolae Văcăroiu